Vasile Alecsandri

Chiriţa

în Iaşi / în provincie
în voiaj / în balon

Chirița în Iași
sau
Două fete ș-o neneacă

de Vasile Alecsandri

Comedie cu cântece, în 3 acte

PERSONAJELE

Cucoana CHIRIȚA
GRIGORI BÂRZOI, soțul ei
ARISTIȚA, CALIPSIȚA, fetele lor
PUNGESCU, coțcar bucureștean
BONDICI, coțcar ieșean
GULIȚĂ, copilul Chiriței
Văduva AFIN
LULUȚA, copila ei
Sărdarul CUCULEȚ, director de agie
UN FECIOR BOIERESC
IOANA țiganca
UN SLUJITOR DE BARIERĂ
UN SURUGIU
UN NEAMȚ CU ORGĂ
POFTIȚI LA BAL, SLUGI,
SURUGII, CAI DE POȘTĂ

Reprezentată la Teatrul Național din Iași, în beneficiul artiștilor români, la 1850.

ACTUL I

Teatrul reprezintă ulița Păcurarii plină de omăt; în stânga, în fund, se vede bariera închisă. La ridicarea cortinei se aud chiote și pocnete surugiești. Bariera se ridică și încep a trece în fund vro 16 cai de poștă, care trag o trăsură veche pusă pe tălpi de sanie. Caii intră în culisele din dreapta, dar trăsura rămâne troienită în mijlocul scenei. În coada trăsurii sunt aninate o mulțime de sipete și de cutii, iar pe deasupra lor șade o țigancă învelită într-o cergă strențeroasă; ea ține în mână o cutie cu bonete. Pe capră stă un fecior boieresc, ținând altă cutie. Înăuntru se află cucoana Chirița, Aristița, Calipsița și Guliță Bârzoi. Începe a însera și a ninge.

SCENA I

CHIRIȚA, ARISTIȚA, CALIPSIȚA, GUGULIȚĂ, ȚIGANCA, FECIORUL, SLUJITORUL DE BARIERĂ, UN SURUGIU

SLUJITORUL (alergând după trăsură, zice țigancei din coadă): Cine zici că-i în trăsură?...

ȚIGANCA: Cucoana Chirița.

SLUJITORUL: Cum?... Crița?

ȚIGANCA: Chirița... surdule.

SLUJITORUL: Chirița Surdulea?... Da cască-ți pliscul mai tare... cioară, și cârâie mai dezghețat... Ce cucoană-i în trăsură?

ȚIGANCA: Du-te pârlii! că doar n-am să-ți toc la ureche până mâine.

SLUJITORUL: De!... Baragladină, te-ai pichirisit?

ȚIGANCA: Baragladină ești tu, guleratule!

SLUJITORUL: Ian vezi moachia, că s-o fudulit... (Azvârle în țigancă cu omăt.) Hâși, cârâitoare!

ȚIGANCA: Șezi binișor, blestematule, că te ia dracu.

SLUJITORUL: Hâși, ciocănitoare!...

ȚIGANCA: Bată-te pârdalnicu să te bată!... șezi binișor.

SLUJITORUL: Hâși, duh de baltă...

CHIRIȚA (scoțând capul și primind omătul în obraz): Ce este? ce-ați pățit... carnacsî! că era să mă chiorască!... Cine-azvârle cu bulgări?... (Către țigancă:) Ce te-o apucat, mă rog, coțofano, de cârâi ca cioara-n par?... Ie sama la lucruri bine, și taci din plisc. (Întorcându-se către fecior.) Și tu, mojicule, ce stai în capră ca un degerat și nu zici surugiilor să meargă?... Vai, bată-vă crucea, mangosiților, c-o să-mi faceți zile fripte!...

SLUJITORUL (la oblon). Cucoană...

CHIRIȚA: Ce-i?

SLUJITORUL: Cum îi numele d-tale?

CHIRIȚA: Cum mi l-o dat nânașu... Lipsești de-acole.

SLUJITORUL: Așa știu și eu... d-apoi vezi, cucoană, că trebuie să te trecem la catastiful barierei.

CHIRIȚA: Să mă treci la catastif pe mine?... da ce sunt eu, să mă treci la izvod?... Auzi vorbă!... Măi! că obraznici mai sunt gulerații iști cu săbiuțe...

Lipsești, mojice!
Lipsești de-aice,
Că-ți sar în păr
Și te bat măr.
Auzi dârzie! blăstămăție!
Obrăznicie
Și mojicie!
În catastifuri el să mă scrie;

Să-mi facă mie
Catagrafie,
Parcă aș fi marfă de băcălie,
Brașovenie
Sau lipscănie!

TOȚI

Lipsești, mojice!
Lipsești de-aice,
Că-ți sar în păr
Și te bat măr.

SLUJITORUL (astupându-și urechile): Ho, țară!... că doar n-am urechi de săftian... Cucoană, avem poruncă să nu lăsăm pe nime-n târg, pân-a nu-l întreba de nume.

CHIRIȚA: Ei! c-or să-mi scoată sufletu!... Du-te de scrie c-o venit în Iași: cucoana Chirița a banului Grigori Bârzoi, de la Bârzoieni, cu Aristița, Calipsița și Guliță, copiii lor.

SLUJITORUL (în parte): Mă!... ce pomelnic (Tare.) Cum ziseși, cucoană?

CHIRIȚA: Iaca surdu!... (Repede.) Chirița, Aristița, Calipsița și Guliță Bârzoi ot Bârzoieni. (La surugiu.) Mânați, măi, și luați seama la covățele. (În parte.) Aice-n capitală ești tot cu zilele-n mână.

SLUJITORUL (în parte): Crița, Răstița, Lăpșița și Gurluiță Brânzoi!... da... a dracului nume!... parcă se bat babele-n gură... Mă duc să-i torn în catastif. (Merge spre barieră.) Gurluiță, Lăpșița... Crița... (Iese.)

CHIRIȚA (la surugii): Pornit-ați, jărpanilor?

SURUGIUL (îndemnând caii): Hi, hi, hi, hi, copii... nu mă lăsați... Hi, hi, tătucă... Hi, hi, mânca-v-ar lupii. (Pocnește.) Hi, Iudă... Hi, jupitule. Iaca, mă! c-or să mă lase-n troian... Hi, hi, da hi... lua-v-ar dalacu... prohodi-v-ar cioarele!...

CHIRIȚA (scoțând capul repede): Tacă-vă gura, bețivilor, că vă aud copilele.

SURUGIUL: Ian lasă-ne, cucoană hăi... nu ne mai necăji, că destul necaz avem noi cu rădvanul ista, ardă-l focu!...

CHIRIȚA: Ba să te ardă pe tine focul... auzi?... rădvan!... trăsura mea de nuntă, nouă-noușoară!... de abia din vremea bejăniei!... Hai, mânați și nu mai faceți vorbă.

SURUGIUL: Hi, hi... odată, copii, cu toții... Hi! lăsa-v-ați oasele cioarelor și pelea vameșului... Ha, ho, ha, ho, tbrr... degeaba!... de-acum ne-am troienit...

CHIRIȚA: Ne-am troienit?... Iaca! na, și alta acum... chiar colac peste pupăză! (Feciorului.) Ce stai ca un butuc în capră, mangositule... coboară de-agiută la trăsură... Ian vezi-l, mă rog, parcă-i un boieri!... nu-i bun nici de-o treabă...

FECIORUL (leneș): Dacă-i chiar în zadar... nu ne scoate de-aici nici dracu...

CHIRIȚA: Sărmane, sărmane... ți-oi arăta eu acuși pe dracu, somnorosule... dă... dă!...

FECIORUL (scoborându-se): Somnoros, da! și eu n-am închis ochii de două nopți!

CHIRIȚA (sărind din trăsură): Ian auzi-l că și răspunde!... (Lunecând.) Carnacsî! că era să-mi rup șălele (Împingând feciorul.) Ia, colo... colo la răzor, tontule... pune umăru de-mpinge, că ești coșcoge... (La surugiu.) Hai, măi, opintiți vârtos.

SURUGIUL: Hi, hi, zvânta-v-ar vântu și v-aș vinde păstrama!

CHIRIȚA: Tacă-vă gura, blăstămaților! că vă aud copilele! (La fete.) Astupați-vă urechile! (În parte.) Îi un păcat cu niște ghiorlani. (La țigancă.) Da tu, cheramo, ce stai acolo parcă clocești ouă... de-te gios să se mai ușureze trăsura.

ȚIGANCA: Cuconiță, nu mă pot scoborî făr’ de scară.

CHIRIȚA: Scară?... ți-oi da eu la scară, coțofană... deschide-ți aripile și sai la pământ... da doar mi-i strica cutia... c-atâta-ți trebuie.

ȚIGANCA (sărind): Valeu!... că mi-am scrântit piciorul! valeu!

(Sărind, scapă cutia, care se strică.)

CHIRIȚA: Tronc! parcă-nadins i-am zis să mi-o strice!... Of! săracan de mine! că-mi vine să țip și să ieu câmpii!... Mult oi să mai stau în drum? (Aleargă la oblon și lunecă.) Carnacsî! că mi-o plesnit șireturile de la rochie!... Aristițo, Calipsițo, dați-vă gios și voi, doar ne-om distroieni mai degrabă... ia așa... frumos... încet, să nu lunecați.

(Aristița și Calipsița se cobor, Guliță vrea și el să iasă, dar Chirița îl oprește.)

GULIȚĂ (cepeleag și alintat): Să mă cobor și eu cu țâțacele?

CHIRIȚA: Ba nu, Gulița mamei... nu, drăguță; mata șezi în trăsură ca să nu răcești.

GUGULIȚĂ: E!... neneacă, vreau să mă cobor... na...

CHIRIȚA: Ba nu, suflete... dacă mă iubești... șezi mătăluță locului, puiule, și te învălește cu contășu băbacăi.

GULIȚĂ: Ei, m-am săturat de contăș; vreau să mă dau pe gheață...

CHIRIȚA: Ba... să nu faci poznă, Gulița neneacăi, c-apoi s-a mânia neneaca și nu ți-a mai cumpăra minavet... știi mata... minavetu care ți l-am făgăduit...

GUGULIȚĂ: Așa! de trei ani de când mă porți cu făgăduința...

CHIRIȚA (sărutându-l): Gulița mamei!... că nostim ești... nu fi de diochi... (Închide oblonul și zice surugiilor:) Hai, flăcăi,

de-acum, că vă făgăduiesc bacșiș bun... câte un fifirig de om... (Căutând în culise.) Iaca poznă! da unde-s surugiii?

FECIORUL: Or fi fugit!... cine știe?... la vro crâșmă poate... (În parte.) Hei, că nu-s și eu cu dânșii!

CHIRIȚA: O fugit și m-o lăsat lată în mijlocul drumului!... bre! c-o să mă lovească ceva! (Furioasă.) Ei, apoi să nu te-apuce șăptezeci de năbădăici?... Kirie eleison! (Vine iute în fața publicului.) Mă rog, cine ține poștele?... cine-i otcupcicul ghipcanilor?... să deie ochi cu mine, dacă-l ține curăua... să-i zic două vorbe... da vorbe!... să le pomenească cât o trăi... știi?... cole... engolpion de anul nou 1844.

I

Ian să-ți spun, otcupcic dragă,
Vel otcupcic de ghipcani!
Toți motanii, fără șagă,
Nu-ți plătesc nici chiar doi bani!
Of! mări frate,
De ai păcate
Cu cai de poștă să te pornești;
De multă ciudă,
De multă trudă,
Te simți, cu poșta, că-mbătrânești!
Ba nu-s propele,
Nici căpițele;
Ba streangu-i putred de ars în foc!
Hi, pliosca, trosca,
Hi, trosca, pliosca!...
Sluga-n pricină... ești tot pe loc!

II

Drept să-ți spun, otcupcic dragă,
Vel otcupcic de ghipcani!

Toți motanii, fără șagă,
Nu-ți plătesc nici chiar doi bani!
Căci dacă pleacă,
Colbul te-neacă;
Glodu-ți lipește benghiuri pe nas;
Biciul pocnește
De te-asurzește,
Și caii poștei alerg... la pas!
Ba stau la dealuri;
Te dau de maluri;
Îți sfarmă trupul de nu mai poți!
Și de nu-ți pasă,
Ajungi acasă
C-un ochi, c-o mână, și cu trei roți!

CHIRIȚA (alergând în fund): Poftim poște!... dacă nu merg caii, fug surugiii!... Da unde s-o înfundat blăstămații? (Intră în culisa din dreapta, din fund.) Vai! că buni-s de spânzurat în iarmaroc!... Auzi!... carnacsî, că lunecușu-i!... Valeu!... (Se aude căzând pe gheață.)

ARISTIȚA, CALIPSIȚA: Vai de mine! a căzut neneaca pe gheață!...

(Aleargă amândouă după Chirița și se aud picând și țipând în culise: "Valeu!... Valeu!...")

FECIORUL (căutând în dreapta): Haita... buf... na, c-o căzut și duducile... Ha, ha, ha... una peste alta...

(În vremea aceasta Guliță se coboară furiș din trăsură și începe a se da pe gheață.)

GUGULIȚĂ: Uța... a... a... Bine-i de dat de-a săniușul... Uța... a... a... Neneaca s-a dus... bine-mi pare!

ȚIGANCA (ghemuită în cergă lângă coada trăsurii): Da astâmpără-te, cuconașule, că-i cădea jos și ți-i sparge capu.

GUGULIȚĂ: Taci, coțofană... nu cârâi.

ȚIGANCA: Haide, hai, că te-a vedea ea cucoana acuși.

GUGULIȚĂ: Taci, îți zic, c-apoi știi... (Către fecior.) Măi, fecior boieresc, vin' de te dă pe gheață cu mine.

FECIORUL: Ce să fac?... că doar n-am zece capete de stricat...

GUGULIȚĂ (mânios): D-apoi dacă-ți poruncesc eu?... nu vrei?... Ei las' măi bade, că te-oi drege eu.

FECIORUL (în parte): Ba-i drege tu pe cine-ai mai dres, sfrijitule.

GUGULIȚĂ: Uța... a... las' că te-oi spune eu și bunicăi, și mătușicăi, și băbacăi, și neneacăi... Uța... a... (Se aude dincolo de barieră un sunet de zurgălăi și un glas de jidov strigând: "Vio, vio.")

SCENA II

FECIORUL (lângă oblon), ȚIGANCA (lângă coada trăsurii), GULIȚĂ (dându-se de-a săniușul pe dinaintea ei), BONDICI, PUNGESCU, un neamț cu orgă și slujitorul

BONDICI (la barieră): Mă! cel cu trăsura... fă înainte... Ce-ai închis șoseaua?

FECIORUL (căutând în stânga): Dec! cum oi să fac înainte, dacă ne-am troienit?

BONDICI: Ce-mi pasă mie?... dă-te-n lături că n-am să șez aici toată noaptea pentru hatârul tău.

FECIORUL: Măi omule, da n-auzi că ne-am troienit?

PUNGESCU (asemene la barieră): Înhamă-te pe tine și trage zdreavăn pănă ce-i ieși din zăpadă.

FECIORUL: Ba-ți pune pofta-n cui.

PUNGESCU: Hait! o pățirăm de la roate... Ei, ce facem acum?

BONDICI: Hai să lăsăm harabagiul și să ne suim într-o sanie de birjă.

PUNGESCU: Fie ș-așa... hait... vină și tu, neamțule, cu noi.

NEAMȚUL: No gut... maine heren.

(Bondici, Pungescu și Neamțul cu orgă intră pe la barieră. Slujitorul îi oprește.)

SLUJITORUL: Cum îi numele d-voastră, domnilor?

BONDICI: D-lui îi spătarul Hațmațuchi, și eu aga Crastavețovici: amândoi cu șezutul și cu avutul în Focșani... Cât pentru d-lui neamțul, îi vestitul baron fon Șonțberg, care vine de la Podul-Iloaiei ca să deie concerturi instrumentale în folosul său. Drept care avem cinste a ne închina d-tale cu tot respectul, noi, sus-pomeniții și jos-iscăliții: spătarul Hațmațuchi, i aga Crastavețovici, i baron fon Șoacățenberg. (Se închină și vine în fața scenei.) Zi cruce-ajută și dă înainte la catastih dacă poți, cenușerule.

(Slujitorul rămâne încremenit și șuieră de mirare. Neamțul începe a cânta din orgă și se trage în fund lângă trăsură, Bondici și Pungescu vin în fața scenei.)

PUNGESCU: Ha, ha, ha!... repede mi-l luași pe bietul dorobanț, nene...

BONDICI: Nume vroia? nume i-am dat. Să se sature.

GUGULIȚĂ: Îra!... Iaca un minavet de canari, cum vreau eu. (Aleargă lângă neamț, împreună cu feciorul și cu țiganca.)

BONDICI: Iaca neamțul dracului!... nici n-a apucat a intra în Iași și a și început a rupe urechile ieșenilor. Nu-i destul că ne-a asurzit pe noi în harabaua cea jidovească, de la Roman, și tot drumul!... Ia să vezi cum o să-mi

gologănească sinpatrioții!... Păcat numai că n-are vro momiță sau vrun urs, că s-ar face stup de bani.

PUNGESCU: Ce spui, vere?... care vrea să zică... dobitoacele aci în Iași?...

BONDICI: Hai, hai!...

PUNGESCU: Apoi dar... ne-am sfințitără noi doi?...

BONDICI: Niboisa, fricosule... nu mi te da, păcătosule... dar, ia lasă vorba asta... să venim la treaba noastră. Am scăpat din Focșani cum am putut... cu nepus în masă... că de punea mâna ispravnicul pe noi, ne trântea poate la gros...

PUNGESCU: Vrei să zici la pușcărie.

BONDICI: Și asta din pricina ta; dacă ești prost și lași să te prindă la cărți cu mâța-n sac?...

PUNGESCU: Ce pisică-n sac, neneo? vina mea-i dacă s-a găsitără alt cartofor mai țeapăn decât mine și m-a zăritără când am tras pă riga de desubtul cărților?

BONDICI: În sfârșit, ce-a fost s-a trecut... am scăpat de-acolo; acum ne rămâne să ne păzim aici vro câtăva vreme, păn' ce s-o face lucru mușama... De aceea trebuie mai întâi să ne prefacem numele; să le mai lungim. Tu te-i chema de azi înainte Pungescovici și eu Bondicescu.

PUNGESCU: Ei ș-apoi!... despre trai cum a s-o ducem?... că numai cu escu șu cu ovici, tot covrigi, tot spanac.

BONDICI: Despre trai?... helbet!... feți logofeți de soiul nostru, cu meseria stosului și a bancului, nu pier în Iași.

PUNGESCU: Se poate, nenișorule... dar mai bine m-aș închiorchioșa eu în București.

BONDICI: Pentru ce, neică?

PUNGESCU: Pentru ce?...

De-ai umbla întreaga lume;
De-ai călca pe rând anume:
Țara englezească,

Țara franțuzească,
Țara spaniolească,
Nemțească, leșască,
Italienească,
Păn' și cea grecească,
N-ai găsi chiar într-o mie
Așa târg vestit să fie,
Pentru boscărie,
Pentru stosărie,
Pentru coțcărie,
Matrapazlărie,
Și rușfetărie
Și potlogărie!

BONDICI: Nu zic ba, neiculiță, dar apoi și târgul nostru... când ai ști. (Caută împrejur.)

PUNGESCU: Spune, că nu ne aude nime.

BONDICI: Iașul nostru-i chiar de gemene cu Bucureștiul vostru.

PUNGESCU (cu bucurie): Aoleo!

BONDICI: Ce-ți spun eu.

PUNGESCU: Care vrea să zică... de-om lua treaba de la mertepea ș-aci, am înfundatără pă dracu?

BONDICI: Ba încă și pe tată-său... c-apoi vezi tu, neiculiță... viața-i un stos de la început păn' la sfârșit, și lumea o masă de cărți. Tot meșteșugul îi să pontarisești la vreme și să găsești ruteua norocului, ca să faci roi...

PUNGESCU: Prea bine... dar dacă ai goană dă fante?

BONDICI: Furi o carte, ș-așa îți dregi bosuiocul.

BONDICI

Neneo, mă crede, viața-i un stos;
Lumea o masă cu postav verde.
Tot meșteșugu-i de-a juca gros;
De-a punta bine și... de-a nu pierde!

PUNGESCU: Ei, apoi halal de mine.

BONDICI

Halal de tine dacă vei ști
Să-ți spoiești bine fruntea, obrazu,
Și, fără frică de-a te roși,
Să faci transporturi... cu cinsteamazu!

(Împreună.)

Halal de tine dacă vei ști
ș.c.l. ș.c.l.

SCENA III

Cei dinainte, CHIRIȚA, ARISTIȚA, CALIPSIȚA

CHIRIȚA: Of!... îmi vin istericale grecești!... am alergat pin toate crâșmele, și surugiii... tufă... Of! cine mi-o zis să mă pornesc eu de la Bârzoieni?...

ARISTIȚA: Neneacă... nu te tulbura, că iar te-a durea rastul.

CHIRIȚA: Cum să nu mă tulbur, Aristițo dragă... dacă m-o lăsat în mijlocul drumului, cu cățel... cu... Ce-o să facem acum?...

BONDICI (în parte): O neneacă cu două fete... (Încet, lui Pungescu.) Aține-te, muntene, c-aici-i pe treabă...

PUNGESCU (scoțând repede o pereche de cărți, taie repede un stos): Pă trebuliță?... hareci!... stos!...

CHIRIȚA (cu deznădăjduire): Și nici un bărbat... nime ca să ne vie într-agiutor... Îmi vine să mă trântesc la pământ, ca jidanii.

BONDICI: Un bărbat!... iată-mă-s... poruncă. (Înaintează spre Chirița.)

CHIRIȚA: Ce-mi văzură urechile și ce-mi auziră ochii!... Slavă ție, Doamne, că iată în sfârșit un creștin!...

PUNGESCU: Doi hristiani, cocoană... că sunt și eu p-acilea.

CHIRIȚA: Foarte vă mulțămesc... dar, mă rog, să mă fericesc cu numele dumilorvoastră...

BONDICI: D-lui, prietenul meu, este spătarul Pungescovici.

PUNGESCU: Și d-un aga Bondicescu, al meu amic...

CHIRIȚA (în parte): Un spătar ș-un agă! (Încet și repede, fetelor.) Țineți-vă mai drept și zâmbiți nurliu.

BONDICI: Dar, mă rog, cucoană, să ne norocim și noi...

CHIRIȚA: Eu sunt cucoana Chirița a banului Grigori...

BONDICI: Și duducile?...

CHIRIȚA: Bârzoi...

BONDICI: A! Bârzoi?... și duducile?...

CHIRIȚA: Ot Bârzoieni... (Se închină.)

BONDICI: Am înțeles... dar duducile?

CHIRIȚA: Copilele mele... Aristița și Calipsița. (Încet, fetelor.) Faceți tali frumos. (Tare.) Le-am adus la Iași, drăguțile, ca să pitreacă câșlegile; și puneți-vă în gând, boierilor, că după ce ne-am necăjit pe drum două zile și două nopți, când s-agiungem la gazdă... ne fug surugiii tocmai la capătul târgului.

BONDICI: Cum se poate?

CHIRIȚA: Așa, zău... am pățit-o chiar ca cela care s-a înecat la mal.

BONDICI: Ei!... las’ că-oi spune eu asta vărului meu...

CHIRIȚA: D-lui ține poștile?

BONDICI: Dar.

PUNGESCU (încet, lui Bondici): O tăiași groasă, nene...

BONDICI: Taci, nerodule...

CHIRIȚA: Să-ți spun drept... dar să nu-ți fie cu supărare... vărul d-tale n-are nici un haz cu poștile d-sale... Lehamete și de parale.

BONDICI: Da de câte ori i-am spus-o eu însumi, cucoană dragă... Ce folos însă!... nu înțelege de cuvânt... (Încet, lui Pungescu.) Ce zici de fete, măi?

PUNGESCU: Au zestre oare?

BONDICI: Așa-mi miroase... (Cucoanei Chirița.) Cucoană Chiriță, noi amândoi suntem gata la poruncile d-tale și preafericiți de a te putea înlesni la orice-i dori în târgul nostru...

CHIRIȚA: Bunătatea d-voastră...

BONDICI: Ce se potrivește!... Primiți deocamdată brațele noastre, ca să vă ducem la gazdă, și cât pentru trăsură, n-ai nici o grijă... om trimite boii noștri ca s-o aducă.

CHIRIȚA: Bucuros!... (În parte.) Ce cuconași de treabă!... când ar fi și holtei! (Încet, fetelor.) Dați brațul și mergeți pupuică... tot pe vârful scarpilor...

TOȚI

Haideți împreună
Vesel să pornim,
Și-ntr-o casă bună
Să ne găzduim.

BONDICI (Aristiței, dându-i brațul)

Demuazelă dragă, sunt prea fericit,
Că să-ți dau eu brațul m-am învrednicit!

PUNGESCU (Calipsiței, asemene)

Demuazelă scumpă, în veci n-oi uita
C-astăzi, la brațetă, merg cu dumneata!

CHIRIȚA (în parte)

Unul zice-i agă, celalalt spătar;
De i-aș prinde gineri, i-aș lua în dar.
Unul zice-i agă, celalalt spătar;
De i-aș prinde gineri, aș dă sărindar!

TOȚI

Haideți împreună
Etc. etc. etc.

(Bondici, Pungescu, Aristița și Calipsița ies la brațetă prin dreapta. Chirița-i urmează puțin și se oprește. Neamțul, care a stat tot în fund, începe a cânta din orgă.)

SCENA IV

CHIRIȚA, GUGULIȚĂ și ceilalți

CHIRIȚA (oprindu-se): Da... Guliță? Kirie eleison!... că era să-mi uit odoru-n trăsură... (Se întoarce și găsește pe Guliță lângă neamț.)

GUGULIȚĂ: Nu pe aista, monsiu neamțule... cântă pe cellalt... (Bate din picioare cu mânie.) Nu pe aista, e cellalt.

NEAMȚUL: No! lasenzi șon geen.

CHIRIȚA: Ce-mi văzură ochii!... O ieșit dimonu din trăsură!... și făr' de blană!... săracan de mine c-o fi înghețat!... (Aleargă la Guliță.) Ce faci aici, diavoli?... Nu ți-am spus să nu ieși din contășul băbacăi?...

GUGULIȚĂ: Ei, m-am săturat de contăș ca de mere acre.

CHIRIȚA: Auzi!... Ian privește cum i s-o roșit nasu!... parcă-i o sfeclă digerată! (Îi șterge nasul cu batista.) Doamne! Doamne! ce păcat cu niște plozi! Măi Ioane, adă blana din trăsură... l-o lovi un giunghi și mi-o fi mai mare beleua. (Feciorul aduce o blană din trăsură.)

FECIORUL: Iaca șuba cuconașului...

CHIRIȚA: Și voi... chiori ați fost de l-ați lăsat să iasă dizvălit?... vină să te-mbrac, păcatule... Ei, vină azi și nu mă supăra.

GUGULIȚĂ: Nu mă supăra nici mata.

CHIRIȚA: Auzi plodu?... las' că ți-oi arăta eu... (Îl îmbracă cu de-a sila.) Șezi binișor... nu crâcni... țâst... să nu-ți aud gura...

GUGULIȚĂ (zbătându-se): Nu vreau, nu vreau. (Plânge.) Las' că te-oi spune eu băbacăi...

CHIRIȚA (trăgându-l târâit): Ce face?... Of! c-o să mă nebunească dimonu... parcă văd că iar are să m-apuce rastu... Ascultă, Gulița nineacăi: hai că ne-așteaptă țâțacele.

GUGULIȚĂ (trântindu-se la pământ): Nu-mi pasă mie de țâțace... nu merg.

CHIRIȚA: Ei, vină că-ți cumpăr minavetu cela... știi mata...

GUGULIȚĂ: Cumperi?... dacă-i așa... ia-mi-l pe-aista, a lui monsiu neamțu. Vină cu noi, monsiu neamțule...

NEAMȚUL: Gut... gut... ser bevol.

CHIRIȚA (în parte): Las' să te văd eu acasă, păcatule, c-apoi ți-oi da un minavet de nu l-îi putea duce... Măi Ioane, rămâi aici cu țiganca ca să păziți lucrurile, păn' ce-or veni boii să râdice trăsura... da doar îți pierde vro cutie... c-apoi sfântu Neculai îi gata. (Pleacă cu Guliță spre dreapta.)

SCENA V

Cei dinainte, văduva AFIN, sărdarul CUCULEȚ

AFIN: Ce minune!... Cucoana Chirița?

CHIRIȚA: Cucoana Nastasiica!

AFIN: Bine-ai venit.

CHIRIȚA: Bine-am găsit. (Se sărută.)

AFIN: Da ce vânt te-a adus pe la noi, soro dragă?

CHIRIȚA: Mi-am adus fetele de câșlegi, după obicei. (Încet.). Da d-ta cum te întâlnesc singură... lângă barieră?...

AFIN: Am ieșit puțin ca să mă primblu afară din târg, că pin târg îi potop... te ferească Dumnezeu!...

CHIRIȚA: Da, bine... pe gios?... ha?... Ei, dă... nu te roși, soro dragă... Lumea-i lume, și tinerețea... Ce te sastisești?... între noi...

AFIN: Da nu mă sastisesc, soro, nicidecum... Mă primblu pe jos... pentru că așa-mi place. Am venit cu sărdarul Cuculeț.

CHIRIȚA: Cu sărdarul? (În parte.) Hm! mititica...

CUCULEȚ: Sărut mâinile, cucoană Chiriță.

CHIRIȚA: Plecăciune, arhon sărdar. Tot la agie ești?

CUCULEȚ: Director și supusă slugă.

CHIRIȚA: Și la mai mare.

CUCULEȚ: Amin.

AFIN: Da... unde-s duducile?

CHIRIȚA: Îra!... ba că chiar!... unde-s?

AFIN: Ha, ha, ha... pe mine mă-ntrebi?

CHIRIȚA: Bine zici, săruta-ț-aș ochii... S-o pornit de-aici la brațetă cu doi cavaleri.

AFIN: La brațetă?... cu doi cavaleri?

CHIRIȚA: Precum zici, soro: unul, aga Bondicescu, și cellalt, spătarul Pungescovici... doi bujori, surioară, două zarnacadele!

CUCULEȚ (în parte): Bondicescu? Pungescovici?... mare poznă!

(Scoate un răvaș și-l citește.)

AFIN: Ei bine, și-ncotro au apucat truspatru?

CHIRIȚA: Hoisa, pe șoșe...

AFIN: Dar, îi cunoșteai mai de mult?

CHIRIȚA: Ba, cât hăciu!... Mi-o ieșit în drum să-mi deie agiutor; că nu știi, soro, ce-am pățit?... m-am troienit!... și să vezi d-ta: Mă pornesc de la Bârzoieni... și încă bărbatu-meu îmi zicea: “Soro dragă, nu te porni... stai...” Când ce să vezi?...

AFIN: Apoi bine, cucoană Chiriță, se poate să-ți lași copilele pe mâna unor necunoscuți?... Cine știe ce berbanți?...

CHIRIȚA: Pușche pe limbă-ți... vai de mine! că începe a mă umfla grija din tălpi... mă furnică sudori pe spate... Iaca pozna gata!... Nu cumva se zăresc pe șoșe? (Se apropie de culise și caută înăuntru.)

CUCULEȚ (în parte): Sameșul din Focșeni îmi scrie, cu poșta de astăzi, despre un Bondici și un Pungescu: doi coțcari care au dezbrăcat lumea pe-acolo... și mă sfătuiește să-i priveghez de aproape... Oare tocmai ei să fie?

CHIRIȚA: Nimică! tufă!... o intrat fetele-n pământ... Vai de mine! Arhon sărdar, nu mă lăsa... de-a afla bărbatu-meu, zău, am sfeclit-o!... Ioane, aleargă; ba... ba... stai la trăsură... Arhon sărdar... ridică toată agia în picioare... săraca de mine!... așa poznă!... să-mi fure fetele de la ochi!... Hai degrabă cu toții să le căutăm... Biata Aristița!... biata Calipsița! Sfinte Mina... să știi că-ți dau șapte paraclisuri...

CHIRIȚA

Degrabă, degrabă,
Cu toți s-alergăm;
Să mergem în grabă
Să le căutăm.
Vai, bietele fete!
Că le-am prăpădit
Și le-am dat pe biete...
De-acum m-am topit!...

(Neamțul începe a suna un valț.)

CHIRIȚA (furioasă, aleargă de împinge pe neamț): Da du-te pârlii, șonțule, cu țârlâitoarea asta. (Lunecă.) Carnacsî! că era să mă prăbușesc!

TOȚI

Degrabă, degrabă etc. etc. etc.

(Toți aleargă în dreapta; Chirița trage de mână pe Guliță, care trage asemene pe neamț de poala surtucului. Feciorul boieresc și țiganca rămân lângă trăsură.)

(Cortina cade.)

ACTUL II

Teatrul reprezintă o odaie mare cu patru uși; una în fund, care dă în tindă; una în stânga, pe al doilea plan, care duce în iatacul Chiriței; două în dreapta, dintre care una, cea pe întâiul plan, se deschide în apartamentul Aristiței și Calipsiței, iar cea de mai în fund, în odaia lui Guliță. În față cu ușa apartamentului fetelor, este așezată, lângă peretele din stânga, o măsuță cu o besacte deschisă și cu gavanoșele de dresuri, păișoare de făcut sprâncenele și un bust de carton. În dreapta, lângă ușa din fund, o masă mare cu rochii întinse pe dânsa. Scaune etc...

SCENA I

CHIRIȚA (șade dinaintea toaletei și-și face sprâncenele), ȚIGANCA (calcă rochii în fund)

CHIRIȚA (cântă)

Ochii și sprincenile
Fac toate pricinile...

(Se aude în odaia lui Guliță un minavet.)

CHIRIȚA (răsărind): Iar!... o să mă năucească trântoru cu minavetu lui!... Cât îi ziulica de mare tot țârlâiește... de urlă câinii mahalalei... Fa, fa Ioană, du-te de zi cuconașului să tacă, că m-am săturat de mojică ca de mere pădurețe... îmi vine acru... (Țiganca intră în odaia lui Guliță.) Așa mi se cade, dacă mă potrivesc eu de-i cumpăr minavetu cela de la neamț. Las’ că ține cât dracu pe tată-său. Tronc! că mi-o dat nucușoară-n ochi... fa... fa... (Țiganca vine înapoi.)

ȚIGANCA: Aud, cucoană.

CHIRIȚA: Mă rog, ce ți-am spus când ți-am poroncit să-mi gătești păișoare cu bumbac pentru sprâncene? aud?...

ȚIGANCA: Mi-ai zis...

CHIRIȚA: Nu ți-am zis să mi le faci subțiri?... Ian vezi cum mi le-ai meșterit... parcă-s buzdugane de vel armaș din vremea domnilor greci!...

ȚIGANCA: Da lasă, cuconiță, că-s tocmai cum trebuie... doar ți-am mai făcut eu pămătufuri și badanale de sprâncene.

CHIRIȚA: Cum ai cârâit?...

ȚIGANCA: Niciodată nu ți-ai făcut așa de frumoase sprâncene... parcă-s două lipitori umflate...

CHIRIȚA: Înghinate-s cum trebuie?

ȚIGANCA: Dizghinate... dizghinate...

CHIRIȚA (strănutând tare): Pe brațe!... M-o fi pomenind d-lui, Ioană.

ȚIGANCA: Te-o fi pomenind, cucoană.

CHIRIȚA: Când ar fi față sufletelul, să mă vadă... cum și-ar mai răsuci mustețile!... (Iar strănută.) Iar mă pomenește!

Ochii și sprincenile
Fac toate pricinile,
Și cu foc și cu pârjol
Pe amor îl dau de gol.
Când un tinerel îți place
Ș-amorez voiești a-l face,
Cât mi-l iei puțin la ochi,
L-ai trecut cu dediochi.
Cât îi joci și din sprâncene,
De amor se umflă-n pene.
Cât din buze mi-i zâmbești,
Chiar pe loc îl nebunești.
Iar de-i faci ș-așa din mână...
Îi călare pe prăjină!

(Se aude iar minavetul în odaia lui Guliță.)

CHIRIȚA: Iar! Iar!... Valeu! că mare păcate c-un plod!... îmi vine să latru. (Aleargă la ușa lui Guliță.) Țâșt, diavoli, că mă bagi în ipohondrie.

GUGULIȚĂ (din odaie): Las', neneacă, că învăț mujica.

CHIRIȚA: Ți-oi da eu acuși o mojică, trântorule, de nu-i putea-o înghiți. (Intră în odaie.)

ȚIGANCA: Vai de mine! ce păcate pe capul meu de când am venit în Ieșul ista!... ba îmbracă pe cucoana... ba gătește duducile... ba calcă rochii de bal... ba arde nucușoară de sprâncene. Mă mir cum nu s-au săturat de zbânțuit!... Ieri au fost la teatru și-n astăseară merg la bal, la Afinoaia; ș-apoi și alt păcat! că încep a se-mbrăca de pe la toacă... Îmi vine, zău, să iau câmpii...

(Se aude dând palme în odaia lui Guliță și Guliță plângând.)

CHIRIȚA (intrând): Ia așa... mai bine-i scânci tu, decât oi turba eu... Ce mirosă-aici a pârlit?... arde ceva, vro petică?... (Aleargă la masa cu rochii de ridică una și o arată arsă în poale.) Iaca poznă! c-o lăsat cioara feru pe rochii... destulă treabă!... Ian privește... rochie de bal îi asta?... Ei! apoi să n-o ucizi în bătaie! bunătate de rochie cumpărată la Leiba Grosu cu o mulțime de bani: douăzeci ș-atâți de jumătăți de irmilici noi!... (Aruncă rochia în obrazul țigancei.) Na! stahie-mpelițată... mănânc-o friptă cum îi... și lipsești din ochii mei că intru acuși într-un păcat.

ȚIGANCA: Cuconiță...

CHIRIȚA: Lipsești, îți zic... piei, că te zgârii... (Țiganca fuge în odaia Chiriței.)

CHIRIȚA (plimbându-se furioasă): Uf! că nu mai este de suferit!... de când am venit în Ieși ca să-mi mărit fetele... am prins la istericale ca o cherațiță... Poftim!... Cu ce-oi să

mă duc eu acum la balul Afinoaiei?... trebuie iar să-mi pun rochia cea de catife roșie și turlubanu cel cu pene stacojii... ca să mai aud iar vrun obraznic zicând că seamăn cu Nastratin Hogea, ca mai deunăzi, la bal-masqué... Nu-i de suferit, nu-i de suferit și pace!

Dumzeneu să te ferească
De cutremur și de foc,
De ghipcani ce stau în loc
Și de slugă țigănească.
Și de-acele slugi plecate
Ce se-nchin, te lingușesc
Păn' ce-ți sar deodată-n spate
Și ca corbii te ciupesc.
Așa slugi le e de fugă
Sau de ele singur fugi...
De nu vrei s-ajungi chiar slugă
La așa plecate slugi...

(Se aude afară următorul dialog:)

AFIN: Acasă-i cucoana?

FECIORUL: Acasă, dar să ghilosește acum.

SCENA II

CHIRIȚA, AFIN, LULUȚA

CHIRIȚA: Auzi, tontu? (Aleargă la ușa din fund și o deschide.) Cucoană Nastasiică... poftim, nu te potrivi...

AFIN: Poate că te deranjarisesc, cucoană Chiriță?... dar n-am vrut să-ți trec pe la poartă ca o străină...

CHIRIȚA: Cum să mă rânjarisești tocmai d-ta?...

LULUȚA (în parte): Rânjarisești?... ha, ha, ha...

CHIRIȚA: Iaca și Luluța!... Ai scos-o din pasion astăzi?...

AFIN: Dar, pentru că mâine îi duminică.

CHIRIȚA: Da vezi ce frumușică-i, diavoloaica! îți vine s-o mănânci de vie.

LULUȚA: Să mă mănânci?... mersi. (În parte.) Și n-are măcar nici dinți.

CHIRIȚA: Ha, ha, ha... Bat-o norocu! Nostimă-i!... vină să te sărute mătușica, Luluța dragă... (O sărută.)

LULUȚA: Alei! maman... ce-a pățit mătușica de și-a pus lipitori pe frunte? (Arată sprâncenele Chiriței.) O doare capul?

CHIRIȚA: Eu, lipitori?...

AFIN: Ce lipitori?... unde vezi tu lipitori?...

LULUȚA: Ha, ha, ha... ba-s sprâncene... și una-i numai pe jumătate!

CHIRIȚA: Ha, ha, ha. (În parte.) Cum i-aș suci gâtul când ar fi a mea!

LULUȚA: Maman, să-mi cumperi si mie o pereche de sprâncene din târg, ca să le pun păpușei de Anul Nou.

AFIN: Bine, bine, ți-oi cumpăra. Taci din gură.

CHIRIȚA: Da de ce să tacă, soro? las' să vorbească copila... că zice tot niște lucruri... Se cunoaște că învață la pasion.

LULUȚA: Pansion, mătușică... nu pasion.

CHIRIȚA: Fie și pansion, că doar nu m-o crescut mama cu gubernată, ca să știu nemțește.

LULUȚA: Guvernantă, mătușică, nu gubernată... Da bine, mătușică, așa vorbiți pe-acolo, prin provincie?...

Guvernanta ne-a spus nouă
Că vorbiți o limbă nouă;
Când e vorba de parchet?
Ziceți curat că-i pichet.
Când e de tapiserie?
O numiți patiserie.
Când de botine de glanț?

Ziceți botoaie cu clanț.
Un ceasornic hronometru?
Îl numiți cu barometru.
Ș-orice lucru de bonton?
Monton, zebon sau triton!

CHIRIȚA: Ha, ha, ha! Ce giuvaer îi! ha, ha, ha. (În parte, furioasă.) Ce triton ți-aș trage eu, trântorule... (Tare.) Ha, ha, ha! are un duh cât șapte, și dă dintr-însa niște vorbe... ha, ha, ha.

AFIN: Mă rog, să nu mi-o deochi...

CHIRIȚA (scuipând): Ptu... ptu... ptu...

LULUȚA (culegând un pai, jos): Na! că ți-a sărit un dinte, mătușică.

CHIRIȚA (speriată): Un dinte? (Se repede și ia paiul.) Ce dinte?... un pai!...

LULUȚA: Altă dată să știi, mătușică, că aici, în Iași, nu este obicei să faci ptu, ptu în obrazul altora... nu-i frumos...

CHIRIȚA: Auzi, păcatu?... auzi cum m-o înșălat? de mi-o sărit inima din loc!... Să-ți spun drept, soro dragă, ți-i hazlie Luluța... dar îi cam obrăznicuță... adică, să nu te superi.

AFIN: Mademuazelă, cere pardon mătușicăi.

LULUȚA: Bai... bai...

AFIN: Nu vrei?... când îți poruncește maman?... Apoi, să te duci degrabă la caraul și să nu crâcnești...

LULUȚA: Mersi, maman. (Se închină; în parte.) Tot mă dureau picioarele; mai bine-oi ședea pe scaun.

(Se duce de se pune pe scaun înaintea toaletei și, în toată vremea scenei următoare, se apucă de face sprâncene și musteți bustului de carton ce este pe masă... Îi pune roșu și-i așează zulufii.)

CHIRIȚA (în parte): Bine i-o făcut. (Tare.) Da de ce treabă, soro dragă?

AFIN: Las’ să mai prindă la minte, că-i prea nebună... Da ia spune- mi, mă rog, ce fac copilele d-tale?

CHIRIȚA: Aristița și Calipsița?... se gătesc de bal pe deseară, la mata.

AFIN: De pe acum?... De-abia a tocat...

CHIRIȚA: Știi mata cum sunt fetele când se gătesc de bal... Ba le trebuie una... ba alta... și când te trezești, o înnoptat de tot. De aceea-i mai bine să se apuce de toaletă încă cu ziuă... povestea vorbei: însuratul devreme și mâncarea de dimineață...

AFIN: Apropo de însurat... nu s-a înfățișat nici un holtei ca să ceie duducile?...

CHIRIȚA: Of! bată-i concina holtei!... că asta mă mănâncă pe mine... Ai fete, soro? ai și peri albi... zice că este la fteatru un cântec cu of, of, of...

AFIN: Îl știu... cel din Piatra din casă...

CHIRIȚA: Nu știu din ce piatră o fi; dar, nu-ți uita vorba... l-am auzit o dată la Botoșeni, și de-atunci îmi huiește necontenit în cap ca un bondari... Am să ți-l cânt:

Of, of, of, ce supărare,
De-a avea o fată mare!

AFIN: Da, îl știu, soro... l-am auzit...

CHIRIȚA: Nu-ți uita vorba...

O hrănești
Ca s-o crești,
Ș-apoi trebuie să pornești
La vânat
Prin cel sat
Ca să-i cauți un bărbat.

AFIN: Și celelalte; destul... îl cântă și țiganii de ne asurzesc.

CHIRIȚA: Nu-ți uita vorba.

De-i flăcău
Nătărău,
Te închini la duhul său.
De-i ghebos,
Uricios,
Îi zici nostim și mumos;
Și-i zâmbești,
Îl slăvești
Doar să-l poți să-l ginerești.

(Împreună.)

CHIRIȚA

Of, of, ce supărare
De-a avea o fată mare!

AFIN

Of, of, of, ce supărare
Cu-o nebună ce leac n-are!

CHIRIȚA: Ei; apoi închipuiește-ți acum, soro... dacă cu o singură fată ai atâte supărări, dar cu două?... când ai două cucoare mari ca mine?...

LULUȚA (în parte): Are cucoare mătușica?... am să-i cer să-mi deie una mie.

CHIRIȚA: Îra!... surioară dragă... eu te țin de un ceas în picioare... alei!... ia, așa pățesc de câte ori gândesc că am fete de măritat: îmi pierd mințile. (Aduce scaune.) Poftim de șezi, mă rog... și mă iartă.

AFIN: Foarte-ți mulțumesc... că trebuie să mă duc îndată acasă pentru ca să port de grijă despre cele trebuincioase pentru bal.

CHIRIȚA: Da ia mai șezi... pentru hatârul meu... Să mă vezi moartă... să mă-ngropi de te-i duce.

AFIN (în parte): Vai de mine! că mi-am găsit beleaua... (Șade.)

CHIRIȚA: (punându-se pe un scaun): Ș-așa cum îți spuneam, zic într-o zi boieriului: Frate! știi c-avem două fete mari? — Ba ce mari, îmi răspunde sufletelul, coșcogea!... cât niște zdragoni (Bărbatu meu îi tare mucalit, bată-l-ar norocu c-un car de galbeni!) — Ei bine, îi zic eu, gândit-ai, dragă, să le măritǎm? — Hai, hai! le-am găsit doi bărbați șucada. — Care și care? — Paharnicul Brustur și căminarul Cociurlă, vecinii moșiei noastre. — Brustur și Cociurlă?... Elei, frate!... cum o să-mi dau fetele după niște boierinași de țară?... Fete frumușele... tinerele... curățele... hărnicele... cu franțuzasca lor... cu ghitarda lor... cu cadrilu lor... gospodine bune... iconoame... cetite... giucate... pricopsite... să le fac eu, pe una Brusturoaie și pe ceealaltă Cociurloaie!... atunci s-agiungă!... — Ea, Brusturoaie... ea, Cociurloaie... mai bine decât or mocni ș-or îmbătrâni în casa părintească... Brustur și Cociurlă au moșioare bune; au bănișori buni... au vitișoare bune. — Ei! și pentru că au vite, de aceea să-mi fac eu blestemul ca să le dau copilele?... ba, cât îi cucu!... Și-or pune d-lor pofta-n cui. — Ba nu și-or pune-o, pentru că le-am făgăduit. — Ba și-or pune-o. — Ba nu și-or pune-o. — Ba și-or. — Ba nu. — Ba și-or. — Ba nu. — Ah... Ah! ș-am leșinat!...

AFIN: Ai leșinat?...

CHIRIȚA: Fără doar și poate... da știi? Iată! Când m-am trezit, bietu sufletelul își smulgea mustețile de desnădăjduire! și pentru ca să mă liniștească, mi-o făgăduit să mă lase ca să vin în câșlegi la Iași cu fete cu tot... pentru ca să cerc doar le-aș putea mărita aici... însă mi-o hotărât ritos: că de-o n-oi izbuti să prind gineri prin Ieși, până la sfârșitul câșlegilor, apoi îmi brusturește și-mi cociurluiește odoarele, ca mai bine.

AFIN: Ei, și pân-acum nu s-a arătat nime?

CHIRIȚA: Cum nu?... Înțălegi că îndată ce-am sosit aici, mi-am scos fetele la ivală... pe la ftreatru, pe la suarèle... ghilosite, gătite, împopoțonate, îmbrăcate tot după modă... Ce dracu să faci?... dacă ai giuvaeruri, trebuie să le arăți.

AFIN: Și în sfârșit...

CHIRIȚA: În sfârșit, am prins doi în căpcană... dar însă nu mi-o pominit nici bechi de Isaia dănțuiește.

AFIN: Cine și cine?

CHIRIȚA: Aga Bondicescu și spătarul Pungescovici!... știi, tinerii cei doi care porniseră cu copilele la brațetă, când ne-am troienit în Păcurari, și care i-am întâlnit intrând truspatru la han la Pârlita?... Bondicescu, soro, și Pungescovici...

AFIN: Da, îi știu... i-am zărit, când ți-ai luat fetele înapoi. (În parte.) Sărdarul Cuculeț mi-a vorbit de ei ca de niște berbanți...

CHIRIȚA: Aud?...

AFIN: Mă rog... îi cunoști?

CHIRIȚA: Cum nu?... vin în toate zilele să ne vadă. (Încet.) Și știi una?... Pare-mi-se că li s-o aprins călcăile...

AFIN: Aș!

CHIRIȚA: Ce-ți spune Chirița...

AFIN: Da n-ai cercetat... ce sunt?... de unde-s?... ce stare au?

CHIRIȚA: Ce atâta cercetare... când unu-i agă și cellalt spătar... Ș-apoi tineri, soro... cu vorbă, cu ighemonicon... cu tabieturi... iar nu ca Brustur și Cociurlă... groși în ceafă și morocănoși... Așa gineri mai vin de-acasă, și să vezi...

(Vorbește la urechea Afinoaiei.)

LULUȚA: Uf! m-am săturat de caraul.

AFIN (apropiindu-se de Luluța): Da ce te-ai apucat acole de făcut?

LULUȚA: Maman, am gătit păpușa de bal... i-am făcut sprâncene... am boit-o cu roș... i-am pus benghiuri ca la mătușica... ia vezi cât îi de...

AFIN: sprâncene?... benghiuri?... roș?... da de unde le-ai găsit toate aceste?

LULUȚA: În besecteua mătușicăi!

CHIRIȚA (furioasă): Ha? în besec... iaca dimonu... că mi-o cotrobăit toate lucrușoarele... (Merge de ascunde gavanoșelele în besecte.)

AFIN: Madmuazelă, nu-i frumos... (Pufnește de râs.)

SCENA III

Cei dinainte, GUGULIȚĂ

GUGULIȚĂ (alergând cu un răvaș din odaia lui): Neneacă, neneacă... iaca un răvaș de la băbaca. (Se oprește rușinat, văzând pe Afinoaie și pe Luluța.)

CHIRIȚA: Un răvaș de la d-lui?... adă-l încoace... (Ia răvașul și-l deschide.) Cu voia matale, cucoană Nastasiică...

AFIN: Poftim...

LULUȚA (în parte): Ah, mon Dieu!... quel drôle de monsieur.

(În toată vremea citirii scrisorii, Guliță se uită la Luluța și umblă împrejurul ei. Luluța îl privește cu dispreț.)

CHIRIȚA: Cum îmi bate inima!... parcă-mi vestește ceva... (Citește.) “Sărut gurița matale, scumpă Chiriță. Mai întâi, nu lipsesc a cerceta despre întregimea sănătății matale și a copiilor, ca aflând că se află așa precum dorește inima mea, nu puțin să se bucure sufletul meu de soț și de părinte; al

doile vei ști că din mila Proniei cerești mă găsesc și eu sănătos... însă Fifița o răposat de jigăraie!... (Vorbit.) Fifița o răposat?... mare minune!...

GUGULIȚĂ: A crăpat!... bine-a făcut că mă mușca tot de nas.

CHIRIȚA: Taci, varvarule!... biața Fifița!... când ai ști, cucoană Nastasiică, ce cățelușă... numai atâtica; și când hămăia, nici nu-i auzeai glasul... ia așa: ham, ham, ham...

LULUȚA (în parte): Auzi cum latră?

CHIRIȚA (ștergându-și ochii): În sfârșit, așa i-o fost scris; toți suntem muritori! (Citește:) "Al triilea, te înștiințez că câșlegile se apropie de sfârșit... drept care îți poroncesc să-ți iei catrafusele și să vii înapoi îndată la Bârzoieni, ca să facem cununia cu paharnicul Brustur și cu căminarul Cociurlă, căci la dimpotrivă vin eu însumi la Iași ca să vă umflu pe sus cu nepus în masă. Al d-tale soț supus și iubit... Grigori Bârzoi ot Bârzoieni. 15 Ghenarie 1844."

GUGULIȚĂ: Băbaca are să vie aici!... E! bine-mi pare!... am să-i cânt toată ziua din minavet...

LULUȚA (caută la Guliță cu mirare și pe urmă îi întoarce spatele)

GUGULIȚĂ (Luluței): Din minavet...

CHIRIȚA: Ai văzut, dragă cucoană Nastasiică, ce-mi scrie d-lui?... Ce mă sfătuiești să fac?

AFIN: Știu eu?...

CHIRIȚA: Știi ce?... îmi vine să-i strâng cu ușa pe Bondicescu și pe Pungescovici ca să-mi hotărască odată ce gânduri au?... Mi-i că m-oi trezi deodată cu bărbatu-meu, țop în spate... ș-apoi, așa-i c-am codălghit-o?...

AFIN: Fă cum îi socoți, dragă cucoană Chiriță... dar eu una te sfătuiesc să nu te grăbești până nu-i afla lămurit cine sunt tinerii...

CHIRIȚA: Elei, dragă!... da nu ți-am spus de atâte ori că unu-i agă și cellalt spătar? (În parte.) Nu cumva vre să-i păstreze pentru trântorul ei?...

AFIN: În sfârșit, îi treaba d-tale. Eu mă duc... dar nădăjduiesc că nu-i lipsi deseară la bal.

CHIRIȚA: Cum, Doamne, iartă-mă! să lipsesc?... când am fete de căsătorit?

AFIN: Hai, Luluță, și zi bonjur mătușicăi.

LULUȚA (făcând compliment): Bonjur.

CHIRIȚA (imitând-o): Îi poznă de nostimă!... (O sărută.)

LULUȚA (în parte): Știrba-baba-cloanța.

CHIRIȚA (în parte): Ce-o zis?... Hei, că nu ești a mea, păcatule!

(Împreună.)

CHIRIȚA, GUGULIȚĂ

Adio! în astă-seară
Vom veni cu toți la bal
Să-ngropăm în veselie
Acest vesel carnaval!

AFIN, LULUȚA

Adio! în astă-seară
V-așteptăm pe toți la bal
Să-ngropăm în veselie
Acest vesel carnaval!

AFIN

Să nu mă dai de sminteală...

CHIRIȚA

N-ai, soro, nici o îndoială,
Căci am fete, fete mari:

Două june porumbițe,
Două blânde cănărițe...
Și le caut doi canari.

LULUȚA

Mătușică, dinioare,
Ai zis că-ai două cucoare...

CHIRIȚA (în parte)

Vai, ce drac împelițat!

LULUȚA

Ah! te rog, dă-mi una mie...

GULIȚĂ (Luluței)

Poate-o vrei de jucărie?

LULUȚA (în parte)

Oh! le drôle de petit fat!

(Împreună.)

Adio! în astă-seară
ș.c.l. ș.c.l.

SCENA IV

CHIRIȚA, GUGULIȚĂ și pe urmă FECIORUL

CHIRIȚA: Ei! de-acum hai degrabă la îmbrăcat... Guliță, du-te de-ți pune straiele cele de Anul Nou și te fă pupuica, sufletul meu.

GUGULIȚĂ: Da nu pot să mă-mbrac singur, neneacă...

CHIRIȚA: Auzi, coșcoge calindroiu? Doamne! că alintat ai mai fost... Măi ficior...

FECIORUL (îmbrăcat în livrea strâmtă): Aud, cucucoană. (Vine pe ușa din fund.)

CHIRIȚA: Iaca țuțuianu... și-o pus livreua... Ian să videm, bine-o lucrat-o jidanu?

FECIORUL: Mă cam strânge la coate și-n spate.

CHIRIȚA: Da ce vrei?... să bălălăiești ca într-un sucman?... așa-i moda-n Ieși.

FECIORUL: Nu știu ce mâncare o fi moda ceea... dar știu că mă strânge moda-n spate de-mi ies ochii... parcă m-a pus în teasc!

CHIRIȚA: Taci din gură... și mergi de-mbracă cuconașul. Guliță, să nu mă dai de sminteală.

GUGULIȚĂ: Lezebon, maman... eu acuși sunt gata... cât ai bate-n palme. (Iese cu feciorul și intră în odaia lui.)

CHIRIȚA: Acum, ia să-mi văd și fetele... (Strigă.) Aristițo, Calipsițo...

SCENA V

CHIRIȚA, ARISTIȚA, CALIPSIȚA

ARISTIȚA, CALIPSIȚA (crăpând ușa odăii lor): Aud, maman.

CHIRIȚA: Da veniți încoace... Ce, Doamne, iartă-mă, de-mi faceți iții?

ARISTIȚA, CALIPSIȚA (coborând ochii): Maman...

CHIRIȚA: Ce-ați pățit astăzi de vă fasoliți așa?...

ARISTIȚA, CALIPSIȚA: Nu suntem încă îmbrăcate.

CHIRIȚA (în parte): Bietele copile!... Ce rușinoase-s!... vezi dacă le-am crescut cum se cade?... iar nu ca dimonu cela a cucoanei Nastasiicăi, care dă la om fără băț. (Tare.) Ei! cătați de vă-mpodobiți frumos și puneți-vă nasul în talgere cu apă rece să se disroșească, hai. (Fetele închid ușa.) Doamne!... Doamne! de când m-o adus păcatele aici, am

obosit ca un cal de poștă. Ș-apoi ce folos!... cuconașii din Ieși nici nu catadicsesc să se uite la bietele copile, parcă ei sunt cu steua-n frunte.

Ce folos, vai! că am fete,
Porumbițe cucuiete,
Tinerele, frumușele,
Curățele, hărnicele;
Cu cadrilul lor,
Franțuzeasca lor,
Stăricica lor
Și ghitarda lor!
Azi bonjurii cu lungi plete
Fug de fete cucuiete
Și-ngroziți de șotii rele
Fug de ele ca de iele!

(Se aude bătând în palme în odaia fetelor.)

CHIRIȚA: Bat în palme copilele... (Bate și ea în palme.) Ioană... Ioană!... nici c-a veni azi surda!... Ioano! fa!... se vede c-o adormit strigoaica... mai știi ce?... Ian să videm... (Intră în odaia ei. Se aude dând o palmă și zicând:) Na! somnoroasă... să te-nvăț eu.

ARISTIȚA, CALIPSIȚA (din odaie): Ioano... Ioano...

ȚIGANCA (ieșind din odaia Chiriței cu părul zburlit și intrând în odaia fetelor): Iată-mă-s... iată-mă-s... Ce este?...

CHIRIȚA (din odaie): Ioano... Gheorghe...

FECIORUL (ieșind din odaia lui Guliță): Aud, cucoană. (Aleargă până la ușa Chiriței și se întoarce înapoi la ușa lui Guliță; pe urmă face îndărăt și intră la Chirița.)

GUGULIȚĂ (din odaie): Gheorghe... Gheorghe...

CHIRIȚA (din odaie): Ioană... Ioană...

ARISTIȚA, CALIPSIȚA (din odaie): Na! coțofană. (Se aude dând palme.)

ȚIGANACA (ieșind amețită, aleargă când la o ușă, când la alta și în sfârșit intră iar la fete, care în toată vremea asta o tot cheamă): Mare păcat!...

GUGULIȚĂ (încălțat cu o singură ciubotă, aleargă după Gheorghe și intră după el în odaia Chiriței): Gheorghe... Gheorghe... da vină de-mi pune ciubota...

SCENA VI

PUNGESCU, BONDICI

BONDICI (deschizând ușa din fund, încet): Nime în tindă, nime în odaie; tufă ca-n punga noastră... (Deschizând ușile.) Poftim, arhon spătar, că aici suntem la locul nostru.

PUNGESCU: Poftim d-ta întâi, arhon agă.

BONDICI: Ba... mă ferească Dumnezeu!... poftim.

PUNGESCU: Ce se potrivește... (Intră odată amândoi râzând.)

BONDICI: Ne poftim ca oarecine la temniță.

PUNGESCU (răsărind): Ia... nu pomeni de temniță, neneo, că mă-nfior pân-în unghii...

BONDICI: Pentru ce, neiculiță?... pentru că ai pârjolit mai deunăzi la cărți pe sărdarul Cuculeț?

PUNGESCU: Precum zici... acest onorabil sărdar e director la agie și am însemnat că el ne urmărește ca umbra peste tot locul... Nu cumva oare vrea să ne joace vro coțcă?

BONDICI: Păn’ la coțca lui, fora tu înainte cu coțca ta și zi: buni patruzeci.

PUNGESCU: Cu urma cincizeci... o știu! dar mi-e frică... de! ce să fac... mi-e frică.

C-un director de agie
Nu e lucru de glumit,

Căci el poate-ntr-o mânie
Să te puie la dubit.

BONDICI

Pentru ce să-ți fie frică?
Nu ești, neneo, vel-spătar?

PUNGESCU

Azi spătar e chiar nimică...

BONDICI

Înțeleg... fii agă dar.

PUNGESCU

Agă? agă? bine, fie!
Rangu-i nobil și-l primesc,
Însă...

BONDICI

Însă...

PUNGESCU

De agie
Eu mă tem și mă feresc.

BONDICI: Ei, geaba! nici c-oi să pot să-l fac om... Da oare unde să fie cucoanele de gazdă?

PUNGESCU: Poate c-o fi dormind după prânz... obiceiul pământului.

BONDICI: Aș! obiceiurile cele bune se pierd pe toată ziua... însă, apropo... cum mergi tu cu curtea?

PUNGESCU: Cu Curtea... îi trag opoziție pă zdreavăn pân' ce-oi prinde un os... tot obiceiul pământului...

BONDICI: Ha, ha, ha!... Eu te întreb de curtea ce faci demuazelelor!

PUNGESCU: Merg țeapăn... da tu?

BONDICI: Vârtos... Ei, apoi ce facem?... ne însurăm?

PUNGESCU: Zestre este?

BONDICI: Trebuie să fie că-s de la țară... și știi tu că la țară se-ngrașă bobocii.

PUNGESCU: Bobocii?... vrei să zici gâscănașii?

BONDICI: Bine-ar fi să ne luăm de vorbă în sfârșit cu cucoana Chirița, cu neneaca.

PUNGESCU: Bine, da!... începe tu, că ești mai ischiuzar.

BONDICI: Numai de s-ar înfățișa. Oare unde să fie?... Ia caută printre uși.

PUNGESCU: Să trag o repede aruncătură dă ochi?... bine. (Se apropie de ușa Chiriței și caută înăuntru.)

BONDICI (în parte): Altă nu ne rămâne decât să ne însurăm, pentru ca să scăpăm de creditori și de lipsa de toate zilele... Duducile-s cam... dar apoi, vorba ceea: rău cu rău, însă mai rău făr' de rău!... (Se apropie de besecte.)

PUNGESCU: Aoleo! ce-mi văzură ochii! baba-și pune boia-n păr?... Al naibii! (Merge la ușa fetelor de caută în odaie.)

BONDICI: Bre! ce de gavanoșele cu dresuri... și alb, și roșior, și negru... (Deschide besecteua și găsește o hârtie.) Se vede că zugrăvește cucoana...

PUNGESCU: Ha, aferim, frumos... așa-mi mai vine la merchez...

(Trimite sărutări în palme.)

BONDICI (citind hârtia): Ce văd?... o foaie de zestre!... Neiculiță... neiculiță, vin degrabă să vezi...

PUNGESCU: Ce?...

BONDICI (citind iute): Șaluri... stropitori... afumători!... (Vorbit.) Buni patruzeci!

PUNGESCU: Cu urma cincizeci... știu, da ce-i?

BONDICI: Ascultă: (citește:) “Foaia de zestre a fiicelor mele Aristița și Calipsița!”

PUNGESCU: Aoleo!... zi-nainte... cruce-ajută.

BONDICI: “Boccealâcul: două șaluri.”

PUNGESCU: Bun! unu mie, unu ție!

BONDICI: “Două blane de jder, două de vulpe.”

PUNGESCU: Bun! jderu mie...

BONDICI: Ba vulpea ție. — “Patru rochii de satintur... două de grudinap... două de micaton!”

PUNGESCU: Adică: satin turc, gro de Naplu și micoton... provincialism!

BONDICI: “Argintării... două afumători de argint în formă de mere domnești.”

PUNGESCU: Știu c-o să ne dăm fumuri...

BONDICI: “Două stropitori, tij, de argint, în formă de pere cu frunze poleite. 12 linguri de vermililion, patru chisele de cristal cu hulubi poleiți de dânsele, 12 pahare săpate cu slove nemțești.”

PUNGESCU: Ce chefuri! ce tabieturi!

BONDICI: “Tingiri, castroane și sahane...”

PUNGESCU: Treci dincolo de bucătărie.

BONDICI: “Două oghealuri de cutnie, patru perne de puf și opt prostiri cu mărginile cusute la gherghef...”

PUNGESCU (răsucindu-și mustățile): Cheschevu, monsiu Bondici?...

BONDICI (împingându-l cu umărul): Du-te naibii — “Două apărători de păun”.

PUNGESCU: Aferim... să ne apere când om dormi după masă.

BONDICI: “Două prosoape de mire, berbelăcuri pentru ras, cusute de copile la gherghef. Două chisele de tutun, tij, cusute de copile cu fluturi. Două tocuri de peptene de

catife, tij, cu fluturi. Două calăfuri de imamele cu mușunachi, tij, cusute cu fluturi de copile.”

PUNGESCU: Aoleo! ce dă mai fluturi! o să părem chiar grădini cu flori dă mac.

BONDICI: “Și, în sfârșit, câte 1500 galbeni de fată; bani înaht, împărătești și cu zimți.”

PUNGESCU: 1500 galbeni!... ișala! mașala!... m-am făcut chiabur!

BONDICI: Mai bine era mai puțini fluturi și mai mulți galbeni.

PUNGESCU: Lasă, neneo, că-s buni și aia... cu 1500 galbeni capital, îmi fac stare... stos, paroli, chit a dublu, setleva, chensleva și nevasta mazu!... s-a mai văzutără de alea... Da, ian spune-mi... ceva suflete de țigani nu-s în foaie?...

BONDICI (întorcând fila): Ba stai... (Citește.) “Mai adaog la această foaie de bun proeresul meu: zece suflete de țigani lingurari... Și închei zicând: să le fie de bine copilelor, ginerilor și tot neamului lor... iscălit, banu Grigori Bârzoi, ot Bârzoieni.”

PUNGESCU (cu entuziasm): O! Bârzoi!... nu te cunosc... dar pre-a mea lege! te-aș băga în sân dac-ai încăpea dă urechi!... Îmi vine să-i meșteresc un ștaer... (Joacă.)

(Împreună.)

Vivat! vivat! pentru noi!
Soarta-ncepe-a fi cu nuri!
Vivat! vivat! amândoi
Ne-am făcut boieri chiaburi.

SCENA VII

Cei dinainte, ARISTIȚA, CALIPSIȚA

ARISTIȚA, CALIPSIȚA, BONDICI: Sărutăm mânușițele și picioarele duducilor...

ARISTIȚA, CALIPSIȚA (închinându-se ca copile mici): Monsiu...

BONDICI (înaintându-se): De ce vă sfiiți de noi, care am fost totdeauna, suntem și vom fi în veci supusele slugi a neneacăi d-voastră și...

PUNGESCU: Și chiar adoratorii copilelor neneacăi. (În parte.) Hait!... le-am turnat-o dă la mertepea. (ieșind din odaia lor, se opresc, zărind străinii, și cobor ochii): A!

BONDICI: Dar... adoratorii cei mai înflăcărați! (Încet lui Pungescu.) Pe care o iei tu?

PUNGESCU: Pă Calipsița.

BONDICI: Treci dincolo, lângă ea.

PUNGESCU: Hait... (Trece lângă Calipsița.)

BONDICI (Aristiței, cu foc): Nu mă îndoiesc, duducă Aristiță, că din ceasul ce ți-am dat brațul la Păcurari... ai înțeles că te iubesc?...

CALIPSIȚA: Ui monsiu...

PUNGESCU (Calipsiței, cu foc): Sper, domnișoară, că...

ARISTIȚA: Ui monsio...

PUNGESCU: Ui?

Dar, siarmanta demuazelă
Anima-mi de columbela
În etern te va iubi!

CALIPSIȚA (în parte)

Chel bonior!...

PUNGESCU

Aud?

CALIPSIȚA

Mersi.

BONDICI

Și eu, tij, o! duducuță,
Să fiu bufnă, să fiu cuță
Dacă nu te voi slăvi...

ARISTIȚA

Pur tujur?

BONDICI

Tujur!

ARISTIȚA

Mersi.

(Bondici și Pungescu se pun în genunchi.)

TOȚI

Ce mulțumire!
Ce fericire
Dă peste mine...

(Strănută o dată cu toții.)

Fie-ți de bine!

SCENA VIII

Cei dinainte, CHIRIȚA

CHIRIȚA (ieșind din odaia ei și văzând scena de mai sus, vine repede și întinde mâinile deasupra lui Bondici și a lui Pungescu): Amin! vă blagoslovesc!... și la capul altor fete!

ARISTIȚA, CALIPSIȚA (uimite): Maman...

CHIRIȚA: Ce maman?... ce vă sastisiți? parc-aș fi caua!... Vă iubiți? Să vă fie de bine!... Doar nu-s vitrigă... Ce doresc eu?... fericirea voastră... inima mea de mamă... eu v-am crescut... (Plânge.) V-am hrănit... Luați-vă... însurați-vă... cununați-vă... împărecheți-vă... ca hulubașii și ca cărăbușii... Eu vă dau blagoslovenia mea... acum și pururea și în vecii vecilor... (În parte.) Of! slavă ție, Doamne, că m-am cotorosit!...

BONDICI: Cucoană Chiriță... suntem pătrunși până în suflet!... și crede că ne-om sili de a fi ginerii cei mai supuși... cei mai... (Își șterge ochii, în parte.) Căci n-am o frunză de ceapă!

PUNGESCU (suflându-și nasul tare): Cucoană soacră... las' pă noi... atâta-ți zic...

CHIRIȚA: Te înțăleg, fătul meu... dragă arhon spătar... noroc bun!

TOȚI

Ce mulțumire!
Ce fericire
A dat pe mine!

(Strănută o dată cu toții.)

Fie-ți de bine!

CHIRIȚA: Amin și într-un ceas bun!

SCENA IX

Cei dinainte, GUGULIȚĂ, FECIORUL

GUGULIȚĂ (ieșind cu feciorul din odaia Chiriței, numai cu o ciubotă): Neneacă... neneaca... zi feciorului să mă-mbrace.

CHIRIȚA: Da cum? încă nu te-ai îmbrăcat?

FECIORUL: D-apoi când era să-l îmbrac, că pân-acu m-ai ținut de ți-am pus boieua cea neagră pe cap.

CHIRIȚA: Ieși afară, tontule!... Guliță, mergi degrabă de te gătește, că se întârzie.

GUGULIȚĂ: Lezebon, maman... (Intră în odaia lui cu feciorul.)

BONDICI: Da unde merg cucoanele? la teatru?

CHIRIȚA: Ba nu... la bal, la cucoana Nastasiica a banului Afin.

BONDICI: Afin? vrei să zici Dafin?

CHIRIȚA: Ba Afin.

BONDICI: Ba Dafin...

CHIRIȚA: Dafin?... să vede că acu-i moda de a-și anina un dobru?... În sfârșit, fie și Dafin... Dumneavoastră veniți la balul Afinoaiei?

BONDICI: Mai târziu... poate...

PUNGESCU (încet lui Bondici): D-apoi nu suntem poftiți, neneo.

BONDICI (împingându-l cu cotul): Să ne dați voie a vă întovărăși până acolo.

CHIRIȚA: Bucuros... Lipon, hai să ne pornim... Guliță... Guliță...

GUGULIȚĂ (din odaie): Aud, neneacă.

CHIRIȚA: Gata ești, suflete?

GUGULIȚĂ: Ca ș-un purces... iată-mă-s. (Iese din odaie cu minavetul în spate.)

CHIRIȚA: Ce-mi văzură ochii!... Cu minavetul vrei să mergi la bal?

GUGULIȚĂ: Cu minavetul... ca să le cânt cucoanelor.

CHIRIȚA: Ai nebunit?... lasă dulapul din spate...

GUGULIȚĂ: Ei... neneacă.

CHIRIȚA: Dă-l gios, c-apoi te las acasă cu Ioana țiganca... auzi! cu minavetu?... să părem că mergem cu colinda prin sat... Haideți deacum...

TOȚI

Haideți toți cu veselie,
Hai la bal să alergăm;
Și-n plăcerea cea mai vie
Până mâini să tot jucăm.

ȚIGANCA (singură): Slavă Domnului că s-au dus... ș-am scăpat... Decât ai avea un stăpân, mai bine șapte slugi. (Se pune pe scaun.)

CHIRIȚA (venind înapoi cu fetele, zice à la cantonade): Așteptați puțin în scară, că ne întoarcem îndată... (Fetelor.) Veniți încoace degrabă să vă pun puțintel roș... ia așa, să fiți mai îmbobocite... și ceva benghiuri... așa... dar ian să vă spun: doar îți fi morocănoase ca mai dăunăzi... cătați să mai zâmbiți... să mai faceți cochetărismosuri ca la Ieși, că așa se mărită fetele.

BONDICI și PUNGESCU (intrând): Poftiți, cucoană Chiriță?

CHIRIȚA: Iaca... ia... Fa Ioană, ie sama la focuri... și doar îi adormi...

ȚIGANCA (în parte): Ei... ba nu, că mi-a fi rușine...

CHIRIȚA: Haideți de-acum.

TOȚI

Haideți toți cu veselie,
Hai la bal să alergăm;
Și-n plăcerea cea mai vie
Până mâini să tot jucăm.

(Pungescu și Bondici dau brațul fetelor. Chirița îi urmează și feciorul cu livrea le deschide ușa.)

ȚIGANCA (picând pe scaun ostenită): Uf!

(Cortina cade.)

ACTUL III

Teatrul reprezintă un salon elegant cu trei uși mari în fund, care dau în alt salon mare de joc. Ușă în stânga, pe al doilea plan, care duce în apartamentul văduvei Afin. În dreapta, o canapea și scaune așezate în rând până în fund. În stânga, pe întâiul plan, o masă de cărți cu toate cele trebuincioase: sfeșnice cu lumânări aprinse, cărți și celelalte. Prin pereții salonului, candelabre pregătite pentru bal. La ridicarea cortinei, ambele saloane sunt încă neluminate.

SCENA I

VĂDUVA AFIN, LULUȚA, FECIORI în livrele

(Arie din "Baba-Hârca": "Tanana")

FECIORII

Las' pe noi,
Las' pe noi,
Că suntem biv-vel ciocoi.

AFIN

Să vă văd acum la treabă,
De sunteți feciori de treabă
Și-i așa cum ziceți voi,
Că sunteți biv-vel ciocoi!

FECIORII

Las' pe noi
Etc., etc.

AFIN (la ciocoi): Ați înțeles bine ce v-am poruncit? Să aprindeți lumânările peste un ceas și, dacă a veni Barbu cu taraful lui, să-l puneți la scară.

LULUȚA: Ca să-l bată?... da de ce, sărmanu bietu moș Barbu?

AFIN (râzând): Ba ca să cânte, când or veni musafirii... (Feciorii ies prin fund.)

LULUȚA: Maman... eu să joc dacă m-a pofti cineva?

AFIN: Să joci... (În parte.) Auzi d-ta întrebare?... Un păcat cât o schioapă de mică... știi că, zău, nu mai sunt copii în ziua de azi?...

LULUȚA (cu bucurie): Plait-il... Îmi dai voie?... quel plaisir!

AFIN: Da bine, Luluță, tu știi să joci?

LULUȚA: Cum să nu știu?... am învățat la pansion și valțu, și cotilionu, și polca, și mazurca, și cadril... toate danțurile.

AFIN: Frumos!... dar ceva carte ai învățat?

LULUȚA: Și nemțește, și italienește, și franțuzește... toate limbile.

AFIN: Afară de limba ta, limba românească?

LULUȚA: Apoi dacă nu știe nici madama...

(Se aud afară cântând lăutarii.)

AFIN: Ce este?... cine vine la bal de pe acum?... de-abia a înserat și nici măcar nu s-au aprins policandrele.

(Se aude glasul Chiriței, zicând: "Carnacsî!... că era să fac bâca!")

LULUȚA: Maman, maman... vine mătușica...

AFIN (cu mirare): Cucoana Chirița... de pe acu?

SCENA II

Cei dinainte, CHIRIȚA, ARISTIȚA, CALIPSIȚA și GUGULIȚĂ

(Toți, în toaletă de bal, intră prin fund.)

CHIRIȚA: Of! slavă Domnului c-am agiuns cu capul teafăr... Sărut ochișorii, cucoană Nastasiică... Doamne! da rău îi pe ulița d-tale!

AFIN: Ca pe toate ulițele.

CHIRIȚA: Lehamete!... am venit pân-aici cu zilele-n mână... ulițe îs aiste?... pave îi asta?... Nu poți face doi pași, făr-a fi... povestea vorbei: când cu capul de piatră, când cu piatra de cap... Ș-apoi vă mai lăudați cu Ieșul dumilor-voastre... Cică-i capitalie... așa capitalie!...

I

Acest târg ce-i zic în lume
Unii Iașul, alții Ieși,
Însuși ei, prin al său nume,
Te poftește ca să ieși,
Ș-are, zău, mare dreptate,
Căci în sânu-i de-ai intrat,
Crezi că multele-ți păcate
Chiar în iad te-o cufundat!

AFIN: Pentru ce așa asprime asupra lui, cucoană Chiriță?

CHIRIȚA: Pentru ce?... mă mai întrebi pentru ce?

II

Aici glodul, colbăria
Pe pământ și-n cer domnesc!
Și fânarel-Eforia
Tot în lună năzuiesc!
Prin urmare-n veci ieșenii

Pân-în gât sunt înglodați,
Și ca bufne, ca vedenii,
De lumine depărtați.

AFIN: Frumos ne zugrăvești!

CHIRIȚA: Adică... să nu bănuiești.

III

Iar de vrei să vezi pavele
Sau de piatră, sau de brad,
Vin’ de cearcă, de ai șele,
Cum se află și-n ce grad.
Vai de tine! de trăsură!
Dacă voiești primblare... tronc!
Dinții toți îți sar din gură
Într-un vecinic hodoronc!

AFIN: Ha, ha, ha... Soro, tare te-ai mâniat pe bietul Iași.

CHIRIȚA: Așa, soro, dacă vă place; tot știți a vă bate gioc de provinție și nu vedeți în ce păcat de coclaură trăiți.

LULUȚA: Mătușică... poate că ți-a mai sărit un dinte pe drum?

CHIRIȚA: Ba n-a sări, că i-a fi rușine, cu paveua asta pocită... Mi-am mușcat limba de vro șăpte ori pân-aici.

GUGULIȚĂ: Și eu mi-am mușcat limba.

ARISTIȚA: Și eu...

CALIPSIȚA: Și eu...

CHIRIȚA: Iacă și bietele copile și-o mușcat limba, sărmănelele!... dar nu-ți uita vorba, cucoană Nastasiică... parcă nu văd încă pe nime la bal?

AFIN: D-apoi încă nu-i vreme... Aice-n Iași, pe la noi, lumea se adună de-abia pe la nouă ceasuri... ș-acum îs de-abia opt.

CHIRIȚA: Elei!... măcar... nu mă mir... aice-n Ieși, pe la d-voastră, toate lucrurile se fac pe dos... dar pe la noi, în provinție, ne apucăm de gioc cum amurgește... și, slavă Domnului, precum vezi d-ta, nu ne merge prea rău. (Își arată talia.)

AFIN (zâmbind): Cu adevărat.

CHIRIȚA: Da bine... ce-o să facem noi acum până la nouă ceasuri?... să ședem așa, cuc, amândouă?...

AFIN: Nu vreți să mergeți la teatru?... este lojia mea.

CHIRIȚA: La ftiatru?... da ce parastuiește în astă-seară?

AFIN: O piesă nouă... Două fete ș-o nuneacă.

CHIRIȚA: Ei! mă duc, că drept să-ți spun... mă nebunesc de râs la cel ftiatru.

AFIN: Dacă poftești să mergi... trăsura mea-i gata. (Bate în palme. Un fecior intră.) Zi să tragă la scară.

CHIRIȚA: Sărut ochișorii... Aristițo, Calipsițo... veniți cu mine.

GUGULIȚĂ: D-apoi eu, neneacă, să nu vin?

CHIRIȚA: Mata, puiule, rămâi aici ca să nu răcești pe drum... șezi cu duduca Luluța... (În parte.) Mai știi pozna?... poate să ne încuscrim mai târziu cu Afinoaia. (Tare.) Hai, fetelor.

(Împreună.)

CHIRIȚA, ARISTIȚA, CALIPSIȚA

Haideți, haideți cu grăbire
La teatru românesc,
Unde relele din fire
Necruțat se biciuiesc!

AFIN, LULUȚA, GUGULIȚĂ

Mergeți, mergeți cu grăbire
Etc., etc., etc.

(Chirița, Aristița, Calipsița se pornesc spre fund.)

CHIRIȚA (întorcându-se iute din salonul din fund.): Știi una, dragă cucoană Nastasiică?... i-am pus la mână!...

AFIN: Pe cine?

CHIRIȚA: Pe aga și pe spătarul. I-am prins mai dinioare cu oca mică, la picioarele fetelor în genunchi... și tronc! i-am strâns cu ușa. De-acum poți să-i privești ca ginerii mei... Ce zici?... așa-i că-s volintiroaie?

AFIN: Și, zău, îți plac străinii cei doi?

CHIRIȚA: Disperați tineri!... Tocmai ce-mi trebuie... că și Aristița și Calipsița îs disperate fete... Doamne ferește!

AFIN: Dacă-ți plac... ce să zic? să deie Dumnezeu numai să nu te căiești mai târziu.

CHIRIȚA: Da vorbă-i!... să mă căiesc că m-am cotorosit de o nevoie... (În parte.) Aș vrea eu s-o văd cu două manine ca a mele. (Tare.) Cu plecăciune.

(Împreună.)

CHIRIȚA, CALIPSIȚA, ARISTIȚA

Haideți, haideți cu grăbire ș.c.l.

GUGULIȚĂ, AFIN, LULUȚA

Mergeți, mergeți ș.c.l.

(Chirița cu fetele ies prin fund. Afinoaia intră în stânga.)

SCENA III

LULUȚA, GULIȚĂ

LULUȚA (în parte): Oh! la drôle de figure! (Râde încet.)

GUGULIȚĂ (în parte): Când aș avea încalte minavetul aici!... aș dura un corțent, de-ar țiui urechile.

LULUȚA (în parte): La drôle de figure! mon Dieu! la drôle de figure. (Râde tare.)

GUGULIȚĂ (în parte): Dec!... ce se tot uită la mine!...

LULUȚA (se apropie de Guliță): Monsieur Guliță?... mai sunt mulți ca d-ta în provinție?... Ha, ha, ha!

GUGULIȚĂ (în parte): Râde de mine? (Tare și mânios.) Ba nici unul... auzitu-m-ai?

LULUȚA: Parcă te-ai mâniat?

GUGULIȚĂ: Să știi că m-am mâniat. Ce ai să râzi de mine?

LULUȚA: Apoi dacă nu mă pot stăpâni... ce să fac?... ha, ha, ha!

GUGULIȚĂ: Ian ascultă... pre legea mea.

LULUȚA: Ce?

GUGULIȚĂ: Acuși... mă duc acasă.

LULUȚA: Călătorie sprâncenată.

GUGULIȚĂ: Cum ai zis... struncinată?

LULUȚA: Ei! nu te mai rățoi așa, că nu-ți șade bine. Hai mai bine să ne jucăm împreună.

GUGULIȚĂ (îmblânzindu-se): De-a puia-gaia?... ori de-a babaoarba?

LULUȚA: Ha, ha, ha!... parcă-i la școală...

GUGULIȚĂ: Iar râzi de mine?... mă duc acasă... (Vrea să iasă.)

LULUȚA (oprindu-l): Șezi, că-ți făgăduiesc să-ți dau pace deacum. Numai să nu te uiți drept la mine, că iar mă umflă râsul.

GULIȚĂ: Foarte bine... m-oi uita de-a curmezișul... cu coada ochiului, dacă vrei.

LULUȚA: Ian spune-mi: știi să gioci?

GUGULIȚĂ: Hai, hai!... m-o învățat un franțuz să gioc carcanu... Ia așa, și cu mâinile, și cu picioarele.

LULUȚA: Și să cânți?

GUGULIȚĂ: Hai, hai!

LULUȚA: Apoi să giucăm împreună tot balul...

GUGULIȚĂ: Da mata știi să împletești din picioare?

LULUȚA: Auzi întrebare... parcă n-aș fi din Iași!

GUGULIȚĂ: Nu te supăra... credeam că fiind mititică... poate că...

LULUȚA: Mititică?... (Se înalță pe vârful picioarelor.) Te poftesc...

GUGULIȚĂ: Măcar... că și bunica-i mititică, și-i de vro șaptezeci de ani. Așa-i tot tremură capul... Mata de câți ani ești?

LULUȚA: De cincisprezece...

GULIȚĂ: Treisprezece?

LULUȚA: Cincisprezece... quinze... (Îi dă trei tifle.) Cinq... dix... quinze...

GUGULIȚĂ (furios): Îmi dai tifla!... Ian ascultă, mamzelă... pre legea mea...

LULUȚA (apropiindu-se de Guliță): Ce? mă rog, ce?...

GUGULIȚĂ (domolindu-se): Nimic...

LULUȚA: Ha, ha, ha!... Iar te-ai uitat drept la mine.

GUGULIȚĂ (în parte): Eu, zău, mă duc acuși acasă...

LULUȚA: Iar te-ai supărat?... da iute ești...

GUGULIȚĂ: Să știi că-s iute... ca hreanu...

LULUȚA: Hai să ne împăcăm... vrei?... dă-mi mâna-ncoace.

GUGULIȚĂ (îi dă mâna, în parte): A dracului fetiță!... mă sucește ca pe-un titirez.

LULUȚA: Acum... fiindcă suntem prieteni, hai să cântăm și să giucăm... Vrei, monsiu Guliță?

GUGULIȚĂ: Bucuros... dar ce să cântăm?... frunză verde?...

LULUȚA: Ba nu... lasă să-ți cânt eu un cântec care l-am auzit la guvernanta... cu gioc la sfârșit.

GUGULIȚĂ: Să te văd... adică să te-aud... îmi deschid urechile-n patru.

LULUȚA: Dacă-s destul așa cum sunt... îs deschise cât opt.

GUGULIȚĂ: Ha, ha, ha! m-a pâcâlit.

LULUȚA (în parte): C'est un bon garçon... (Tare.) Ascultă...

GUGULIȚĂ: Da cum îi zic cântecului?

LULUȚA: Drin, drin, drin...

GULUȚĂ: Drin, drin, drin?... parcă-s zurgălăi de sanie... (În parte.) Ce păcat că n-am minavetu aici!... i-aș trage un corțent de cele tătărești.

(În vremea scenei următoare, feciorii aprind lumânările de prin candelabre. Salonul se luminează.)

LULUȚA

I-IUL CUPLET

Aici, în Iași, de vrei să ai răsunet,
La toți să placi și să fii chiar slăvit,
Cel mai bun chip e să produci un sunet,
Un sunet viu și de toți prea iubit:

(Sunând o pungă.)

Drin, drin, drin, drin, drin,
Drin, diririndrin, drin drin, drin,
Drin, drin, drin, drin, drin,
Drin, diririndrin, drin.

LULUȚA și GUGULIȚĂ (făcând balanse de cadril)

Drin, drin, drin, drin, drin.
Etc., etc., etc.

LULUȚA

II-LEA CUPLET

Aici, ades, când e vro cununie,
Orhestru-n bal răsun-armonios,
Dar pentru miri cea mai dulce-armonie
E, drin, drin, drin, sunet scump și voios:
Drin, drin, drin, drin, drin.
Etc., etc.

(Împreună.)

Drin, drin, drin, drin, drin.
Etc., etc.

LULUȚA

III-LEA CUPLET

De vrei amor, dă-ți ochii peste spate
Și la prilej fii cam obrăznicel;
Iar de voiești să ai în veci dreptate,
Cel mai bun chip e să faci frumușel:
Drin, drin, drin, drin, drin.
Etc., etc.

(Împreună.)

Drin, drin, drin, drin, drin.
Etc., etc.

(Trece un fecior cu o tabla de cofeturi.)

GUGULIȚĂ: Îra! iaca cofeturi! (Aleargă la tabla și-și umple buzunările.) De cele cu fâstâci sunt?...

LULUȚA (alergând la tabla): Da lasă-mi și mie, monsieur Guliță... nu le lua pe toate.

GUGULIȚĂ: Pentru mata le-am luat, Luluță...

LULUȚA: Mersi. (În parte.) C’est un charmant garçon. (Tare.) Dacă-i așa, hai să giucăm ș-o polcă.

GUGULIȚĂ: Hai ș-o polcă... eu sunt gata să fac ce ți-a plăcea... (În parte.) Tare mi-i dragă fetița asta! (Se prind la polcă și joc cântând.)

(Împreună.)

Polca, polca, vesel joc,
Polca, polca, te iubim!
Polca, polca... plini de foc
Vesel noi te dănțuim!

(Ies amândoi în fund, jucând și împing pe sărdarul Cuculeț, care intră.)

SCENA IV

CUCULEȚ (intră prin stânga în fund) Na! că era să mă deie gios diavolii!... se vede că balul s-o și început, deși n-o sosit încă nici un musafir... Eu sunt cel dintâi... dar ca prieten vechi a cucoanei Nastasiicăi, îi de datoria mea să vin odată cu lăutarii... Am adus de la agie vro doi epistați ca să șeadă la ușă... după formă... că în ziua de astăzi, un bal fără slujitori la scară și-n tindă n-are nici ifos, nici ighemonicon.

SCENA V

CUCULEȚ, AFIN (iese din odaia sa, zicând à la cantonade)

AFIN: Ziceți lui domnu Timofte să gătească limonada. (Văzând pe Cuculeț.) A! sărdarul Cuculeț!...

CUCULEȚ: Eu!... cel întâi și cel de pe urmă... dar pururea credincios și supusă slugă.

AFIN: Cel întâi?... ba astăzi te-ai trezit prea târziu, arhon sărdar.

CUCULEȚ: Cum?

AFIN: Au venit alții înaintea d-tale.

CUCULEȚ: Și cine?

AFIN: Cucoana Chirița cu tot neamul ei... Încă nu apucaseră feciorii a aprinde lumânările și dumneaei, țop!... a și fost aici.

CUCULEȚ: Mare poznașă-i!... Da unde-i, te rog?...

AFIN: Am trimis-o la teatru ca să petreacă până ce s-a începe balul.

CUCULEȚ: La teatru?... Da se vede că nu știi ce joacă în astă- seară?

AFIN: O piesă nouă... Două fete ș-o neneacă... nu-i asta?

CUCULEȚ: Ai făcut pacostea!...

AFIN: Ce pacoste?...

CUCULEȚ: Apoi are să se mânie foc cucoana Chirița... pentru că-i chiar piesa ei.

AFIN: Mări, lasă-ncolo, arhon sărdar... Dacă pentru cel mai mic lucru ar fi să se tot mânie unii și alții, când se joacă vro piesă, apoi n-ar mai fi chip de-a avea teatru național.

Teatrul este o școală
Unde-nveți, râzând voios,
A te feri ca de boală
De-orice năravuricios.
Acolo e criticată
Îndeobște fapta rea,
Dar persoana-i respectată
Fie bună, fie rea!

CUCULEȚ: Să deie Dumnezeu să judece și cucoana Chirița ca d-ta... dar parcă nu-mi vine-a crede.

AFIN: Apropo... știi pe cine și-a ales gineri cucoana Chirița?

CUCULEȚ: Și-a găsit gineri în sfârșit?... Slavă Domnului!... că mult a mai umblat căutându-i cu lumânarea, biata femeie!... da pe cine ziseși?...

AFIN: Pe berbanții cei doi de care mi-ai vorbit mai deunăzi.

CUCULEȚ: Bondici și Pungescu?... Ce zici?

AFIN: Așa, frate... a ales, a ales... pân-a cules.

CUCULEȚ: Da bine, soro... aceia-s niște târâie-brâu de n-au margini... Au fugit din Focșani ca să scape din mâna administratorului, fiindcă dezbrăcaseră lumea cu teșmecheriile lor... De când îi pasc eu că doar i-oi prinde cu oca mică și să-i trântesc la dubă... Până și mai alaltăieri m-am pus eu înadins la cărți cu ei...

AFIN: Și nu i-ai prins cu vro coțcărie?...

CUCULEȚ: Nu... se feresc de mine ca dracu de tămâie... și mi-i mai mare ciudă că mi-au luat vro cincisprezece galbeni.

AFIN: Din banii d-tale?

CUCULEȚ: Aș!... nebun sunt?... dar las' că nu scapă ei de Cuculeț... nu... de-oi ști că s-or strecura toți banii agiei, am să-i înhăț... Da... ian spune-mi: nu cumva-s poftiți în astă-seară la bal?

AFIN: Nu...

CUCULEȚ: Păcat!

(Se aud în fund lăutarii.)

AFIN: Iaca... musafirii încep a veni... Arhon sărdar, primește d-ta boierii... că eu oi primi cucoanele.

CUCULEȚ: Bucuros... (În parte.) Mai bucuros aș primi cucoanele.

(Merg amândoi înaintea damelor și a cavalerilor, care intră prin salonul din fund.)

SCENA VI

AFIN, CUCULEȚ, POFTIȚII la bal

POFTIȚII

Iată-ne cu toți la bal!
Venim vesel, ne-adunăm,
Ne-adunăm ca să urăm
Mult plăcutul carnaval.
Vivat cei care dau bal
În plăcutul carnaval!

O DAMĂ (Afinoaiei)

Doamna mea, îți mulțumim.
Balu-ți este minunat!

UN BOIER BĂTRÂN

Drept să-ți spun, zău, aferim!
Parcă-i halima, curat.

TOȚI

Vivat cei care dau bal etc.

(Damele se pun pe scaunele de lângă canapea, care rămâne slobodă. Cavalerii se pun în fund.)

SCENA VII

Cei dinainte, CHIRIȚA, ARISTIȚA, CALIPSIȚA, BONDICI și PUNGESCU

(coțcarii, dând brațul fetelor, le aduc spre canapea)

CHIRIȚA (intrând furioasă și făcându-și vânt cu basmaua): Auzi d-ta așa batgiocură!... așa catigorie!... așa

catahrismie!...

AFIN: Ce este, cucoană Chiriță?... Ce-ai pățit?...

CHIRIȚA: Ce-am pățit?... Foarte-ți mulțămesc de lozniță și de ftiatru. M-am englendisit de minune... (În parte.) Îmi vine să pleznesc... na!

AFIN: Cum?... cum?...

CHIRIȚA: Vai!... bată-l concina de auftor... care-a fi acela... da ce are el cu fetele mele, de se leagă nitam-nisam de dânsele?... Auzi! Două fete ș-o nineacă?... Eu cred, ca o proastă, că-i vro istorie cu moral ca din Apotichi ton pedon... și mă duc frumos la ftiatru, fără ca să-mi treacă măcar pin gând că oi să mă văd parastuind chiar pe mine...

AFIN: Pe d-ta?

CHIRIȚA: Da știi?... bucățică tăietă... Ba încă ce?... să mă arăte la o mulțime de boieri, cum m-am troienit în Păcurari, și cum îmi fac sprâncenele, și cum mă sfădesc cu Ioana țiganca, și cum mă chinuiesc ca să-mi mărit fetele!... da ce are el cu mine!... ce are el a împărți cu copilele mele?... aud?...

AFIN: Lasă, cucoană Chiriță... nu-ți mai închipui lucruri de pe ceea lume... Ce te superi degeaba?...

CHIRIȚA: Îmi închipuiesc lucruri de pe ceea lume, eu?... da l-am văzut pe ahtoru cela... făcându-și sprâncenele dinaintea oamenilor. Așa mi-o venit un paracsân, că am ieșit din lozniță... și noroc c-am găsit în scara ftiatrului pe spătaru Pungescovici și aga Bondicescu, care m-o întovărășit aici. (Arătându-i.) Iată-i amândoi...

(Bondici și Pungescu se închină.)

AFIN (în parte): Cine i-a poftit la bal?

CUCULEȚ (în parte): Iaca voinicii mei... am să le iau urma toată seara ca un prepelicar.

CHIRIȚA: Doamne! de s-ar face Guliță mai mare, ca să scrie și el piesă de ftiatru... am să-l pun să toarne o piesă auftorului... da știi? să se sature.

(Un fecior aduce înghețate.)

AFIN: Ei bine, bine... treacă-ți mânia acu... și ia o înghețată, doar te-i mai răcori... De care poftești?... de alămâie?...

CHIRIȚA: Ba nu, că-mi strepezesc dinții... dă-mi de cea roșie că- mi bate mai bine la ochi. (Ia înghețata.) Rece-i, mămulica mea!... ca o gheță̆rie. (Suflă în farfurie.) Mă furnică nu știu ce prin vârful nasului... Pune-ți în gând, soro, că mai anță̆rț la iarmaroc, la Fălticeni, mă duc la un cofetar ca să iau înghețată; el îmi trimite răspuns că s-o mântuit înghețatele pe ziua aceea. Îl poftesc atunci la oblonul trăsurii și-i zic ritos: monsiu cela, mai destupă o putină pentru hatârul meu!... și el s-o mâniet zicând că nu-i de la Gogomănești!... Curioji îs nemții iștia!

(Toți râd cu hohote.)

CHIRIȚA: Dec!... ce i-o apucat? Iaca, frate!... mă rog, boieri, de mine râdeți d-voastră?... Ei, apoi să vă arăt eu cum se râde... (Râde cu spasmuri.) Măi, că tare nu știu cum îs boierii ieșeni! (Merge de se pune lângă Aristița și Calipsița în fața publicului.)

CUCULEȚ (către Bondici și Pungescu): Domnilor, nu metahirisiți în astă-seară un stosișor ceva?

BONDICI: Cu mare plăcere, domnule director. (Încet, lui Pungescu.) Pil, Pungescule, și pe urmă aport...

PUNGESCU (încet, lui Bondici): Oare?

BONDICI (asemene): Dă colb agiei pă zdreavăn.

PUNGESCU (asemene): Dă la mertepea?

BONDICI: Țeapăn...

(Se pun la masa de cărți.)

CUCULEȚ (în parte): Doamne, de i-aș prinde cu vro coțcărie!

(În vremea acestor cuvinte orhestrul începe a executa o polcă en sourdine, care ține necontenit. Cavalerii, pe rând, poftesc damele la joc și merg în salonul din fund. Chirița, Aristița și Calipsița rămân pe canapea.)

CHIRIȚA (în parte): Na... că se-ncepe staeru! (Fetelor.) Țineți-vă frumos, și nu fiți așa de posomorâte c-o să vie cavalerii să vă poftească... mai zâmbiți... mai zâmbiți, soro dragă... mai trageți cu coada ochiului... ca altele. (În parte.) Doamne! de n-am păți ș-acum ca pe la celelalte baluri... Să stăm pe loc și, cum zic aice: să facem patiserie... (Arătând damele care joc.) Ian privește!... toate moachele-s poftite pe rând... numai a mele șed locului parcă-s înfipte... Să vezi că n-or să se miște toată noaptea! (Se scoală.)

Un filosof fără minți
A fost, cică, de părere
Că la casă de părinți
Copii mulți sunt o avere!
De-i așa, eu pot să zic
Că-s bogată, am comoare,
Că deși n-am bani nici chic...
Am averi nemișcătoare! (Arată fetele.)

(Merge în fund în salonul de joc.)

PUNGESCU: Știos!

CUCULEȚ: Mare noroc ai, domnule!

PUNGESCU: Nu fie dă deochi... mă paște bine norocul cărților.

CUCULEȚ: Să juri că-s măsluite.

PUNGESCU: Oriste?

BONDICI: Ha, ha, ha! că șăgalnic mai ești, arhon sărdar.

CHIRIȚA (în parte, apropiindu-se de masă): Îra! da eu uitasem că am doi gineri... numai buni ca să-mi gioace fetele. (Tare.) Arhon spătar...

PUNGESCU: Poruncă?

CHIRIȚA: Este o persoană care ar dori foarte mult să gioace o poalcă cu d-ta.

PUNGESCU: Cât de rău îmi pare... dar mă strânge o cizmă dă mă usuc ca o prună pă streșină.

CHIRIȚA (în parte): Tronc! (Tare.) Arhon agă?

BONDICI: Poruncă?

CHIRIȚA: Nu metahirisiți poalca?

BONDICI: Cum nu, cucoană?... dar îs cernit.

CHIRIȚA: Ai perdut vrun neam?

BONDICI: Pe străbunul meu.

CHIRIȚA: Dumnezeu să-l ierte.

(Se apropie un cavaler de Aristița și Calipsița, ca cum ar căuta damă de joc și, după ce le privește prin lornion, se depărtează.)

CHIRIȚA (zărind cavalerul): Ha!... iaca un cavaler... dă, Doamne!... parcă cată damă de gioc?... dar... slavă ție, Doamne! c-o să-mi poftească o fată. Ba nici hâci?... vai! bată-l cucu miliord... cu orbu găinilor... Uf! iar o să facem patiserie! (Se pune pe canapea.)

(Un fecior trece cu cofeturi.)

PUNGESCU: Ștos!

CUCULEȚ: Nu pot să bat măcar o carte!... ce ghinion!... zece galbeni pe valet!

PUNGESCU (întorcând cărțile): Plie!

CUCULEȚ: Iar plie?

BONDICI: Ai goană dă fante, nenișorule.

CUCULEȚ (în parte.): Haide, hai, că ți-oi da eu acuși goană.

CHIRIȚA (feciorului cu tablaua): Măi fecior, vină-ncoace... (Întinde basmaua ș-o umple de cofeturi.) Ia așa! încalte n-oi ședea o noapte întreagă degeaba la bal!... Păcat că nu mai am o basma!... Altă dată am s-aduc o față de perină și s-o umplu cu vârf.

SCENA VIII

Cei dinainte, GUGULIȚĂ și LULUȚA

GUGULIȚĂ și LULUȚA (joc)

Polca, polca, vesel joc,
Polca, polca, te iubim!
Polca, polca... plini de foc
Vesel noi te dănțuim!

CHIRIȚA: Iaca Guliță! cum gioacă de frumusel, dragu mamei!... parcă-i un titirez!... Numai voi stați locului ca turnu Trisfetitelor... Guliță... Guliță...

GUGULIȚĂ: Aud, neneacă... (Vine lângă Chirița.)

CHIRIȚA: Vină, Guguleo, de-ți gioacă țâțacele...

GUGULIȚĂ: Bucuros... Hai, țâțacă Calipsițo.

CALIPSIȚA: Baiu.

CHIRIȚA: Baiu, baiu?... Ian vezi-le că se și fasolesc acu?... Mări, ian să vă arăt eu cum să gioacă poalca. Vin-încoace, Guguleo... ce atâtea marafeturi... (Joacă cu Guliță, cântând.) Polca, polca, vesel joc etc., etc.

LULUȚA (cu mirare lui Pungescu): Monsieur... monsieur...

PUNGESCU: Mademuazel?

LULUȚA: De ce ai tras acu pe riga dedesubtul cărților? (Se depărtează.)

PUNGESCU (tulburat): Eu? (În parte.) M-a zăritără gângania!...

CUCULEȚ: Aud?... Ha! coțcarule, cu de-aste-mi umbli?... bine că te prinsei...

PUNGESCU: Ce?... Ce vorbe sunt alea, domnule?

CUCULEȚ: Ce vorbe?... da de când vă pasc eu cu prăjina?...

BONDICI: Domnule! numai bobocii se pasc cu prăjina... Auzitum- ai? și boboc e fecioru tătâni-tău...

PUNGESCU: Boboc?... ba zi, neneo, coșcoge gâscan.

CUCULEȚ: Gâscan eu?... gâscan? (Dă o palmă lui Pungescu.) Na, gâscan!... Să te-nvăț eu a batgiocori oamenii stăpânirii.

PUNGESCU: Aoleo!... mi-a scăpăratără pă dinainte... (Fuge de la masă și vine în dreapta, dregându-și frizura.)

TOȚI (venind din fund): Ce este? ce s-a întâmplat?

PUNGESCU (amestecându-se între musafiri): Cine a datără o palmă?... Cine a primitără o palmă!... aud?... o palmă?... brea!... brea!... ce scandal!...

(Împreună)

POFTIȚII

Vai! ce întâmplare!
Stau încremenit.
Așa scandal mare
Nu s-a pomenit.

BONDICI și PUNGESCU

Vai! ce scandal mare!
Stau încremenit.
De ciudă, turbare,
Mă simt amețit.

CUCULEȚ

Ah! ce bine-mi pare
Că i-am căptușit.
Fie scandal mare;
Eu mi-am răsplătit.

BONDICI: Domnule... satisfacție să ne dai.

CUCULEȚ: Satisfacție?... Ian așteaptă...

(Șuieră tare. Vin doi epistați.)

CHIRIȚA (astupându-și urechile): Carnacsî!... că m-o asurzit... parcă-i în codru.

CUCULEȚ (epistaților, arătând pe Bondici și pe Pungescu): Puneți mâna pe d-lui și pe d-lui.

BONDICI (în parte): Am codălghit-o!

PUNGESCU (asemene): To esfeclisa!

(Epistații pun mâna pe amândoi.)

CHIRIȚA: Pe arhon aga și pe arhon spătar!... ce catahris îi aista, arhon sărdar?...

CUCULEȚ: Nu-i nici un catahris, cucoană... Am poruncă de la Departament să-i opresc.

TOȚI: Da pentru ce?

CUCULEȚ: Pentru că unu-i Bondici și celalalt Pungescu: doi coțcari vestiți din Focșani.

CHIRIȚA (țipând): Coți... Vai de mine!

CUCULEȚ: Care au dezbrăcat lumea cu teșmecherii și cărți măsluite... Ați înțeles acu?...

CHIRIȚA (țipând): Coți... coți... ginerii mei?... Valeu! am dat cinstea pe rușine... Ah! ah! (Leșină.)

(Afinoaie, Aristița, Calipsița și Guliță pun pe Chirița pe canapea și caută s-o dezlețșine. Damele vin lângă canapea. Cuculeț, Bondici, Pungescu și epistații în stânga. Fundul scenei îi slobod.)

(Repriză.)

CORUL

Vai! ce întâmplare! etc.

CUCULEȚ

Ah! ce bine-mi pare etc.

BONDICI și PUNGESCU

Vai! ce întâmplare!
Mă simt prăpădit.
Groaza-mi este mare...
De-acum m-am topit!

SCENA IX

Cei dinainte, BÂRZOI

BÂRZOI (intrând prin salonul din fund): Care-i cucoana de gazdă aici?...

GUGULIȚĂ (alergând la Bârzoi): Băbaca!... Băbaca!... a venit băbăcuța!...

BÂRZOI: Gugulea băbacăi... (Îl sărută. Cu glas tare.) Care-i cucoana de gazdă?... cea cu balul?...

AFIN: Cine răcnește așa?... (Întorcându-se.) Ce văd?... cuconu Grigore Bârzoi!...

BÂRZOI: Eu și cu mine, cucoană dragă!... Unde mi-i Chirițușca cu puii?

GUGULIȚĂ: Neneaca?... a leșinat, băbacă.

BÂRZOI: Ce zici, Guguleo? iar a leșinat?... mări, ce-s marghioliile aiste? (Merge la Chirița.) Ama!... ha! frumos îi mai șade!... Ia feriți într-o parte, că eu îi sunt popa. Acuși o să-nvie ca o muscă de iarnă...

(Îi bate în palmă cât poate.)

CHIRIȚA (răsărind): Carnacsî!... Ce văd! d-lui?...

BÂRZOI (serios): D-lui... banul Grigore Bârzoi ot Bârzoieni... și soțul d-tale tocmai din vremea volintirilor.

PUNGESCU (lui Bondici): Asta-i socru, nene Bondici?

BONDICI (oftând): Neschi.

PUNGESCU: Urât tată a mai avutără.

BÂRZOI: Înțelegi, cucoană, de ce mă aflu aici în Ieși, pe la ceasul aista, în loc de a horăi boierește la moșie... după obicei?...

CHIRIȚA (tulburată): În... ță... leg. (În parte.) Îmi vine leșin la inimă.

BÂRZOI: Potrivit răvașului ce ți-am scris din 15 a următoarei, anul 1844, am venit să te umflu din Ieși, cu nepus în masă... Hai... că Brustur și Cociurlă ne așteaptă cu preoții...

CHIRIȚA: Brustur și Cociurlă!... scăpătații ceia?... niște răzășî!... Nu ți-i greu să vorbești, frate?

BÂRZOI: Ian tacă-ți gura cu fleacuri de-aiste... auzi cuvinte?... scăpătați!... răzeși!... da noi ce suntem? împărați cu steaua-n frunte?... scoborâți cu hârzobul din cer?...

CHIRIȚA: Hârzob sau nehârzob... nu știu... dar cât pentru familia lui Brustur și Cociurlă... mă închin cu plecăciune... răzășî și altă nimică.

BÂRZOI: Cucoană Chiriță... să știi d-ta că răzeșii din ziua de astăzi au fost cele mai mari familii în vremea veche. Ei au apărat țara și au scăpat-o cu pieptul lor din mâna dușmanilor, pentru că pe atunci tot românul era viteaz și

tot viteazul era boier... boierit pe câmpul războiului în fața Patriei întregi!

CHIRIȚA: Ei! iar ai să începi cu litopisițu... Mă rog, agiungă-ți...

BÂRZOI: În sfârșit... vorbă multă, sărăcie!... Brustur și Cociurlă sunt feciori de oameni cu moșioarele lor, cu bănișorii lor...

CHIRIȚA: Cu vitișoarele lor... le știu...

BÂRZOI: Gospodari buni și nedatori cu nimic nimănui... înțelesu-m-ai, cucoană?... nu-s datori nici c-o lețcaie, pentru că nu-și ridică nasul mai sus decât se cuvine... ca de-alde d-ta, care vrei să te-nalți ca ciocârlia... și vii pin Ieși, cale de zece poște, ca să-ți faci fetele de râsul lumii... și ca să le găsești bărbați ca de-alde Bondici și Pungescu... niște târâie-brâu, ce sorb zestrele cu lingura...

PUNGESCU (lui Bondici): Aoleo! ne-a pocnitără în pălărie.

BONDICI (asemene): Ghiuju dracului!...

BÂRZOI (luând pe Chirița de mână): Hai la Bârzoieni, la locul nostru... și nu mai umbla după cai pe pereți.

CHIRIȚA: Sufletele...

BÂRZOI: Haide-ți zic astăzi și nu mai lungi vorba... Trăsura ne-așteaptă la scară cu lucruri, cu tot.

GUGULIȚĂ (în parte.): Și cu minavetul meu? (Iese cu fuga.)

CHIRIȚA: Tiranule!...

BÂRZOI: Așa... dacă-ți place... altă dată să știi de la mine o vorbă bătrânească: Nu te-ntinde mai mult decât ți-i oghealu... Haide...

(Guliță vine înapoi cu minavetul.)

CHIRIȚA: Iar letopisițe?... destul!... iaca vin... mai stai, că doar nu dau tătarii... să-mi iau măcar ziua bună de la prieteni... măi!... că avan mai ești! (Vine în fața publicului și

face compliment.) Cu plecăciune, boieri d-voastră... copilele le-ați văzut: iată-le-s... Aristițo, Calipsițo... (Fetele vin lângă dânsa.) Aiste-s, cum le-am procopsit de douăzeci ș-atâți de ani... Una-i de 16 pe 17, și una de 18 pe 19... îi împlinesc la lăsatul săculuí... Precum le vedeți... îs tinerele, frumușele, curățele, hărnicele, cu ghitarda lor, cu cadrilul lor, cu franțuzasca lor. Parle france, madmuzel?...

FETELE: Ui, maman.

CHIRIȚA: Le-ați auzit?... ca apa! (Fetelor.) Le plese vu, monsio cavaler din Ieși?

FETELE: Ui, maman.

CHIRIȚA: Ei! minciuni v-am spus?... Ce ziceți?... vă place?... Ascultați-mă pe mine, că eu știu ce știu... nu pierdeți chilipirul de la mână.

Fetele-s bune
De măritat,
Îs de minune...
V-o spun curat.

TOȚI

Ha, ha, ha, ha.

CHIRIȚA (la public)

Frunză verde măcieș,
Pân-a nu pleca din Ieși.
Spuneți-mi, mă rog, îndată,
De vă place vreo fată,
Cuscră-n Ieși ca să mă fac,
Lui Bârzoi să-i vin de hac.
Iată-le-s bibici hazlie,
Pupuice... seamănă mie.
Vreți sau ba soacră să fiu?...
Fora-n palme ca s-o știu.

BÂRZOI: D-apoi vină azi.

TOȚI

Fetele-s bune
etc., etc.

(Bârzoi apucă pe Chirița de mână și o trage spre ușa din fund. Guliță, Aristița și Calipsița îi urmează. Cuculeț face semn epistaților ca să ducă pe Bondici și pe Pungescu. Poftiții la bal se închină la familia lui Bârzoi, râzând cu hohot.)

(Cortina cade.)

Chirița în provincie

de Vasile Alecsandri

Comedie cu cântece, în 2 acte

PERSONAJELE

CUCOANA CHIRIȚA
GRIGORI BÂRZOI, soțul ei
GULIȚĂ, copilul lor
LULUȚA, orfană
SAFTA, sora lui Bârzoi
Dnul ȘARL, profesor francez
LEONAȘ, tânăr ieșean
ION, fecior boieresc
TREI ȚĂRANI
ȚĂRANI, JANDARMI,
POFTIȚI LA MASĂ,
UN CURCAN

Reprezentată la Teatrul Național din Iași, în beneficiul dlui Millo, la 1852.

ACTUL I

Teatrul reprezintă o ogradă de curte boierească la țară.

În stânga, casa Chiriței cu cerdac și cu ferestre pe scenă. În dreapta, lângă culisele planului I, o canapea de iarbă înconjurată de copaci.

În fund, ostrețele și poarta ogrăzii. Lângă casă, o portiță în zăplaz, care duce în grădină.

În depărtare se vede satul. Scena se petrece la moșia Bârzoieni.

SCENA I

CHIRIȚA (în costum de amazonă intră călare pe poartă înconjurată de țărani)

(Arie din "Scara mâței": "Tâlharii")

ȚĂRANII

Dreptate, dreptate
Ne fă.
Cucoană, dreptate
Ne dă!

CHIRIȚA

Ce vreți voi?... dreptate?

ȚĂRANII

Așa.

CHIRIȚA

Cu biciul pe spate
Ce vreți voi?...

V-oi da!

(Împreună.)

ȚĂRANII

Dreptate, dreptate
Ne fă.
Cucoană, dreptate
Ne dă!

CHIRIȚA

Cu biciul pe spate
V-oi da.
V-oi da eu dreptate
Așa.

CHIRIȚA (amenințând țăranii cu cravașa): Tacă-vă gura, mojicilor.

UN ȚĂRAN: D-apoi bine, cucoană... păcat de Dumnezeu să ne lași a fi de batjocură!

CHIRIȚA: Ce batgiocură? Ce batgiocură?... Cine v-a batgiocorit?

ȚĂRANII: Cuconașul Guliță.

CHIRIȚA: Guliță?... Minciuni spuneți... Ce v-o făcut?

UN ȚĂRAN: Mi-a ucis un vițel la vânat.

ALTUL: Și mie mi-a dat foc bordeiului cu ciubucul cel de hârtie.

ALTUL: Și eu l-am prins ținând calea Măriucăi.

CHIRIȚA: Țâst, beților... bine v-o făcut sufletelu... De ce nu vă păziți viteii și Măriucile?... Așa să pățiți... Hai, lipsiți de-aici!

UN ȚĂRAN: Da-i păcat, cucoană, să ne lași păgubași... Da! dacă nu ne-om jălui la d-ta care ne ești stăpână vecinică... la cine să ridicăm glasul, săracii de noi!

ALTUL: Am ajuns mai rău decât țiganii!

CHIRIȚA: Auzi-i?... auzi-i, țopârlanii!... Ei, apoi să nu-i iei la măsurat cu prăjina de falce?... Afară, mojicilor, că vă știu eu de mult că sunteți buni de gură și răi de lucru... Afară!

ȚĂRANII: Cucoană...

CHIRIȚA: Pieriți din ochii mei... că vă iau de fugă cu calul.

(Repede calul spre ei.)

(Împreună.)

ȚĂRANII (fugind)

Dreptate, dreptate
Ne fă.
Cucoană, dreptate
Ne dă!

CHIRIȚA (furioasă)

Cu biciul pe spate
V-oi da.
V-oi da eu dreptate
Așa.

SCENA II

CHIRIȚA (după ce a alungat țăranii călare, se întoarce și vine în fața scenei): Vai de mine cu niște țărănoi, că n-ai chip să trăiești de răul lor!... De-abia am ieșit puțintel la primblare ca să mă mai răcoresc... și parcă dracu i-o scos în cale-mi să mă tulbure... Iar m-oi fi făcut roșie la față ca un stacoș. (Strigă:) Ioane... Ioane!... ș-apoi astfel hurducă și gloaba asta, că m-o apucat de vro șapte ori sughițu pân-acu... (Strigă iar:) Ioane... Ioane! Iaca somnorosu că iar o fi adormit în podul grajdului... și nici c-o să vie să mă coboare de pe cal... Ioane... Ioane... mă!... săraca de mine c-or să

mă lase să șed toată ziua călare ca un jăndar... (Strigă furioasă:) Ioane... Guliță... Luluță... monsiu Șarlă... Cumnățică...

SCENA III

CHIRIȚA, GUGULIȚĂ, ȘARL, SAFTA, ION

(Ion vine alergând dintre culisele din dreapta. Ceilalți ies din casă și se cobor din cerdac.)

GUGULIȚĂ: Cine mă cheamă?... neneaca!

SAFTA: Ce este?... Ce este?

ȘARL: Qui diable?... Ah! madame!...

ION: Aud, cucoană... Iaca, ia...

CHIRIȚA: Da veniți azi de mă coborâți de pe cal... Ce, Doamne, iartă-mă!... ați adormit cu toții?

(Ion se pune dinaintea calului și-l apucă de zăbale ca să-l ție. Ceilalți se adună împrejurul Chiriței.)

GULIȚĂ: Ba nu, neneacă... dar învățam Telemac cu monsiu dascălul.

SAFTA: Și eu făceam dulceți în cămară, cumnățică.

ION: Și eu...

CHIRIȚA: Taci din gură... că ești încă cu ochii plini de somn... Ține calu...

ȘARL (apropiindu-se de Chirița): Madam cocona... sari în brați a me.

CHIRIȚA (cochetând): În brațele d-tale, monsiu Șarlă?... Ești foarte galant... însă mă tem...

ȘARL: O! non te tem... că sunt vurtos.

CHIRIȚA: Nu de-aceea... că și eu îs ușurică ca o pană; dar apoi... să sar în brațele unui cavaler... nu știu de se cuvine?...

ȘARL: Dacă non vre la mine, sari la Ion... (În parte.) J'aime mieux ça.

CHIRIȚA: Ei, dacă vroiești numaidecât, monsiu Șarlă... aține-te că sar.

ȘARL: No... poftim... une, deux, trois.

CHIRIȚA (sărind): Hup.

ȘARL (în parte): Cristi! ușuric ca un pan... merci.

CHIRIȚA (în parte): Îi nostim franțuzu... (Tare.) Ați văzut agilitaua mea? Ioane... du calu la grajd și-l adapă, dar să nu-i scoți șaua... Auzi?

ION (căscând): Aud. (Duce calul între culisele din dreapta.)

CHIRIȚA: Ho... că parcă-i să ne-nghiți... face-o gură cât o șură.

GULIȚĂ: Neneacă... las' să mă sui și eu pe cal.

CHIRIȚA: Ce face?... ca să te trântească?... ba nu, Gulița mamei.

GULIȚĂ: Pe mata cum de nu te trântește?

CHIRIȚA: Eu am învățat la Ieși, la manejărie... (În parte.) Numai eu știu câte bușituri am mâncat... d-apoi dă!... dacă-i moda...

GULIȚĂ (scâncindu-se): Ei... neneacă, las' să mă primblu călare... măcar numai pin ogradă.

CHIRIȚA: Bai... ți-am mai spus o dată că nu vreau... Nu mă supăra mai mult. Mai bine apucă-te de-ți învață franțuzasca cu monsiu Șarlă... că mă ții o mulțime de parale, trântore.

GULIȚĂ: Bai și eu... M-am săturat de carte.

ȘARL: Monsieur Goulitze... taizes vous quand poruncesc madam nenec.

GULIȚĂ: Madam nenec... (în parte) franțuz stropșit.

ȘARL: Ce spus? (În parte.) Cré moutard... il m’agace toute la journée.

CHIRIȚA: Nu te potrivi, mosiu Șarlă, că-i copil încă.

ȘARL: Oui... copil... obraznic.

CHIRIȚA: Ce să-i faci dacă are duh, Gulița nineacăi... (Sărută pe Guliță.) Îmi seamănă mie... bucățică tăietă. Hai, du-te cu domnu profesor de învață frumușel, că ți-oi face straie de moda nouă.

GULIȚĂ: Da... cal mi-i cumpăra?

CHIRIȚA: Cum s-a face băbacă-tău ispravnic.

ȘARL: Allons, Goulitze.... venez donc.

GULIȚĂ: Iaca, monsiu... je vene.

(Șarl și Guliță se primblă împreună prin ogradă, citind pe o carte și din vreme în vreme zic tare: “Calypso ne pouvait se consoler du départ d’ Ulysse”.)

CHIRIȚA: Uf! Doamne! că mare cald îi!... Hai sub copaci, cumnățico. (Merge în boschet.)

SAFTA (urmând pe Chirița): D-apoi și d-ta, soro, ai minte s-alergi călare în luna lui iuli? îi păți ceva într-o zi.

CHIRIȚA: Ce să fac, soro, dacă-i moda... și dacă-mi place... Oi zice și eu ca Ferchezeanca:

Hop, hop, hop,
La galop,
Când alerg călare,
Hop, hop, hop,
La galop,
Inima mea sare.
Hop, hop, hop,
La galop,
Când sunt armazoana;
Hop, hop, hop,
La galop,

Ieu lumea de goană.
Ce plăcere de-a fugi în fuga mare
Pe-un cal sprinten, ușurel ca un ogar.
Câteodată alivanta pe spinare...
Dar ce-mi pasă... dacă-i moda, n-am habar.
Hop, hop, hop,
La galop
Etc., etc., etc.

Ș-apoi trebuie să știi, cumnățică, că de când m-am dezbărat de Calipsița și Aristița... de când în sfârșit le-o măritat bărbatu-meu cu Brustur și cu Cociurlă... pare c-am întinerit de 20 de ani... îmi vine tot să zburd... că, Doamne!... mult m-am mai necăjit prin Iești cela ca să-mi găsesc gineri... știi?...

SAFTA: Știu... căzuseși în mâinile unor coțcari!...

CHIRIȚA: Cine dracu să-i cunoască? Acu toți îs îmbrăcați într-un fel... și nu poți alege care-i boier, care-i coțcar... Dar ce-o fost s-o trecut. De trii ani de când m-am întors la moșie la Bârzoieni... i-am și uitat.

SAFTA: Bine-ai făcut.

CHIRIȚA: Hei!... când ar da Dumnezeu să mi se împlinească gândul... aș da de șepte sărindaruri.

SAFTA: Ce gând, soro?

CHIRIȚA: Ah! cumnățică, să mă fac isprăvnicească!... alta nu doresc pe lume!... Isprăvnicească cu jăndari la poartă și-n coadă.

SAFTA: De ce nu?... Te-i face și d-ta ca alte multe... Doar a izbuti el frate-meu la Iești unde l-ai trimis...

CHIRIȚA: Așa nădăjduiesc... că și noi... Dumnezeu știe câte-am pătimit la “48... ca patrioți... Las’ că ne-o pierit vro zece capete de vite. Dar apoi îți aduci aminte ce friguri o avut Bârzoi... și cum m-o durut măseaua care am scos-o!...

SAFTA: Așa... așa...

CHIRIȚA: De aceea l-am silit pe bărbatu-meu să meargă la Ieși ca să cerce a căpăta isprăvnicia de aice din ținut... Doară și el are drituri... ca patriot... ca pătimit... Nu-i vezi, acu, care de care are pretenții să intre în slujbă... sub cuvânt că i-o fost fricâ la '48?... Helbet! dacă-i pe-aceea... apoi și noi avem temeiuri... Adă-ți aminte ce groază-l apucase pe Bârzoi... că striga și pin somn c-o venit zavera...

SAFTA: Așa... așa...

CHIRIȚA: I!... când să-l văd deodată intrând pe poartă cu doi jăndari... știi?... i-aș sări în cap.

SAFTA: D-apoi eu?...

CHIRIȚA: Mai tras-ai în cărți, cumnățico?

SAFTA: Tras, soro... că alta nu fac toată ziua...

CHIRIȚA: Și ce zic cărțile?

SAFTA: Menesc a bine... Mi-o ieșit zece ochi de caro... bucurie... lângă riga de trefli... frate-meu, și dedesubt trii ochi de cupă... drum... trebuie să vie negreșit astăzi... și să-ți aducă veste bună.

CHIRIȚA: Să te-audă Dumnezeu... Atunci să vezi, soro, căpățâni de zăhar... să nu poți dovedi cu dulcețile...

SAFTA: Iaca pozna, că eu mi-am uitat belteua pe foc... și m-am luat cu vorba...

CHIRIȚA: Nu-i nimică... o belte mai mult sau mai puțin pentru o isprăvnicească... nu-i cea pagubă... Ian spune-mi, te rog... (Îi vorbește încet, în vreme ce scoate un port-țigar din buzunar.)

ȘARL (în fund): Dis donc comme moi, Goulitze: Calypso ne pouvait se consoler du départ d’ Ulysse.

GUGULIȚĂ: Calypso ne pouvait d’ Ulysse.

ȘARL (în parte): Cré gamin!... il m-agace joliment!...

SAFTA: Iar îi să tragi tiutiun, soro?... Pare că te văd iar c-ai să te îmbolnăvești.

CHIRIȚA: Ba nu, soro, c-așa-i moda. Dacă sunt armazoancă, trebuie să mă deprind cu țigările...

SAFTA: Mă mir ce gust poți găsi să pufuiești din gură ca un neamț?

CHIRIȚA: Ce gust?

Toată lumea azi fumează,
Scoate fum pe nas, pe gât;
Unii moda imitează,
Alți fumează de urât.
Omenirea-i o țigară
Care se preface-n scrum;
Și amorul cel cu pară
Arde și se schimbă-n fum...
Numai fumuri vezi aice
La femei și la bărbați.
Toți fumează... poți dar zice:
Că-s mai toți înfumurați.

SAFTA: Cum înfumurați?... vrei să zici afumați?

CHIRIȚA: Și una și alta... dar... ian spune-mi, cumnățică, ce face Luluța?

SAFTA: Îi în grădină.

CHIRIȚA: Biata copilă!... De când o murit cucoana Nastasiica Afinoaie, nineacă-sa, și am luat-o sub epitropia noastră... mi-i drăguță ca o noră.

SAFTA: Mai știi?... poate să-i fii soacră cu vreme.

CHIRIȚA: Țâst! așa am chibzuit treaba cu bărbatu meu... Luluța are zestre bună... Guliță asemene... mai potriviți unde să-i găsești?...

SAFTA: Să-i cauți cu lumânarea...

CHIRIȚA: Numai atâta mă îngrijește că Luluța nu bate nicidecum cu Guliță... și-i tot tristă de când o rămas orfană... ba încă câteodată parcă se pierde... nu-i în toate mințile.

SAFTA: Nu băga de seamă, că-i încă tânără.

CHIRIȚA: Ce tânără?... că-i de vro 15 ani... când s-o născut Guliță, era de un an... îmi aduc aminte ca acu... la Sân-Chetru... (Vorbind, își caută chibriturile.) Da oare ce mi-am făcut chibriturile?... Hait... că le-am prăpădit pe câmp. (Tare.) Monsiu Șarlă?

ȘARL (înaintându-se): Poroncesc, madam.

CHIRIȚA: Nu cumva ai fosfor cu d-ta?

ȘARL (aprinzând un chibrit): Voilà, madame. (În parte.) Elle fume comme un caporal.

CHIRIȚA (aprinzându-și o țigară groasă): Merci... Voulez-vous aussi boire une cigarre?

ȘARL (în parte): Aie... aie... elle va recommencer ses traductions libres...

CHIRIȚA: Ils sont de minune... cigarres de Halvanne...

ȘARL (luând o țigară): Merci, madame.

GUGULIȚĂ: Țigare de halva?... neneacă, dă-mi și mie o țigară.

CHIRIȚA: Auzi?... atâta ar mai trebui... cuconașii nu trag țigări.

GUGULIȚĂ: Ei... mata de ce tragi dacă ești cucoană?

CHIRIȚA: Tacă-ți gura, plodule... Monsiu Șarlă... ian dites-moi je vous prie: est-ce que vous ètes... mulțămit de Guliță?

ȘARL: Comme ça, comme ça... mulțumit et pas trop.

CHIRIȚA: C’est qu’il est très... zburdatic... mais avec le temps je sui sure qu’il deviendra un tambour d’ instruction.

ȘARL (cu mirare): Tambour?...

CHIRIȚA: Oui... adică, dobă de carte... tambour... nous disons comme ça en moldave.

ȘARL (în parte): Ah bon!... la voilà lancée.

CHIRIȚA: Et alors nous l’enverrons dedans.

ȘARL: Où ça, madame?

CHIRIȚA: Dedans... înăuntru... nous disons comme ça en moldave.

ȘARL (în parte): Parle donc le moldave alors, malheureuse.

CHIRIȚA: Et voyez-vous, monsieur Charles, je ne voudrais pas qu'il perde son temps pour des fleurs de coucou.

ȘARL: Pour des fleurs de coucou?

CHIRIȚA: C'est-à-dire: de flori de cuc... nous disons comme ça...

ȘARL: En moldave... (În parte.) Cristi... qu'elle m' agace avec son baragouin!

CHIRIȚA: Aussi, je vous prie... quand il se paressera... de lui donner de l'argent pour de miel.

ȘARL: Comment?... que je lui donne de l'argent?

CHIRIȚA (râzând): Non... Să-i dai bani pe miere... de l'argent pour du miel... c'est correct... nous disons comme cela...

ȘARL: C'est convenu... en moldave... Vous parlez comme un livre.

CHIRIȚA: Merci... j'ai apprendé toute seulette le français... pre legea mea.

ȘARL: Est-se possible!... C'est extraordinaire... Hé bien, votre fils vous ressemble... il a une facilité! dans quelques années il parlera aussi bien que vous.

CHIRIȚA: Quel bonheur! Gugulea nineacăi... Auzi ce spune monsiu Șarlă... zice că ai să vorbești franțuzește ca apa... N'est-ce pas, monsieur Charles, qu'il parlera comme l'eau?

ȘARL: Comme?... Ah oui, oui... vous dites comme ça en moldave. Oui... oui.

CHIRIȚA: Da ian să-i fac eu un examen... Guliță, spune nineacăi, cum se cheamă franțuzește furculița?

GUGULIȚĂ: Furculision.

CHIRIȚA: Frumos... dar friptura?

GUGULIȚĂ: Fripturision.

CHIRIȚA: Prea frumos... dar învârtita?

GUGULIȚĂ: Învârtision.

CHIRIȚA: Bravo... Guliță... bravo, Guliță... (Îl sărută.)

ȘARL (în parte): Gogomanition, va!...

SCENA IV

Cei dinainte, ION (venind pe poartă)

ION: Cucoană, cucoană... Iaca un răvaș de la Ieși.

CHIRIȚA (tresărind): De la Ieși? A fi de la d-lui... Cine l-o adus?

ION: Un jăndar de la isprăvnicie... Cică-i grabnic.

CHIRIȚA: Grabnic?... adă... (Vrea să ieie răvașul și se oprește.) Da așa s-aduce răvașul, măi oblojitule?

ION: Apoi cum?

CHIRIȚA: Cum?... Nu ți-am spus c-acum îi moda s-aducă răvașele pe talgere?... Ha?

ION: Iaca... parcă răvașele-s alivenci.

CHIRIȚA: Ce-ai zis?... lipsești de-aici... și doar nu mi le-i aduce acu îndată după modă... c-atâta-ți trebuie.

ION: Da unde să găsesc eu talgere, cucoană?... că nu-s sofragiu.

CHIRIȚA: Du-te sus la jupâneasa de cere un talger ș-un șervet.

ION: Și șervet?

CHIRIȚA: Și după ce-i pune șervetu pe talger și răvașu pe șervet... să mi-l prezentezi frumos... ai auzit?

ION: Am auzit. (Se duce în casă zicând:) Să pun talgeru pe șervet și răvașu pe șervet... ba șervetu pe răvaș... ba...

SAFTA: Bine, soro, cum ai răbdare s-aștepți, când îi răvaș grabnic de la frate-meu poate?

CHIRIȚA: Fie măcar de la Pori-împărat... am hotărât să introduc în provinție obiceiurile din Ieși, doar ne-om mai roade puțintel și noi...N-am dreptate, monsiu Șarlă?

ȘARL: Mult dreptat, mult... în care pricin?

CHIRIȚA: În predmetul civilizației.

ȘARL: Civilization... cu serviette?

CHIRIȚA: Pe assiette.

ȘARL: C'est l' étiquette?

CHIRIȚA: Cu serviette.

GUGULIȚĂ: Pe assiette.

ȘARL: Au fait... (În parte.) Je n'y suis pas du tout.

SCENA V

Cei dinainte, ION (venind din casă și aducând răvașul acoperit sub șervet și sub talger)

ION: Cucoană... iaca răvașul de modă.

CHIRIȚA: Adă-l încoace... (Căutând în talger.) Unde-i, că nu-l văd în talger?...

ION: Cred și eu dacă-i de desubt.

CHIRIȚA (ridicând talgerul): Dedesubt?... Așa te-am învățat eu?... Nu-i nici sub talger?... Ce-ai făcut răvașu, tontule?

ION: Dec!... se face că nu știe... îi sub șervet... ca de modă... Nu mi-ai spus?...

CHIRIȚA: Sub șervet?... (Azvârle șervetul și găsește răvașul în palma lui Ion.) Bată-te cucu, mangositule... Ian vedeți, mă rog, c-o făcut cu totul dimpotrivă... (Ia răvașul.)

ION: Ei!... parcă eu am fost de gemene cu moda... așa mi-ai poruncit, așa am făcut.

CHIRIȚA: Ai noroc că-i răvaș grabnic de la bărbatu-meu... că ți-aș arăta eu...

SAFTA: Da lasă-l încolo, cumnățică, și citește azi...

CHIRIȚA: Ian să videm. (Citește adresa răvașului:) "Isprăvnicia ținutului către preaiubita mea soție, Chirița Bârzoi, ot Bârzoieni."

ȘARL: Comment?... Madam est maritat c-un ispravnicie?

CHIRIȚA (zâmbind): Ba mi se pare că c-un ispravnic nou... Cumnățică, ce semn îi când îți țiuie urechea stângă?

SAFTA: Semn bun, soro.

CHIRIȚA: Să vedem... Cruce-agiută. (Citește:) "Cu frățească mă închin și te sărut dulce, iubită Chiriț o. În sfârșit, cu mila lui Dumnezeu, m-am isprăvnicit!... Neamul nostru s-o înălțat!... Ie-o pe-acolo cam pe mare cu megieșii, că pe-aici las' pe mine. Scoală-te îndată și vină în târg cu toată gospodăria și cu tot neamul... dintre care nu uita a-mi aduce curcanul cel bătrân, c-am să-l pun în slujbă. Scris-am. Al d-tale ca un soț, Grigori Bârzoi"

CHIRIȚA: Kirie eleison!... iată-mă-s isprăvnicească!... (Nebună de bucurie.) Cumnățică, Guliță, monsiu Șarlă, Ioane... îs isprăvnicească!

TOȚI (cu bucurie): Isprăvnicească!

CHIRIȚA (jucând singură de bucurie): Tra, la, la, la, la... sunt isprăvnicească... Cumnățică, vină să te sărut. (Sărută pe Safta.) Guliță, vină și tu să te sărut. (Sărută pe Guliță.) Monsiu Șarlă, vină și d-ta să te... (Coboară ochii rușinată.)

ȘARL: S'il vous plaît?

CHIRIȚA: Pardon... Ioane, Ioane...

ȘARL (în parte): Comment?... Ion aussi?...

CHIRIȚA: Ce era să-ți spun?... am uitat-o de bucurie... Ha... dute de spune surugiilor să înhame poștalionii la trăsura cea galbenă... degrabă... degrabă, că o să ne pornim la târg.

TOȚI: La târg?

CHIRIȚA: Dar... destul am mocnit la țară... ian să mai fantacsesc și eu prin târg, ca altele... doar îs isprăvnicească... Nu că adică mam fudulit dintr-aceasta... sau că mi-ar fi făcut vro mulțămire mai deosebită... Nu... nu se sparie Chirița așa lesne... cu una, cu două... Zău, nu... minciuni nu știu să spun, că nu-s ipo... ipocondră... M-am isprăvnicit? să-mi fie de bine... Dac-am dorit-o... am dorit-o numai de-o ambiție care am... iar nu de alta. Ioane... trimis-o boieriu vro ceată de jăndari ca să meargă pe lângă obloane?

ION: A trimis o ceată întreagă: doi slujitori.

CHIRIȚA: Numai?... Spune-le să se gătească... Hai... cară-te...

ION: Iaca mă car, cucoană isprăvnicească... măria-ta! (Iese.)

CHIRIȚA: Isprăvnicească!... De-acum să vedeți bontonuri și tinichele... am să-i durez ș-un voiaj la Paris.

SAFTA: Tocmai pe-acolo?... în țara nemțească?...

GUGULIȚĂ: Să mă iei și pe mine, neneacă.

CHIRIȚA: Te-oi lua, puiule... și pe monsiu Șarlă... și pe Luluța... Parcă văd pe pasport: baroana Chirița!...am să mă dau și eu de baroană, cum oi trece granița... să spariu nemții!...

ȘARL (în parte): Îi lipsește un dog.

CHIRIȚA: Qu’ est-ce que, monsiu Șarlă?

ȘARL: Je partage votre bonheur, madame.

CHIRIȚA: Ah oui, monsiu Șarlă... je suis heureuse pardessus la mesure...

ȘARL: Je comprends... peste masur.

CHIRIȚA: Tout à fait... Hai iute să ne gătim, ca să plecăm cu ziuă... Hai.

(Se aude glasul Luluței în grădină, cântând.)

GUGULIȚĂ: Auzi, neneacă, glasu Luluței?

CHIRIȚA: Iat-o, vine într-acoace... Stați locului.

(Se opresc lângă boschet.)

SCENA VI

Cei dinainte, LULUȚA (intră pe portița grădinii cântând și alungând un flutur cu un năvod mic de bariș)

LULUȚA(Arie din “Baba-Hârca”: “Ei, zău, tare-mi pare bine...”)

Fluturaș, vin’ lângă mine...
Ah, ascult’al meu cuvânt,
Că și eu sunt ca și tine
Singurică pe pământ!
Nu zbura, nu zbura, stăi...

GULIȚĂ (căutând pe sus)

Iată-l, iată-l! măi, măi, măi!

LULUȚA

Tare-i sprinten și frumos.

GULIȚĂ

Când pe sus îi, când pe jos.

LULUȚA

Nu zbura, nu zbura, stăi...

GULIȚĂ

Iată-l, iată-l! măi, măi, măi!

LULUȚA

Zău, te-oi prinde... de-a te prinde
Un dor mare mă cuprinde.
Vin’ cu mine fără frică
Că-s și eu o fluturică...
În zadar fugi pe-mprejur;
De-a te prinde eu mă jur.
În zadar zbori așa tare...
Na, te-am prins... Ce bine-mi pare!

(Luluța trântește năvodul în capul lui Guliță și-l prinde înăuntru.)

LULUȚA: L-am prins... l-am prins.

GUGULIȚĂ: Da șezi binișor, Luluță, că te spun neneacăi...

LULUȚA: Vai de mine!... în loc de flutur, am prins un cărăbuș...

Ha, ha, ha, ha, ha.
Cărăbuș, cărăbuș
Pe-a cui mâini încăpuși.

TOȚI: Ha, ha, ha, ha...

GULIȚĂ (mânios): Cărăbuș!...auzi, neneacă?... zice că-s cărăbuș.

CHIRIȚA: Nu te mânie, Guliță, că șuguiește Luluța... Luluțo, vin- încoace la mătușica să-ți spun o veste bună.

LULUȚA: Ce veste?...

CHIRIȚA: M-am făcut isprăvnicească.

LULUȚA: Ei... ș-apoi?

CHIRIȚA: Apoi... nu sari în sus de bucurie?

LULUȚA: Nu.

CHIRIȚA (supărată, Saftei): Îți spun eu că câteodată se pierde. (Tare.) Ei dar gătește-te, Luluță, c-o să mergem la târg.

LULUȚA (cu bucurie): Unde?... la Iești?

CHIRIȚA: Ba cole, alături cu Bârzoieni... unde-am mai fost an iarnă.

LULUȚA (tristă): Ori acolo... ori aici la țară... totuna-i.

CHIRIȚA: D-apoi... vezi d-ta... te-ai deprins tot la Ieși... Mai șezi și prin ținut, că nu-i muri...

LULUȚA (plângând): Ba oi muri...

CHIRIȚA: Îndărătnico!...

ȘARL (în parte): Pauvre enfant!

CHIRIȚA: Hai, să ne gătim de drum... Monsiu Șarlă... je vous prie à la bracette.

ȘARL (dându-i brațul): Trop heureux, madame. (Dă celălalt braț Saftei.) Madam cocona Safta, non poftesc?

SAFTA: Bucuros, domnule...

ȘARL (în parte): J'ai l'air d'une cruche a deux anses... tableau! (Chirița, Safta, Șarl și Guliță intră în casă.)

SCENA VII

LULUȚA: Doamne!... tare mi-i urât aici... nu știu ce să fac toată ziua... N-am pe nime care să mă iubească de când a murit biata nenecuță... Mătușica-i prea bătrână și Guliță prea tânăr... nu mă pot înțelege cu ei, cum mă înțelegeam cu neneaca și cu Leonaș... dragu Leonaș!... unde-o fi el acu?... de trei ani de când nu l-am văzut, o fi crescut mare și m-o fi uitat poate... da eu una știu că nu l-oi uita niciodată... că-l iubesc din copilărie.

(Arie din "Însurăței": "Zile dintâi ale-nsoțirii")

Scump suvenir de fericire,
Cu glasul tău de nălucire
Alungi ades a mea mâhnire
Și mă îngâni vesel, ușor.
Ah! vin-acum, vis de plăcere,

Ca să-mi aduci o mângâiere
Și, ca prin vis, a mea durere
Să mi-o ridici în al tău zbor!

SCENA VIII

LULULȚA, GULIȚĂ (venind pe portița grădinii)

GULIȚĂ (în parte): Am fugit pe ușa din dos și am dat pin grădină ca să scap de dascăl... Acum... hai la grajd... Tot oi să încalec, în ciuda neneacăi... mă duc să fur calul de la iesle... Ia așa!... de ce nu mă lasă de bunăvoie. (Dă cu ochii de Luluța.) Luluța!

LULUȚA: A!... iaca și monsiu cărăbuș...

GULIȚĂ: Iar mă faci cărăbuș?... Ian ascultă, Luluță... aici nu suntem la Ieși ca să mă iei în râs... Acu-s mare! și dar, te poftesc...

LULUȚA: Mare?... vrea să zică: ești cărăbuș de cei cu două coarne?

GULIȚĂ: Ba nici cu două... nici cu unu... îs cavaler!... învăț pe Telemac...

LULUȚA: Zău!... ai ajuns pân-acolo?... Nu te cred!

GULIȚĂ: Nu mă crezi?... Ascultă dar să ți-l spun pe de rost... Télémaque ne pouvait d’ Ulysse dans sa douleur...

LULUȚA: Destul, că doar nu-s profesor... să-mi spui lecția.

GULIȚĂ: Păcat, Luluță... că nu ești mata în locul lui monsiu Șarlă... că, zău, mai mult aș învăța cu mata...

LULUȚA: Da de ce, Guliță?

GULIȚĂ: Nu știu bine de ce... dar cu mata mi-ar fi dragă cartea.

LULUȚA (în parte): Bietul copil!

GULIȚĂ: Mata îți tot bați joc de mine... nu înțeleg pricina pentru care... dar cu toate aceste... nu pot să mă mâniu pe

mata cu tot dinadinsul... că-mi ești drăguță... na.

LULUȚA: Drăguță!

GULIȚĂ: Pre legea mea!

(Arie “Căruța poștei”)

Îmi plac arșicii și zmeu-mi place;
Mi-e drag cu mingea de-a arunca.
Dar lângă tine, ah! cum se face
Că-mi trece gustul de-a mă juca?
Nu știu, Luluță, cum, zău, se face
Că-mi trece gustul de-a mă juca.
În puf sunt meșter și suflu tare;
Dar când pe tine eu te zăresc,
Rămân deodată fără suflare
Și nu pot jocul să-l isprăvesc.
Când vreau să suflu... n-am răsuflare;
Și bani și minte, tot prăpădesc!

LULUȚA: Bietul Guliță!... Eu te-nțeleg... dar ce folos, că ești încă copil!

GULIȚĂ: Copil?... Ia să vezi acuși dacă-s copil... când oi alerga călare.

LULUȚA: Cum!... ce fel?

GULIȚĂ: Pe calul neneacăi... da să nu spui, Luluță... Așteaptă aici. (Aleargă în culisele din dreapta.)

SCENA IX

LULUȚA, pe urmă GULIȚĂ și ION

LULUȚA (singură): Auzi mă rog? Guliță... un copil de ieri, de-alaltăieri, cum zice mătușica... Cine-ar fi crezut?... Zău că nu mai sunt copii astăzi pe lume... Ce huiet s-aude?...

(Se aude în culisele din dreapta sfadă între Ion și Guliță.)

ION (în culise): Da lasă calu-n pace, cuconașule!

GULIȚĂ (asemene): Taci, Ioane, că ți-oi da bacșiș... Hi... cal... hi... cal...

ION: Ce bacșiș?... Să mă bată cucoana?...

GULIȚĂ: Hi... cal... hi, cal... (Strigă surugiește.)

ION: Iaca pozna!... nu lăsa, măi! Săriți de opriți calul!

GULIȚĂ (răpit de cal, vine în scenă speriat și țipând): Valeu!... valeu!... nu mă lăsa, Ioane, că mă trântește. Valeu!... valeu!...

(Iese călare cu fuga pe poartă în dreapta.)

ION (alergând dintre culise): Vai de mămulica mea!... de-acum mi-am găsit arțagu cu cucoana... Hait... l-o umflat rusaliile... (Iese prin fund, strigând:) Săriți... săriți...

LULUȚA: Ha, ha, ha... parcă era făt-logofăt din poveste. (Cade de râs pe canapea.)

(Se face zgomot în sat. Chirița, Safta și Șarl ies în cerdac.)

SCENA X

LULUȚA, CHIRIȚA, SAFTA, ȘARL, ȚĂRANI

CHIRIȚA, SAFTA : Ce este?... foc?... tâlharii?

(Guliță trece pe la poartă, din dreapta în stânga, în fuga calului, strigând: "Neneacă... monsiu dascăl... nu mă lăsați... valeu..." Câțiva țărani aleargă după el, alții intră pe scenă.)

CHIRIȚA, SAFTA: Vai de mine!... Guliță călare?

ȘARL: Grands dieux!... il est perdu, courons. (Se coboară repede din cerdac.)

CHIRIȚA: Perdu!... mon odor?... Ah!... vah!... săriți... alergați...

(Se coboară cu Safta în scenă.)

(Arie din "Baba Hârca": "Săriți... săriți!")

CHIRIȚA

Săriți, săteni, argați,
Cu toții alergați.
Săriți și-mi ajutați
Copilul să-mi scăpați!
Iată-mă-s în disperare!
Săriți, săriți, alergați.
Guliță-i în pierzare;
Săriți de mi-l scăpați!

COR

Săriți, săteni, argați,
Cu toții alergați.
Săriți de-o ajutați,
Copilul să-i scăpați!

(Toți aleargă pe poartă și apucă pe urmele calului.)

LULUȚA (singură): Vai de mine!... Se vede că-i în primejdie!... Mă duc să caut colonie, că poate să leșine mătușica... (Intră în casă.)

SCENA XI

LEONAȘ (ivindu-se la poartă) și, pe urmă, LULUȚA

LEONAȘ: Ce i-au apucat de aleargă ca niște nebuni?... Să juri că a lovit strechia pe tot satul... Ian privește cum se-ntrec... Ce văd? două cucoane cu dânșii?... Ce să fie oare?... Ian să întreb la curte... (Vine în scenă.)

LULUȚA (ieșind în cerdac): Iaca colonia... Hai degrabă după dânșii. (Se coboară repede și se întâlnește cu Leonaș.)

LEONAȘ: Luluța!

LULUȚA: Leonaș!... Leonaș aici! A!... (Se aruncă cu bucurie în brațele lui.)

LULUȚA

Tu ești, iubite Leonaș?

LEONAȘ

Eu sunt, iubite îngeraș.

LULUȚA

Nu-i vis?... îmi vine, zău, să plâng.

LEONAȘ

Nu-i vis... în brațe-mi eu te strâng.

(Împreună.)

Ah, ce fericire!
Ce veselă simțire
Simt acum că te-am găsit,
O! scump odor iubit.
Dulcea mângâiere
Gonește-a mea durere,
Și-n rai mult așteptat
Parc-am intrat.

LULUȚA (sărind de bucurie): I!... cât îmi pare de bine c-ai venit, Leonașule... știi? îmi vine să râd și să plâng totodată... De mult nu te-am văzut!

LEONAȘ (cu dragoste): De mult, dragă Luluță... tocmai de când te-a luat cucoana Chirița sub epitropia ei și te-a adus la Bârzoieni.

LULUȚA (ștergându-și ochii): Așa... de la moartea nenecuței.

LEONAȘ: Nu mai plânge, Luluța... că, zău, acuși plâng și eu.

LULUȚA: Cum n-oi plânge dacă de trei ani de zile mă găsesc printre străinii care, pentru că mă văd tristă și pe gânduri, zic că dau semne de nebunie... Ei nu pot înțelege că mi-i dor de nenecuța.

LEONAȘ: Ce spui?... Vrea să zică ești nenorocită în casa Chiriței?

LULUȚA: Apoi judecă tu însuți de pot fi fericită... singură, orfană!... depărtată de toți prietenii copilăriei mele... de tine, Leonaș, care eram deprinsă să te văd în toate zilele în casa maică-mea!...

LEONAȘ: Biata Luluță!... De știam una ca asta... nu mă duceam peste graniță.

LULUȚA: Cum?... ai făcut voiajuri?

LEONAȘ: De cum ne-au despărțit întâmplările... m-am pornit la Paris și am șezut acolo trei ani...

LULUȚA: Trei ani!... încaltea gândit-ai vrodată la mine?

LEONAȘ: Nu o dată... dar totdeauna... Și cum m-am întors în țară, cea întâi dorință a mea a fost ca să te găsesc și să te văd.

LULUȚA: Ce bine-mi pare!... De-acum cred că-i ședea tot cu mine.

LEONAȘ: Numai de mi-a da voie cucoana Chirița.

LULUȚA: De ce nu?... Ce poate s-o supere șederea ta aici?

LEONAȘ: Poate să nu-i vie la socoteală, pentru că, după cum am aflat la Iași de la sărdarul Cuculeț, se vede că Chirița plănuiește ca să te mărite mai târziu cu Guliță.

LULUȚA: Cu Guliță?... Ha, ha, ha, ha... Da nu l-ai văzut cum merge călare? Ha, ha, ha!...

LEONAȘ: Cum?... Ce are a face?

LULUȚA: După dânsul aleargă acu tot satul: îl hăituiește.

LEONAȘ (cu mirare): Nu te înțeleg... Dar oare ce s-aude?

(Zgomot afară.)

LULUȚA: Or fi hăitașii lui Guliță... (Merge în fund și caută între culise.) Dar iată-i... ei sunt... aduc vânatul aici... Hai degrabă, Leonaș, să ne ascundem cole în boschet. (Merg amândoi în boschet.)

SCENA XII

LULUȚA și LEONAȘ (în boschet), ȚĂRANII

(aduc pe Guliță leșinat și-l așează pe un scaun în fața publicului),

CHIRIȚA, SAFTA, ȘARL, ION (vin plângând împrejurul lui Guliță)

(Aria din “Baba Hârca”: “Bobii hai, bobii na”)

COR

Vai de el, a murit!
Iată-l.
Calul rău l-a bușit!
Cată-l.
A murit, a murit,
Iată-l!

CHIRIȚA(cu deznădăjduire)

A murit Gugulea meu!

COR

Ierte-l, ierte-l Dumnezeu!

CHIRIȚA (bocind): Gulița mamei!... Gugulița nineacăi... cât era el de frumușel... cât era de sprintinel, ș-acum iată-l țeapăn... bujorașu mamei... l-am pierdut!...

LULUȚA și LEONAȘ (în parte, speriați): A murit!

ȘARL (apropiindu-se de Guliță): No... taci, madam cocona... că el nu-i murit... traiesc bine. (Caută să-l dezleține.)

CHIRIȚA: N-o murit!... ești sigur, monsiu Șarlă... Ah, aș fi în stare să mă duc la Ierusalim pe gios cu traista-n cap. (Bocind cu bucurie.) Îngerașu mamei!... n-o murit!...

ȘARL: Destul țipat acum... asurzit la mine. Apă de colonie este?

CHIRIȚA: Na flacornul meu... dă-i la nas... Gugulița mamei... (Furioasă.) Ei las', bade Ioane, că te-oi drege eu.

ȘARL (punând flaconul sub nasul lui Guliță): Enfin!... voilà qu'il revient, son nez remue!

CHIRIȚA: Son nez remue?... quel bonheur!... Cher Goulitze!... il a mangé une terrible... comment dites-vous en français?... une terrible... trântă!

GUGULIȚĂ (trezindu-se, cu glasul slab): Trântision.

TOȚI: A!...

CHIRIȚA: Trântision!... o înviet franțuzește! Gugulița nineacăi!...

(Îl strânge în brațe.)

LEONAȘ, LULUȚA (în boschet): Trântision? Ha, ha, ha, ha.

CHIRIȚA: Cine chicotește aici?... (Aleargă furioasă în boschet.) Luluța cu un cavaler!... Ce faci aici, dimoni?... și d-ta, cuconașule, cine ești?... ce cauți? ce vrei?

LEONAȘ (ieșind din boschet): Cucoană Chiriță... mai întâi mă închin cu supunere.

CHIRIȚA: Și al doile?

LEONAȘ: Al doile nu lipsesc a cerceta despre întregimea fericirii sănătății d-tale, ca aflând...

CHIRIȚA (de tot furioasă): Și al treile?

LULUȚA: Al treile vei ști că d-lui îi Leonaș, prietenul meu din copilărie.

CHIRIȚA: Leonaș?... A! d-ta ești domnu Leonaș?... mă bucur... Ieși afară din ogradă, nerușinatule.

LULUȚA: Să iasă?... de ce să iasă?

CHIRIȚA: Te-oi învăța eu să râzi de Guliță... Auzi, mă rog?... Vine pe furiș în casa mea și în loc să mă mângâie la supărare... îi vine chef de râs?... ghidi strengar!

LEONAȘ: Cucoană Chiriță... mai întâi...

CHIRIȚA: Întâi, al doile ș-al treile... ieși afară... cară-te... cât e treaba cu cinste... să nu te mai văd... Auzi? un chichirneț acolo!...

LEONAȘ (mânios): Ian ascultă, Bârzoaio, ai noroc că ești de când Papură-Vodă... c-apoi...

CHIRIȚA: Minciuni spui... că tocmai ieri am împlinit 35 de ani.

ȘARL (în parte): Oh! elle est bonne celle la.

LEONAȘ: 35 fără miercuri, fără vineri și fără sâmbete.

CHIRIȚA: Ce-ai zis?... îmi lipsesc sâmbetele? (Către țărani.) Mări ia împingeți-l, măi, de spate pe poartă, să-l învăț eu a vorbi cu isprăvnicesele.

(Țăranii vor să se repeadă asupra lui Leonaș.)

LEONAȘ (scoțând un pistol): Să nu vă mișcați, că dau.

GUGULIȚĂ (ascunzându-se după Chirița): Neneacă... ne-mpușcă!

CHIRIȚA (ascunzându-se după Safta): Vai de mine, c-aista-i volintir!

SAFTA (ascunzându-se după Șarl): Nu lăsa, monsiu Șarlă.

ȘARL (alergând înaintea lui Leonaș): Arrêtez, monsieur...

LULUȚA (lângă Leonaș): Leonaș, te rog... nu face vro nenorocire.

LEONAȘ: N-ai nici o frică, Luluță. Cât pentru d-ta, Chirițoaio... scrie-n frunte ce-ți spun: de azi înainte te așteaptă la toate șotiile din partea mea.

CHIRIȚA: Nu-mi pasă, că-s isprăvnicească.

LEONAȘ: Tu, Luluță dragă... fii liniștită, c-oi priveghe totdeauna asupra ta. Adio... (Sărută pe Luluța și se depărtează spre fund.) Să ne vedem sănătoși, Bârzoaie.

CHIRIȚA: Ba să te văd, când te-oi chema eu...

(Împreună.)

LEONAȘ: (Arie din ““Baba Hârca: “Dar ce este, ce-ntâmplare”)

Lasă, lasă, Chirițoaie,
Babă-Cloanță, ră strigoaie.
Îi pățI tu, vai de tine,
Multe șotii de la mine!

CHIRIȚA și CORUL

Cale bună, sprâncenată,
Mergi la dracu, să-i fii plată;
Și să nu dai ochi cu mine,
Că-i pățI, zău, o rușine.

LULUȚA (căutând să împace pe Leonaș)

Mergi, iubite,-n cale bună...
Nu te pune c-o nebună.

ȘARL (căutând să împace pe Chirița)

Non te superi de mânie...
Non te-apuc l’apoplexie.

(Împreună.)

LEONAȘ

Lasă, lasă, Chirițoaie etc.

CHIRIȚA și CORUL

Cale bună, sprâncenată etc.

(Leonaș iese.)

SCENA XIII

Cei dinainte, in afară de LEONAȘ

CHIRIȚA: S-o dus volintiriu?

ȚĂRANII: S-a dus.

CHIRIȚA: De-acum hai să ne ducem și noi la târg ca să ne punem în siguranție... Ioane, gata-s trăsurile?

ION: Gata, cucoană.

CHIRIȚA: Du-te de zi jăndarilor să vie aici cu săbiile scoase... (Ion iese.) Cumnățică, pune la cale să ducă lucrurile la trăsură... (Safta intră în casă.) Și voi, na doi fifirigi... să beți în sănătatea boieriului.

ȚĂRANII: Să trăiască boierul ispravnic!

CHIRIȚA: Amin!

(Jandarmii intră pe poartă cu săbiile scoase și stau în fund. Safta vine aducând șapca lui Guliță și capela Luluței.

Câteva slugi ies totodată din casă purtând geamandanuri, cutii și saltele și se îndreaptă spre poartă.)

CHIRIȚA: Iaca și jandarii... iaca și lucrurile... suntem gata ca ș-un purces... Haideți de-acum... Guliță, dă brațul Luluței... Monsieur Charles, je vous prie a la bracette.

ȘARL: Comment?... vraiment, nous partons?

CHIRIȚA: Oui, nous lavons le barile.

ȘARL: Le baril?

CHIRIȚA (cu nerăbdare): Oui... nous lavons le baril... spălăm putina... quoi... nous disons comme ça en moldave.

ȘARL: Ah! (În parte.) C'est égal, elle m'agace de plus en plus.

GUGULIȚĂ: Neneacă... da nu iei ș-un curcan fript la drum?

CHIRIȚA: Iaca că era să uit curcanu cel bătrân... Ioane, ie curcanu să-l duci boieriului.

ION (iese): Îndată, cucoană... (Vine aducând un curcan în brațe.)

CHIRIȚA: Hai... (Cu entuziasm.) La isprăvnicie!

COR (Arie "Sonni la trompa-ntrepida")

CHIRIȚA, SAFTA, ȘARL, GUGULIȚĂ

Hai la isprăvnicie,
În slavă, avuție
Și-n lungă veselie
De-acuma să trăim!

ȚĂRANII

A voastr-isprăvnicie
Ferice să vă fie.
Bună călătorie
Cu toții vă dorim.

CHIRIȚA

Ah! sunt isprăvnicească!
Parcă-s împărătească.
Aferim, moțpăneasă!
Chiriț̦o, aferim!
Ah!

(În repriza corului, jandarmii pornesc înainte; după ei, Luluța cu Guliță, pe urmă Șarl dând brațul Chiriței și Saftei și, în sfârșit, Ion purtând curcanul. Marș general. Țăranii aruncă cușmele în sus.)

(Cortina cade.)

ACTUL II

Teatrul reprezintă salonul Chiriței, cu cinci uși: una în fund care duce afară și câte două de fiecare parte. O canapea în stânga pe planul I, jilțuri, scaune ș.c.l.

(Scena se petrece într-un târg din ținut.)

SCENA I

(Air "Des Compliments")

CHIRIȚA (pe canapea)

Iată-mă-s isprăvnicească!
Dorul meu s-a împlinit.
Ce vis (bis) frumos și fericit!
M-am făcut cea mai aleasă
Și tot neamul mi-am mărit.
Ce vis (bis) frumos și fericit!
Toată lumea mi se-nchină,
Căci aice eu domnesc,
Și din oricare pricină
Eu întâi mă folosesc.
Păstrăvi buni și căprioare,
Căpățâne de zahar,
Juvaeruri, bani, odoare...
Toate le primesc în dar!
Iată-mă-s isprăvnicească!
Ș.c.l., ș.c.l.

SCENA II

CHIRIȚA, ION (în livrea)

ION: Cucoană... cucoană... jidovii cei cu pricina de ieri au adus zece căpățâni de zăhar.

CHIRIȚA: Numai?... târtanii dracului... tot șaferi!... De unde făgăduise 12 căpățâni... Las' că mi-or mai căde ei la mână...

ION: Să le primesc?

CHIRIȚA: Auzi vorba?... Du-le în cămară!

(Ion iese și începe a căra căpățânile prin fundul scenei câte două, două. El le duce în odaia din fund în stânga și, de câte ori trece, numără tare căpățânile, zicând: două, patru, șase, opt, zece.)

CHIRIȚA (în parte): Dulce-i viața de isprăvnicească!... zăhărită viață!... Ai jandari la poartă, la scară, la ușă... și când ieși la primblare, ai alai pe lângă trăsură... Cu toate aceste de m-aș porni mai degrabă la Paris!... că m-am săturat de Moldova... of! de-ar veni azi monsiu Șarlă de la Ieși să-mi aducă pasportu, m-aș porni cu nepusă masă... Pune-ți în gând efect ce-oi să fac la Paris ca isprăvnicească... Oi să le par franțuzilor cât...

ION (trecând prin fund): Două!

CHIRIȚA (întorcându-se): Ce?

SCENA III

CHIRIȚA, BÂRZOI (iese din odaia din stânga, cea de pe planul I. El poartă șapcă de aghiotant și un palton cu bumbi mari cât niște farfurioare.)

BÂRZOI (intrând): Ardă-le focu straie nemțești, că-mi vin de hac!

CHIRIȚA: Da bine, frate, încă nu te-ai mai dus la cancelerie?

BÂRZOI: Apoi dă!... de când m-ai scos din minte ca să mă schimosești în starie strâmte, pun câte două ceasuri până mă-mbrac... și ian privește ce seamăn... cu bumbii iști mari?... Parcă-s un negustor de farfurii.

CHIRIȚA: Ian taci, taci... că de-o mie de ori te prinde mai bine așa, decât cu anteriu și cu giubeaua... încalte mai sameni a ispravnic... dar înainte parcă erai un lăutar din tarafu lui Barbu... știi? cel cu naiu.

BÂRZOI: Ai vorbit de te-ai prichit. Măcar!... ce-mi mai bat eu capul să te-aduc la cunoștință!... De când te-ai făcut isprăvnicească... nu ți-o rămas fire de minte în cap nici măcar...

ION (trecând): Patru.

CHIRIȚA (mânioasă): Ce face?

BÂRZOI (văzând căpățânile): Ce-s aeste, Ioane?

ION: Peșcheșu jidovilor celor cu pricina... zece căpățâni.

BÂRZOI (Chiriței): Socot că nu te-ai mai jălui că n-ai zahar... Hai, apucă-te de dulceți.

CHIRIȚA: Eu? să fac dulceți?... Ai nebunit?

BÂRZOI: D-apoi cine?... eu?

CHIRIȚA: Facă cumnățica Safta, soră-ta... da eu știu că nu mi-oi pârli fața la foc.

BÂRZOI: Ce față?... ce față?... Da pân-acum, mă rog, cum ți-ai pârlit-o ca toate celelalte gospodine din târg?

CHIRIȚA: Pân-acu nu eram isprăvnicească... de asta... înțelesu-m-ai?

BÂRZOI: Ard-o focu isprăvnicie!... că mare belea-i pe capul meu!... De când m-o împins păcatele să fiu în slujbă... tot dojane primesc de la departament...

CHIRIȚA: Dojane?

BÂRZOI: Asta n-ar fi nimică... dar ați căpchiet cu toții în casă... ba încă m-ați căpchiet și pe mine!

CHIRIȚA: Ce te-o apucat azi?

BÂRZOI: Las’ că d-neei cucoana nu se mai catadicsește să caute de gospodărie... să facă cozonaci, pască, păstrămuri, dulcețuri, vutci, vișinapuri... ca la casa omului... sau măcar să-mi facă la masă vrun cheșchet, vro plachie, vro musaca, vro capama, vro paclava... vro ciulama... bucate creștinești... sănătoase și ușoare... unde!... șede toată ziua pe tandur, la tualetă, și din blanmanjele, din bulionuri, din garnituri nemțești nu mă slăbește... auzi?... blanmanjele?... bulionuri?... Borș și alivenci... că cu astea am crescut în casa părintească...

CHIRIȚA: Iar o început litopisițu!

BÂRZOI: Ș-apoi și alt păcat... a luat obicei să aducă la sfârșitul mesei păhărușe verzi cu apă caldă... cică așa-i moda la Ieși... de-și spală gura unii dinaintea altora... și nu-i zi în care să nu mă-nșel... și să nu beau apă caldă!

CHIRIȚA (publicului, arătând pe Bârzoi cu dispreț): Priviți-l, mă rog!

BÂRZOI: Și când ar fi numai atâta... d-apoi de-acole... cheltuieli, nu șagă... pe mobili nouă cu lastic... pe trăsuri de cele cu fundu la pământ... pe straie cu fir la slugi... pe lampe de cele cu apă... pe fleacuri... capele... rochii cu jiletce... cușme jidovești de ascuns mâinile iarna... conțerturi de strâns talia... Cine le mai poate înșira?... Da-i lipsă de păsări în ogradă... da-i cămara pustie... aș!... ce-i pasă cucoanei!... când o cauți... unde-o găsești?! la șandra mandra.

CHIRIȚA: Șandra mandra?

BÂRZOI: Dar... cea care vinde rochii și capele... Sărmană Chiriță! ai nebunit la bătrânețe, fata mea!

CHIRIȚA: Ian... nu mai bodogăni... că parcă ești o moară stricată... Mai bine du-te la cancelerie, că te-or fi așteptând împricinații.

ION (trecând): Zece!

BÂRZOI (tresărind): Zece împricinați?...

CHIRIȚA: Ha, ha, ha, ha... S-o spăriet ispravnicu de treabă multă. Hai... cară-te și vină mai devreme acasă, că astăzi avem musafiri.

BÂRZOI: Ce musafiri?

CHIRIȚA: Ai uitat că dăm masă mare astăzi... de ziua bună că mă duc la Paris și că logodim pe Guliță cu Luluța?

BÂRZOI: Ba că să zici... altă nebunie!

CHIRIȚA: Nebunie?

BÂRZOI: Guliță-i prea tânăr.

CHIRIȚA: Cu atâta mai bine... însuratu de dimineață și mâncatu devreme...

BÂRZOI: Și Luluța-i bolnavă... pătimașă... are toane de nebunie. N-o vezi toată ziua cum necăjește biata mâță din casă?... Cum o să-mi dau eu băietu... bunătate de odor în mâinile ei?

CHIRIȚA: Cu adevărat îi cam lipsită acu... dar i-a trece... Când o ave un bărbat n-a mai bate mâțile.

BÂRZOI: Da de unde știi că s-o îndrepta?

CHIRIȚA: Știu, că doar și mie-mi erau dragi mâțile pân-a nu mă mărita... și cum te-am văzut pe d-ta, nu m-am mai uitat la ele... Ș-apoi s-o îndrepta, nu s-o îndrepta... vrei să pierdem zezstrea Luluței de la mână?

BÂRZOI: Ei, bine... treacă pentru logodnă... dar la Paris ce ai să cauți?

CHIRIȚA: Să mă primblu... să mă mai răcoresc, că m-am uscat aici în provinție.

BÂRZOI (pufnind): Ba că chiar... se vede că nu te-ai uitat de mult în oglindă!

CHIRIȚA: M-am uscat îți zic... și de nu m-oi porni degrabă... să știi că-mi vine ipohondrie... (Țipând.) Of! că nu mai pot trăi în țara asta!...

BÂRZOI: Taci, soro... nu răcni așa, că te-aude musafirul... Du-te și la Beligrad dacă vrei.

CHIRIȚA: Musafiriu? ofițeriu?... cu adevărat?...

BÂRZOI: De treabă ofițer, să-ți spun drept!... De aseară de când a tras în gazdă la noi... tot părinte ispravnice mi-a zis.

CHIRIȚA: Nu ți-o spus cu ce treabă o venit aici?

BÂRZOI: Nu... dar l-am priceput eu... Pare-mi-se că-i trimis tiptil ca să cerceteze starea isprăvniciilor.

CHIRIȚA: Dacă-i așa... de ce șezi și nu te duci la cancelerie?... că-s aproape de 12.

BÂRZOI: Iaca mă duc... doar nu dau tătarii... însă ian ascultă, soro: cată să fie masa gata mai devreme, că eu nu-s deprins nemțește.

CHIRIȚA: Înainte de 5 ceasuri nu se poate.

BÂRZOI: La 5?... când se pun boierii la cărți?

CHIRIȚA: Așa-i moda la Iești.

BÂRZOI: Sta-i-ar în gât cine-o mai scornit-o!... (Iese furios prin fund.)

CHIRIȚA (singură): Ei!... geaba, geaba!... cât îmi bat eu capul să-l mai cioplesc... să-l mai chilesc... pace!... îi stă rugina de-o șchioapă la ceafă. Ce deosebire cu musafiriu nostru! îl cunoști cât de colo că-i civilizat... Iaca, de pildă aseară, când am luat ceaiu... ofițeriu și-o pus frumușel zăharu-n ceașcă cu cleștele cel de argint... da d-lui... las' că bodogănește că n-ar trebui să deie ceai la iuli, pe călduri... dar ce face?... ie zăharu cu degetele din zăharniță ș-apoi îl pune în clește... încât îmi vine așa paracsân!... Îmi era mai mare rușinea de ofițer aseară... (Către public.) mai ales că... știți una? îmi face curte moțpanu... ce vă spune Chirița!

SCENA IV

CHIRIȚA, LEONAȘ (îmbrăcat în uniformă de ofițer și purtând mustăți mincinoase, iese din odaia din dreapta, cea de pe planul I)

(Arie din "Rămășag": "Am înghețat")

CHIRIȚA (în parte)

Iată-l, valeu!
Fără să vreu
Simt acum, zău,
Că mă roșesc!
Mii de furnici,
De tricolici,
De vârcolici
Vai! mă muncesc!

LEONAȘ (în parte)

Iat-o, valeu!
Fără să vreu
Baba mereu
O întâlnesc.
Mă jur aici,
Ca tricolici
Ca vârcolici,
Să o muncesc!

CHIRIȚA: Bună dimineața... bonjur, monsie... Cum ai petrecut noaptea?

LEONAȘ: Sărut mâinile... cât se poate de bine... mai ales că am avut un vis de minune.

CHIRIȚA (cochetând): Îi fi visat poate că te-ai făcut ghinărar.

LEONAȘ: Atâta nu-i nimică.

CHIRIȚA: Crai poate?

LEONAȘ (apropiindu-se și luând pe Chirița de mână): Crai?... cum o înțelegi vorba asta, cuconiță?

CHIRIȚA: Cum ți-a plăcea mai bine d-tale.

LEONAȘ: Dar... dacă mi-ar plăcea să mă fac puțintel... crai... în minutul acesta... nu te-ai supăra?

CHIRIȚA (coborând ochii și trăgându-și mâna): Vai de mine, că reci ți-s mâinile...

LEONAȘ: Dovadă că mi-i inima fierbinte.

CHIRIȚA: A fi, că-i lumea ră... dar ce vis zici c-ai avut?

LEONAȘ: O bazaconie din ceea lume. Pune-ți în gând că parcă mă furase o zână și mă dusese într-o grădină plină de păsări galbene.

CHIRIȚA: Or fi fost canari.

LEONAȘ: Canari... ganguri... nu-ți pot spune... dar ce-i curios, că toate se închinau la mine și-mi cântau ia așa (imitând un canar) chiriririririța... chiriririririiiița...

CHIRIȚA: Chirița?... Ei, apoi era canar... și, zău, pomenea numele meu, Chiriririririiița?...

LEONAȘ: Te îndoiești?... (Caută cu dragoste la Chirița și oftează.)

CHIRIȚA (coboară ochii): Ba... nu... dimpotrivă mai vârtos... dar mă mir de unde și până unde?... nu pot înțelege ce însemnează...

LEONAȘ: Nu înțelegi că am adormit cu gândul la mata?

CHIRIȚA: Asta mă flatarisește... domnule... (cu pudoare), însă nu se cade să mi-o spui nitam, nisam... tronc în obraz...

LEONAȘ (făcând că-i deznădăjduit): Vai de mine!... poate că te-am supărat cu vorbele mele?...

CHIRIȚA: Ce se potrivește!... Nu se supără Chirița cu una, cu două... dar trebuie să socotești că-s o ființă gingașă... impresionabilă... sentimentabilă...

LEONAȘ (în parte): Iaca, frate!... și ea vorbește limba cea nouă cu bibiluri.

CHIRIȚA: Trebuie să socotești că cuvintele d-tale pot să mă scoată din sărite și să-mi pricinuiască un nicsis...

LEONAȘ: Un nicsis?... Ah, scumpa mea cucoană Chiriță hăi!... crede-mă că de când sunt în lume n-am întâlnit un ipochimen atât de nostim ca mata...

CHIRIȚA (cu dragoste): Să mă vezi moartă?

LEONAȘ: Să te văd... și când ai ști!... când ai pricepe zguduiturile inimii mele!... Știi?... parcă se tot cutremură pământul!

CHIRIȚA (cu dragoste): Să mă vezi pe năsele?

LEONAȘ: Să... M-ai fermecat... m-ai scos din simțiri... căci când te zăresc... ia așa-mi scapără pe dinaintea ochilor... să juri că ești un fulger... o trăsnită...

CHIRIȚA: Trăsnită?...

LEONAȘ: Ba nu, trăsnit... m-a luat gura înainte... Ah! Chirițoaie, ești o zână.

CHIRIȚA (cochetând): Ian las'.

LEONAȘ: Un muțun...

CHIRIȚA: Ei...

LEONAȘ: O zarnacade.

CHIRIȚA (bucuroasă): O acade? O zarnacade? ah!

LEONAȘ: Chirițoaio, Bârzoaio, dacă mă iubești... dă-mi portretul matale.

CHIRIȚA: Da cum, Doamne, iartă-mă?... așa îndată?

LEONAȘ: Dă-mi-l... ori mă-mpușc în ochii matale cei verzi...

(Scoate un pistol de ciocolată.)

CHIRIȚA (speriată): Vai de mine că avan mai ești!... (Scoțând un portret mare din sân și dându-l lui Leonaș.) Na, frate, și nu face păcat.

LEONAȘ: Ah!... Chirițoaie... să fii blagovestită în vecii vecilor că m-ai scăpat de la moarte... (Mușcă pistolul, în parte.) Bună ciocolată!

CHIRIȚA (în parte): Ei, apoi mi-i drăguț și pace...

(Arie din "Doi morți": "Ia țiganca maladaia")

LEONAȘ (cu foc)

Ah, Chiriț̦o, scumpă zână,
De-acum ești a mea stăpână.
Și-n veci te-oi iubi!

CHIRIȚA (cu dragoste)

Ah și eu, zău, totodată
Cu-a mea dragoste-nfocată
Nici că te-oi slăbi.

(Se îmbrățișează cu foc.)

(Împreună.)

LEONAȘ (în parte)

Vai! băborniță bătrână,
Bine că te-am pus la mână.
Cum te-oi mai suci!

CHIRIȚA (în parte)

Bine că l-am pus la mână...
De-acum sunt a lui stăpână...
Cât l-oi mai iubi!

(Leonaș o strânge tare pe Chiriț̦a în brațe. Chiriț̦a se smucește rușinoasă.)

CHIRIȚA: Ah... Leonaș... te rog... menajarisește-mă... nu face abuz de slăbiciunea unei gingașe ființe: dacă mă

iubești... dacă-ți sunt scumpă... fii delicat... nu mă opri mai mult... lasă-mă să fug... că mă muncește cugetul...

(Se tot trage îndărăt.)

LEONAȘ (fără a să mișca din loc, în parte): Du-te la Bender, rusalie.

(Împreună.)

LEONAȘ

Vai, băborniță bătrână.

CHIRIȚA

Bine că l-am pus la mână.

(Chirița iese în stânga, fugind și aruncând o sărutare lui Leonaș care pufnește de râs.)

SCENA V

LEONAȘ: Ha, ha, ha, ha!... încă așa babă strechiată!... Auzi?... ha, ha, ha... Cică să nu fac abuz!... (Imitând pe Chirița.) “Ah, Leonaș... dacă mă iubești... menajarisește-mă... lasă-mă să fug... mă muncește cugetul...” Ha, ha, ha... bine că i-am prins portretul la mână... de-acum îi la cheremul meu... A! Chirițoaie, m-ai alungat de la Bârzoieni?... te-oi învăța eu... Am jurat să-i joc feste peste feste... și văd că pân-acum îmi merge bine... Baba nu mă cunoaște sub uniforma asta militărească... ea mă crede că-s ofițer... minunat!... De m-aș putea încalte întâlni cu Luluța... A!... iat-o... (Se trage mai deoparte în fund și privește cu dragoste la Luluța.)

SCENA VI

LEONAȘ, LULUȚA (intră pe ușa din fund, ținând o mâță în brațe)

LULUȚA (dezmierdând mâța și nevăzând pe Leonaș)

(Arie nouă)

Frumușică mâțișoară,
Cu-a ta mică unghișoară
Apără-mă ne-ncetat
De oricare-amorezat.
Dar pe cel ce-mi place mie,
Pe iubitul Leonel,
Să-l dezmierzi cu bucurie
Și să-i torci, torci frumușel.
Fă-i miau, miau, pisică dragă,
Ca să-i dai să înțeleagă
Că-a lui ființă-mi este dragă...
Că ne-ncetat gândesc la el.

LEONAȘ (în parte): Draga Luluță!... gândește la mine... (Tare.) Miau, miau...

LULUȚA (tresărind): Ce-i?... (Văzând pe Leonaș, se uimește.) Dnul ofițer!...

LEONAȘ: Eu... Luluță... nu mă cunoști?

LULUȚA (cu sfială): Nu... domnule...

LEONAȘ (scoțându-și mustățile): Uită-te bine la mine.

LULUȚA (veselă): Leonaș! (Se aruncă în brațele lui.) Tu aici?... în uniformă?... (Scapă mâța.)

LEONAȘ: Mai încet... să nu ne-audă baba... Am împrumutat straiele unui prieten ca să pot intra în casa Chiriței și să mă apropiu de tine.

LULUȚA: Și nu te-a cunoscut mătușica?

LEONAȘ: Nu... că almintere mă da afară... ca la Bârzoieni... îți aduci aminte, dragă Luluțică?... Știi tu că de-atunci îs

șase luni?

LULUȚA: Cui o spui, Leonaș dragă?... Am numărat zilele pe degete în toată vremea cât nu te-am văzut.

LEONAȘ: D-apoi eu!... Ce n-am cercat să te pot întâlni!... dar în zadar!... se vede că te ține baba de-aproape... închisă ca într-un harem?

LULUȚA: Așa... se teme să nu-i scape zestrea de la mână.

LEONAȘ: Cum?

LULUȚA: A hotărât, precât am înțeles, să mă cunune cu Guliță.

LEONAȘ: Să te mărite pe tine... cu țincariul ei?

LULUȚA: Dar... vrea dintâi să ne logodească... ș-apoi peste doi ani să facă cununia... Aista-i planul Bârzoilor... și chiar astăzi au de gând să facă logodna.

LEONAȘ: Și tu... primești, Luluță?

LULUȚA: Eu?... astfel primesc de bine, că de două luni de zile de când le-am aflat planul, mă fac din vreme în vreme că am toane de nebunie... pentru ca să le joc o festă de cele frumoase chiar la logodnă.

LEONAȘ: Bravo, Luluță... să nu te dai... dacă mă iubești.

LULUȚA: Îi vedea.

LEONAȘ: Cu toate aceste... știi una? Ce-i în mână nu-i minciună... Hai să fugim împreună.

LULUȚA: Bucuros, Leonaș, dragă... cu tine m-aș duce-n fundul lumii. Dar cum să facem? că-s păzită din toate părțile...

LEONAȘ: Foarte lesne... Hai să ieșim pe poartă, la braț... ca când am merge la primblare... și cum om scăpa în uliță, ne facem nevăzuți... Vrei?

LULUȚA: Vreau ce-i vrea tu...

LEONAȘ: Haideți dar să nu pierdem vreme... și să nu deie stahia peste noi.

LULUȚA: Hai... de-acum mă-ncred în dragostea ta.

LEONAȘ (strângând-o în brațe): Draga mea Luluță!

(Împreună.)

(Arie nouă)

Ah! de-acum în fericire
Soarta vrea ca să trăiesc,
Și în dulcea ta iubire
Raiul să găsesc.

(Leonaș ridică pe Luluța în brațe și o sărută.)

SCENA VII

LEONAȘ, LULUȚA, ION, GUGULIȚĂ

(Guliță și Ion intră tocmai când Leonaș sărută pe Luluța. Guliță îi îmbrăcat după modă: pantaloni foarte strâmți, jiletcă scurtă, frac cu talie și cu cozile scurte, fiong mare la cravată.)

GUGULIȚĂ (încremenit): Ai văzut, Ioane?

ION: Am văzut, cucoane.

LEONAȘ (Luluței): Cine-i sfrijitul ista?

LULUȚA: Guliță.

LEONAȘ: A!... (pufnește de râs încet).

GUGULIȚĂ (rățoindu-se): Domnule... ce făceai aici cu Luluța?

LEONAȘ (dezmierdându-l): Ce-ți pasă mătăluță, monsiu Gurluiță?...

GUGULIȚĂ (sărind înapoi): Nu mă chem Gurluiță... da Guliță.

LEONAȘ: Ba Gurluiță.

GUGULIȚĂ: Ba Guliță, îți zic... auzitu-m-ai?

LEONAȘ: Ei... fie și Gărgăriță, dacă vrei... Ce te rățoiești așa?

GULIȚĂ: Mă rățoiesc pentru că vreau să-mi dai santifacție... duel... auzitu-m-ai?

LULUȚA: Duel?

LEONAȘ: Gugulea băbacăi... că nostimu-i... Vrei santifacție?... Ei, poftim o jucărică de ciocolată.

GUGULIȚĂ (zvârlind ciocolata jos): Nu mi-i foame...

LEONAȘ: Nu?... ai păpat zacuscă astăzi?

GUGULIȚĂ: Domnule... știi d-ta că eu, când mă mâniu, mă fac leu?

LEONAȘ: De care?... leu... bătut?

GUGULIȚĂ (furios): Ai auzit, Ioane?

ION (mâncând ciocolata): Îi bună, cucoane.

GUGULIȚĂ: Ba leu, paraleu... auzitu-m-ai... și ca să ți-o dovedesc, îți cer duel.

LULUȚA: Ha, ha, ha, ha.

GUGULIȚĂ: Ce râzi d-ta?... Vreu duel! așa să știi.

LEONAȘ: Foarte bine... cum vrei să ne batem?... de-a mingea, ori de-a baba-oarba?

GUGULIȚĂ: Ai auzit, Ioane?

ION: Am auzit, cucoane.

LEONAȘ: Dacă poftești almintere... trebuie să-ți fac cunoscut că cu pistolul am ucis mai deunăzi cinci nagâți... cu sabia zece curcani și cu pușca opt șoldani... În care număr vrei să te pun?... în rândul nagâților, în rândul curcanilor, ori în al șoldanilor?... alege...

GUGULIȚĂ (slăbind): Cu pistolul vreau să mă bat!

LEONAȘ: A!... te pui în rândul nagâților?... Prea bine... îi fi al 6- lea la număr.

GUGULIȚĂ: Ai auzit, Ioane?

ION: Am auzit, cucoane.

GUGULIȚĂ: Ba cu sabia.

LEONAȘ: Și mai bine... te-oi face curcan.

GUGULIȚĂ: Ba... cu... pușca.

LEONAȘ: Minunat... te-oi șoldăni dintr-o chiteală.

GUGULIȚĂ: Ba... cu pistolul.

LEONAȘ: Ei! hotărăște-te acu... sau nagâț, sau curcan... oricum a fi, sunt sigur că te trimit în rai cu cerga-n cap.

GUGULIȚĂ: Ai auzit, Ioane?

ION: Am auzit, cucoane.

GUGULIȚĂ (făcându-și curaj): Cu cerga-n cap?... ba tu te-i duce-n rai... Auzitu-m-ai?

LEONAȘ: Om vedea care...

GUGULIȚĂ (răcnind): Te-oi învăța eu să săruți pe Luluța...

LULUȚA: Și ce-ți pasă d-tale... cherapleșule?

GUGULIȚĂ (furios): Cherapleș!... Ai auzit, Ioane?

ION: Am auzit, cucoane... Cherapleș... (Iese după sfârșitul ariei.)

(Arie din "Chirița": "Vai ce întâmplare")

(Împreună.)

GULIȚĂ

Ce obrăznicie!
Stau uimit pe loc.
Și, zău, de mânie
M-am făcut chiar foc.

CEILALȚI

Vezi-l, de mânie
O-nlemnit pe loc.

Fața-i stacoșie
S-a aprins de foc

SCENA VIII

Cei dinainte, CHIRIȚA

CHIRIȚA: Ce este?... Cine se sfădește?

GUGULIȚĂ: Neneacă, neneacă... ofițeriul a sărutat pe Luluța.

CHIRIȚA: Domnu ofițer?... (Cunoscând pe Leonaș.) Ce-mi văzură ochii? Leonaș!

GUGULIȚĂ: I-am cerut duel.

CHIRIȚA: Duel?... să te omoare!... (Furioasă.) Ce cați aice-n casa mea, berbantule?

LEONAȘ: Ce să caut, cucoană?... o zarnacade.

CHIRIȚA: Ți-oi da eu acuși o zarnacade de nu-i putea-o duce, nerușinatule... că te dau pe mâinile jandarmilor... (În parte.) Auzi? să mă facă a crede... că-mi face curte!

LEONAȘ: Iaca ies (imitând pe Chirița), dar, te rog, nu face abuz... de slăbiciunea unei ființe sentimentabile... lasă-mă să fug... cugetul mă mustră... Ha, ha, ha. (Vrea să iasă.)

CHIRIȚA: Haiducule!...

LULUȚA: Leonaș, Leonaș... nu mă lăsa singură aici. (Aleargă lângă el.)

LEONAȘ (încet Luluței): N-ai grijă, că oi găsi eu vrun chip să vin iară.

CHIRIȚA: Ce faci acolo, giupâneaso? îți plac ofițerii?... încoace să vii... (O ia de mână și o dă deoparte.)

LEONAȘ: Adio, Chirițoaie Bârzoaie...

CHIRIȚA: Ieșit-ați azi?

LEONAȘ: Adio, zână... adio, mușun... Portretul tău nu se va dezlipi niciodată de la sânul meu... Ha, ha, ha.

CHIRIȚA: Portretul meu? (În parte.) Vai de mine!... Ce-am făcut!... M-am dat în mâinile haiducului!

(Împreună.)

CHIRIȚA, GUGULIȚĂ,

Ce obrăznicie!
Etc., etc.

LEONAȘ, LULUȚA

Vezi-i, de mânie
Etc., etc.

CHIRIȚA

Ah! ce nebunie!
Stau uimită-n loc.
Și, zău, de mânie
M-am făcut chiar foc.

(Leonaș iese pe ușa din fund, în dreapta.)

SCENA IX

Cei dinainte, afară de LEONAȘ, BÂRZOI și ION (intrând prin fund)

BÂRZOI: Ce spui, mă Ioane, de duel?... Guliță?... duel!... unde-i?... A! iacată-l... (Îl ia în brațe.) Gugulea băbacăi!... unde-i duelgiul, să-l trântesc la gros?

GUGULIȚĂ: A luat tălpășița, băbacă... l-am speriat eu.

BÂRZOI: Viteazul băbacăi, viteaz!... Da bine, Chiriță, pentru ce era să se puie în primejdie odorul?

CHIRIȚA: Pentru că a prins-o pe d-neii, duduca cea crescută în pansioane, sărutându-se cu ofițerii.

BÂRZOI: Ialei!

LULUȚA (făcându-se nebună)

Zice că era o babă,
Biată babă ș-un moșneag,
Ș-amândoi când n-aveau treabă,
Se rezemau pe toiag...

(Imitând poza moșnegilor rezemați pe toiag.) Ia, așa... și dau din cap... așa (dă din cap tremurând) unul la altul... parcă se tot mustrau... Ha, ha, ha, ha...

BÂRZOI: Iaca pozna, soro, că iar i-a venit toana nebuniei.

CHIRIȚA: Săracan de mine!... tocmai azi, în ziua logodnei?

BÂRZOI: Taci...

LULUȚA

Baba zicea: Moșulică,
Vreau o noră precum nu-i.
Moșu zicea: Băbulică,
Îți mai pune pofta-n cui.

(Râde pierdută.)

BÂRZOI: Sărmana copilă!... mult o ține când o apucă?

CHIRIȚA: Câte-o zi întreagă...

BÂRZOI: Parcă nu-i lucru curat!... Hai, Chiriță, să o lăsăm singură... poate că și-a veni în cunoștință.

CHIRIȚA: Hai... (În parte.) Zău că-mi vine și mie să nebunesc de ciuda ofițeriului... Să mă ieie în trii parale... coșcoge isprăvnicească!... Așa rușine de când sunt n-am pățit!

GUGULIȚĂ: Hai, neneacă.

CHIRIȚA: Ba, nu, Guliță... mata șezi cu Luluța de o păzește să nu facă vro nebunie... șezi cu dânsa că ți-i logodnică...

GUGULIȚĂ (în parte): Dacă mi-i logodnică, de ce-mi zice cherapleș?

(Arie "Vai ce întâmplare", din "Doi morți vii".)

(Împreună.)

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Sărmana copilă,
Ce patimă grea!
Mă apucă-o milă
Când privesc la ea.

LULUȚA (în parte)

Cât îmi pare bine
C-așa-i amăgesc.
Să râd, zău îmi vine
La ei când privesc.

(Cântând, Bârzoi și Chirița se trag încetișor îndărăt și intră în odaia lor.)

SCENA X

GUGULIȚĂ, LULUȚA (pe canapea)

(Mică tăcere. Guliță caută să se apropie de Luluța și nu îndrăznește. Luluța îl urmărește cu coada ochiului, zâmbind.)

LULUȚA (în parte, zâmbind): Așteaptă... așteaptă... cocolitule... te-oi pune eu la cale și pe tine acuși.

GUGULIȚĂ (cu jumătate de glas): Luluță...

LULUȚA (în parte): Ce are de gând să-mi spuie?

GUGULIȚĂ (mai tare): Luluță...

LULUȚA (tresărind): Aud?... cine mă cheamă?... A!... monsiu Guliță... Ce poftești?

GULIȚĂ: Fi... Luluță, fi... nu-i frumos să lași ca să te sărute ofițerii.

LULUȚA: Eu?... care ofițer?

GUGULIȚĂ: Cel cărui am cerut duel... Nu te face-a uita.

LULUȚA: Ha!... cel care te-a făcut nagâț?

GUGULIȚĂ: Hî, hî...

LULUȚA: M-a sărutat el pe mine?... Nu-mi aduc aminte.

GUGULIȚĂ (în parte): Se vede că era într-o toană de nebunie și nu știa ce făcea...

LULUȚA: Ba... îmi aduc aminte... că ți-am zis, mi se pare... cherapleș.

GUGULIȚĂ (supărat): Iar?

LULUȚA: Da nu trebuie să te superi, monsiu Guliță, pentru că câteodată nu știu ce spun... Îmi vine așa ca o amețeală cu furie... ideile mi se tulbură... ochii mi se aprind... și atunci, dacă nu m-aș stăpâni, aș bate și aș zgâria, și aș mușca pe toți.

GUGULIȚĂ (stând pe loc, în parte): Iaca... iaca!

LULUȚA: Atunci cea mai mică împotrivire mă mânie... mă turbează și, zău, mă tem să nu fac vrun păcat într-o zi.

GUGULIȚĂ (trăgându-se înapoi): Iaca!... iaca!...

LULUȚA: Da unde te duci?

GUGULIȚĂ: Mă... cheamă neneaca.

LULUȚA: Nu-i adevărat... Stai aici cu mine.

GUGULIȚĂ: D-apoi...

LULUȚA: Nu vrei?... (Făcând că se mânie.) Valeu!... iaca-mi vine... îmi vine să zgâriiu... Tare așI bate pe cineva...

GUGULIȚĂ: Nu te tulbura, că șed... (În parte.) Parcă-i o mâță.

LULUȚA: Așa mai vii la socoteală... Ian spune-mi, Guliță, știi că o să ne logodim astăzi?

GUGULIȚĂ: Știu.

LULUȚA: Și îți pare bine?

GUGULIȚĂ (cu foc): Îmi!

LULUȚA: Și mie... Nu poți crede cu ce nerăbdare aștept să fiu logodită și mai ales măritată... c-apoi atunci ai să fii toată ziua cu mine... pe mâna mea... Știu c-oi avea pe cine zgâria și mușca.

GUGULIȚĂ (în parte): Auzi, așa gust? Ba să ferească Dumnezeu...

LULUȚA: Ei, de vreme ce ai să-mi fii soțior... fă-mi puțintică curte. Spune-mi că mă iubești, că mă slăvești... că ești fericit... Dă!... să te văd.

GUGULIȚĂ (cu sentiment): Luluță... te iubesc... te slăvesc... sunt fericit...

LULUȚA: Și mă jur... zi după mine...

GUGULIȚĂ: Și mă jur.

LULUȚA: Să fac tot ce-i porunci.

GUGULIȚĂ: Să fac tot ce mi-i porunci.

LULUȚA: Parol?

GUGULIȚĂ: Parol?

LULUȚA: Da nu... eu te întreb... Parol că-i fi supus la toate?

GUGULIȚĂ: Parol.

LULUȚA: Dă-mi parola cu degetul.

GUGULIȚĂ (dându-i parola): Poftim.

LULUȚA: Bravo... așa te vreau... Acum ian cântă-mi o bucată din Lucia... știi?... frumos...

GUGULIȚĂ: Să cânt?... da... îs răgușit...

LULUȚA: Ce?... poate nu vrei?... (Îi arată unghiile.)

GUGULIȚĂ: Ba vreau (În parte.) Când ar veni neneaca să mă scape!

LULUȚA (cu nerăbdare): Hai... începe azi.

GUGULIȚĂ: Iaca încep... să-mi dreg glasul...

(Guliță cântă o bucată din "Lucia" cu un chip comic. Luluța pufnește de râs în batistă.)

LULUȚA (bătând în palme): Bravo, bravo... bravisimo!

GUGULIȚĂ (îngâmfat): Ți-a plăcut!

LULUȚA: Minunat... I! ce puișor de bărbățel o să am!... îmi sare inima când gândesc... dar, apropo, ia joacă...

GUGULIȚĂ: Cum?... să joc?... așa nitam, nisam? Ai nebunit?

LULUȚA: Ce?... nu vrei?

GUGULIȚĂ: Nu.

LULUȚA: Nu!... (Sculându-se de pe canapea.) Vină-ncoace să te mușc... să te mănânc...

GUGULIȚĂ: Vai de mine!... mare belea-i fata asta!...

LULUȚA: Te-oi învăța eu să nu vrei, când poruncesc eu... (Îi arată unghiile și dinții).

GUGULIȚĂ: Săracul de mine!... îi în stare să mă mănânce de viu... Să nu rămâie nici o bucățică băbacăi... Luluțo... liniștește-te. (Aleargă prin odaie pe după canapea.)

LULUȚA (cârșnind din dinți): Ba nu... c-am să te mănânc...

GUGULIȚĂ: Ba nu mi-i mânca.

(Aria polcăi.)

LULUȚA: (alungând pe Guliță împrejurul canapelei)

Ba te-oi mânca.

GULIȚĂ

Ba nu, nu mi-i mânca.

LULUȚA

Ba te-oi mânca
Și nu-i scăpa.

GULIȚĂ (în parte)

Tare mi-i frică, valeu! valeu! valeu!

LULUȚA

De-a lui figură îmi vine să râd, zău!

(Împreună.)

LULUȚA (alungând pe Guliță)

Zău, te-oi mânca
Întreg, întreg eu te-oi mânca.
Și nu-i scăpa,
Tot nu-i scăpa.

GULIȚĂ (fugind)

Nu mi-i mânca
Zău nu, zău nu, nu mi-i mânca...
Că oi scăpa,
Tot oi scăpa.

GUGULIȚĂ (fugind în odaia tătâni-său): Valeu... lupu, lupu!

LULUȚA: Ha, ha, ha, ha... (Iese alergând pe ușa din fund.) L-am dezgustat de logodnă.

SCENA XI

ION, LEONAȘ (îmbrăcat în costum de bricicar)

ION (intră pe ușa din dreapta în fund): Intră, intră... nu-ți fie frică.

LEONAȘ: Da oare cuconu ispravnic acasă-i?

ION: Acasă... ai vro treabă cu d-lui?

LEONAȘ: Am, logofete Ioane... Am venit să mă jăluiesc.

ION: Bine-ai făcut... că boieru-i om drept și cu frica lui Dumnezeu; dar... adus-ai vrun pește?

LEONAȘ: Ba nu... n-am știut că-i plac peștișurile.

ION: Nu?... apoi cară-te... N-are vreme să te primească boierul.

LEONAȘ: Da bine, logofete Ioane... unde să caut eu acu pește?... păcatele mele!... Dă!... că cu toată sărăcia mea...

ION: N-ai nimică?... nici hârzob de păstrăvi?... nici caș de munte? nici căprioară? nici vro căpățână de zahăr?...

LEONAȘ: Doar nu-s băcal.

ION (la ureche): Nici bătuți?

LEONAȘ: Da bine... boierul metaherisește și?... (Face semn de numărat bani.)

ION: Huf... Ian caută bine-n pungă, că-i găsi poate vro carboanță ruginită.

LEONAȘ: O carboanță am... (Scoate o carboavă din pungă.) Unde- i ispravnicul să i-o dau îndată?

ION: Nu așa, că-i prea puțin ca să primească... almintere.

LEONAȘ: Cum?

ION: Așteaptă că-i vedea... avem alte tertipuri pe-aici... Așteaptă.

(Iese pe unde a intrat.)

LEONAȘ (singur): Aferim ispravnic! adună și cu carboanța... Bine c-am aflat-o și asta.

ION (intră serios aducând un curcan): Vezi d-ta curcanul ista?

Acest curcan bătrân
În țară e vestit.
Din el al meu stăpân
Își trage bun venit.
Curcan plin de noroc,
El, ca nealți curcani,
Scăpând de orice foc...
A fript mulți gogomani.

LEONAȘ: Cum asta, logofete?

ION: L-am vândut pân-acum de 57 de ori pe la împricinați și o slujit pân-acum de 57 de ori ca peșcheș.

LEONAȘ: Nu te pricep bine.

ION: Iaca: când vine cineva cu jalobă și cu mâinile goale... de pildă ca d-ta... eu, din porunca boierului, mă ațin la ușă cu curcanul, îl vând pe o carboanță... și pe urmă duc carboanța ispravnicului, și iau iar curcanu înapoi de la jăluitor... ca poclon... înțelegi?

LEONAȘ: Care vrea să zică curcanul ista ține pănă acum 696 lei?

ION: În capăt.

LEONAȘ: Bună moșie.

ION: Îl cumperi?... ori te îndrept spre calea-ntoarsă.

LEONAȘ: Cumpăr... na carboanța.

ION: Na curcanul...

LEONAȘ: Noroc să deie Dumnezeu! (Ia curcanul și dă carboava lui Ion.)

ION: Amin... și la anu cu bine!... Mă duc să dau carboanța boierului și să-i spun că ești aici. (În parte, intrând la Bârzoi.) 58 cu asta... am s-o trec la răbuș.

LEONAȘ (singur): Așa, părinte ispravnice?... bine că ți-am aflat coțcăriile și curcăniile... Ne-om răfui mai târziu... Dar oare unde-i Luluța?... (Caută primprejur.) M-am schimbat în straie de cărucer, ca să pot iar intra aici... să mă-ntâlnesc cu Luluța... De-ar veni... am lua tălpășița amândoi pe ușa asta de din dos... Bricica mea-i la portița grădinii... ne-am sui iute într-însa și nici tătarii nu ne-ar prinde... Cine vine? A! Ispravnicul!... Ce minciună să-i durez?...

SCENA XII

LEONAȘ, BÂRZOI, ION

BÂRZOI: Unde-i jăluitorul?

ION: Iacătă-l, cucoane.

LEONAȘ (închinându-se): Eu sunt, măria-ta.

BÂRZOI: Ce cauți?... Cine ești?

LEONAȘ: Piciu bricicarul... să nu-ți fie cu bănat, măria-ta...

(Arie din "Doi morți vii": "Îi mare cu cei mici")

Eu sunt vestitul Pici
Ce n-am decât un bici
Și-un cal străin, căzut,
Și-o bricică de-mprumut.
Dar vai și-amar de cine
Mă ia la drum pe mine!
Îl duc în fuga mare.
Cu poșta... și mai tare...
Dar îi paveaua rea?
Da-i mușterеul greu?

(Bate din bici și zice:)

“Ce-mi pasă mie... mișcă, copile.”
Nici bricica nu-i a mea,
Nici drumul nu-i al meu;
Că sunt vestitul Pici
Ce n-am decât un bici,
Din care tot pocnesc,
Cu care mă hrănesc.

BÂRZOI: Piciu bricicarul... de la Ieși?

LEONAȘ: Dar, măria-ta... știi?... din colț de la Sfântul Spiridon... Piciu bricicarul... Întreabă pe cine vrei și ți-a spune de mine... Câte jupânese cu testemeluri... câți logofiței cu vipiscă... tot Piciu îi bălăbănește hurduz-burduz, prin toate rătăcăniile... ba pe la vii... ba pe la Rădiu... ba pe la Sprăvale-babă... ba pe la clănțălărie... și tot cam pe datorie... că despre bătuți?... vorba ceea: i-a bătut vântul de mult! Și când mă trezesc!... tufă-n pungă, tufă-n buzunar... afif!... Dar ce-mi pasă!... Piciu să trăiască! treacă de la mine... că doar îs român... îs creștin... slavă Domnului!... din toți negustorii și meșterii din Ieși, numai eu am rămas din neam curat... și un biet halvițar... și un biet brahagiu... și un biet cojocar... toți ceilalți îs cu perciuni. (Toate aceste le zice foarte repede.)

BÂRZOI (astupându-și urechile): Mă!... ce daradaică hodorogită!... destul... stai...

LEONAȘ: Ha, ho... tbrrr... am stătut.

BÂRZOI: Spune acu ce cauți?

LEONAȘ: Ți-am adus un curcan, măria-ta, tocmai de la Ieși...

BÂRZOI (în parte): Auzi Piciu?... și-i curcanul meu cel de pripas...

LEONAȘ: Și mă rog măriei-tale să-l primești drept peșcheș.

BÂRZOI (făcând că se supără): Adică... fără peșcheș nu puteai să vii?

LEONAȘ: Apoi dă, cucoane... nu te supăra... obiceiul pământului.

BÂRZOI: Ei fie... dă-l la fecior.

ION (apropiindu-se de Leonaș): Adă-l încoace.

LEONAȘ: Na... (Dă curcanul lui Ion.)

BÂRZOI (încet lui Ion, de ceea parte): Unde-i carboava, hoțule?

ION (dându-i carboava pe dinapoi): Iaca. (În parte.) Pil.

BÂRZOI (luând carboava): Bine, bine, fătul meu... Spune acu... ce pricină ai la isprăvnicie?

LEONAȘ (în parte): Oare ce dracu să-i înșir? (Stă puțin pe gânduri.)

ION (ieșind, în parte): 58 cu asta! De-a mai ținea isprăvnicia câtăva vreme, ne suim la sută... (Sărutând curcanul.) Vai! drăguțu-mi-i... mânca-l-aș fript... (Iese.)

BÂRZOI: Ei, dă!... spune azi... că n-am vreme de pierdut... Ce ai?

LEONAȘ: Apoi... ce să am, măria-ta? Ia păcate!... M-am pornit de la Ieși c-o actoriță... și după ce-am adus-o aici numai într-o fugă de cal... când la plată?... vrea să-mi mănânce dreptul, sub cuvânt c-am prăvălit-o de cinci ori.

BÂRZOI: O actoriță?... de la fteatru?

LEONAȘ: De-acolo... de la denia cea nemțească.

BÂRZOI: Și unde-o tras în gazdă?

LEONAȘ: La pitariu Chirculici... știi?... de la vale peste drum... Dacă-i avea bunătate să mergi d-ta să-i grăiești... ca părintele ispravnic... poate că nu m-ar lăsa păgubaș...

BÂRZOI: Bucuros, fătul meu... mă duc. (În parte.) N-am văzut niciodată actorițe... îs curioz să văd ce lighioaie sunt. (Tare.) Mă duc...

(Își caută șapca.)

LEONAȘ (în parte): Călătorie sprâncenată... De-aș putea să-i depărtez pe toți de-acasă... mi-ar veni la socoteală... ca să fugim cu Luluța.

BÂRZOI: Iaca șapca... Vină cu mine, Piciule.

LEONAȘ: Mergi înainte, cucoane... că te-ajung.

BÂRZOI: Bine. (Vrea să iasă.)

SCENA XIII

LEONAȘ, BÂRZOI, CHIRIȚA, GUGULIȚĂ (acești doi ies din odaia din stânga, planul I)

CHIRIȚA: Unde te duci, frate?

BÂRZOI: Vin-acuși... Mă duc păn' la vărul Chirculici... să mă- ntâlnesc c-un ipochimen care-o tras acolo-n gazdă.

CHIRIȚA: La Chirculici?... da Chirculici s-o pornit de trii zile la moșie... ș-o pus să-i grijască casele.

LEONAȘ (în parte): Tronc!... c-am codălghit-o!...

BÂRZOI (lui Leonaș): Apoi... ce dârdâiai tu, măi bricicarule?

CHIRIȚA: Care bricicar?... (Cunoscând pe Leonaș.) Ce văd?... iar hoțu cel de Leonaș!

BÂRZOI: Leonaș?

GUGULIȚĂ: Dar, băbacă... aista-i ofițerul care-a sărutat pe Luluța.

BÂRZOI: Duelgiu?... (Lui Leonaș.) Ce însemnează dar?... grăiește... acu ofițer, acu bricicar?...

LEONAȘ: Iaca, măria-ta... Am voit să văd cu ochii cum faci dreptate în isprăvnicie... și cât țin curcanii isprăvnicești.

CHIRIȚA: Vai de mine!... că aista-i Pepelea!

BÂRZOI: Așa? care vrea să zică... ești șpion d-ta?... Apoi, așteaptă... dacă-i așa, să-ți dau o răfuială isprăvnicească pe spinare. (Strigă.) Măi jăndari!

CHIRIȚA: Jăndari!

GUGULIȚĂ: Jăndari!

LEONAȘ: Așa-i socoteala?... apoi... ian așteptați și voi să vă-nvăț eu galopu...

(În vremea cât cântă, îi lovește cu biciușca peste picioare. Chirița, Bârzoi și Guliță sar prin casă în măsura muzicei.)

(Aria galopului)

LEONAȘ

Hi, hi, bălan... Hi, hi, jărpan.

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Vai ce hoț! ce fiară!

LEONAȘ

Hi, hi, bălan... Hi, hi, șoldan.

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Vai, că m-o pișcat iară!
Bre! ce om șugubăț!
Da șezi, măi, binișor.

LEONAȘ

Ba nu... vreau să vă-nvăț
Galopu-ntr-un picior.
Hi, hi, bălan... Hi, hi, jărpan.

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Vai! ce hoț! ce fiară!

LEONAȘ

Hi, hi, jărpan... Hi, hi, șoldan.

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Vai! că m-o pișcat iară!

(Leonaș iese râzând pe unde o intrat, în vreme ce Luluța intră pe ușa din fund.)

SCENA XIV

BÂRZOI, CHIRIȚA, GUGULIȚĂ, LULUȚA

LULUȚA: Da ce-ați pățit de săriți drăgaica prin casă?

CHIRIȚA, BÂRZOI, GULIȚĂ (sărind necontenit): Luluță... zi-i să șadă binișor.

LULUȚA: Cine?... cui?

CHIRIȚA, BÂRZOI, GULIȚĂ (oprindu-se): Lui Leonaș. Unde-i?

LULUȚA: Leonaș?

CHIRIȚA: Bre! ce împușcă-n lună!

BÂRZOI: Bre! ce ienicer!

GULITA: Am să-i cer iar duel!

LULUȚA: Da tăceți din gură că vă vin musafirii la masă.

CHIRIȚA: De pe-acu?... unde-s?

LULUȚA: I-am văzut intrând pe poartă... Iacătă-i.

SCENA XV

Cei dinainte, MUSAFIRII

(Arie din "Hârca": "Tanana")

MUSAFIRII

Plecăciune cucuiete!
Iată-ne că am sosit.
Hai la masă, căci de sete
Și de foame am murit.

CHIRIȚA

Mă închin și sunt voioasă
C-ați venit cu toți la masă,
Și sperez că bucuros
Îți mânca și-ți bea vârtos.

MUSAFIRII

Plecăciune cucuiete!
Iată-ne că am sosit.
Hai la masă, căci de sete
Și de foame am murit.

CHIRIȚA: Cred, boieri d-voastră, că vi s-or fi cam lungit urechile de foame, pentru că pe aici obicinuiți a mânca pe la amiază... dar noi metahirisim evropienește... pe la 5; nu vă fie cu supărare... Peste o jumătate de ceas or da bucatele pe masă... Vă rog să îngăduiți.

MUSAFIRII: Sărut mâinile.

CHIRIȚA: Astăzi vreu să-mi ieu ziua bună de la d-voastră... fiindcă mă duc la Paris.

MUSAFIRII: La Paris?

CHIRIȚA: Dar... și nădăjduiesc că îți chili vârtos în sănătatea isprăvnicesei d-voastre.

MUSAFIRII: N-ai nici o îndoială, cucoană.

CHIRIȚA: Însă pân' la masă... dacă poftiți câte un păhăruț de rachiu?... Ioane... adă rachiu.

(Ion intră cu o tablă plină de păhărușe de rachiu și se duce de dă întâi cucoanei Chiriței și pe urmă pe la musafiri.)

CHIRIȚA (bând): Să trăiți... întru mulți ani... și să ne vedem sănătoși!... Bun rachiu... îi pe cursă... ca la Ieși... Poftim, boieri. Ioane!... dă la d-lui... dă la d-lui... dă și la d-lui... (Arată un musafir mai rușinos.)

(Ion, după ce dă rachiul, iese.)

CHIRIȚA: Ș-așa cum vă spuneam, boieri d-voastră... peste vro trii zile vă las cu lacrimile pe obraz... aștept numai pașaportul.

SCENA XVI

Cei dinainte, ȘARL (cu pasportul în mână, dă busta în salon)

ȘARL: Pasport?... Voilà.

TOȚI: Monsiu Șarlă?

ȘARL: Present!

(Air du “Royal tambour”)

Me voici... am sosit
Moulu, bauilaut de rage
Pour câte-am pătimit,
Am pătimit dans ce voyage.
En un caroutze affreux.
On m’a conduit hurduz-burduz.
Les surugi riaient entre eux,
Disant: Draco franțuz!

(Închinându-se la Chirița)

Mais pour vous, cocona,
On irait en enfer...

CHIRIȚA (făcând tali)

Ah! vous êtes juvaer.

ȘARL (în parte, făcând semnul gamenilor din Paris)

Tiens! v'là pour toi... voilà!
Quel bonheur! am sosit
Enfin dans ce village...
Ma câte-am pătimit... etc.

ȘARL: Madame, am împlinit comision d-tale... Am scos pasport.

CHIRIȚA (cu bucurie): Unde-i?

ȘARL: Voilà.

CHIRIȚA: Dă-mi-l degrabă...

ȘARL: Pardon... trebui un farfuri... să-l prezentez pe farfuri... à la mode.

CHIRIȚA: Bine zici... Ioane!

ȘARL: Non strigat... Am găsit farfuri... Monsieur, barbat d-tale, port un duzen la surtuc. (Se apropie de Bârzoi și-i taie un bumb de la surtuc.) Vous permettez?

BÂRZOI: Ce faci, neamțule?

ȘARL: Non faci atention... Am trebuinț un farfuri... et voilà! (Arată bumbul și pe urmă pune pasportul pe dânsul ca pe un talger de-l prezentează Chiriței.)

MUSAFIRII: Ha, ha, ha, ha... a dracului franțuz!

ȘARL (în parte): Voilà une mode commode... On porte toute une vaisselle sur soi... (Tare.) Madame la baronne de Chirița...

CHIRIȚA: Merci, monsiu Șarlă... când ai ști ce mulțumire mi-ai făcut... Vous m'avez frotté le coeur avec du miel.

ȘARL: Quoi?...

CHIRIȚA: Oui... avec du miel... m-ai uns la inimă cu miere... Nous disons comme ça...

ȘARL: En moldave... suffit. (În parte.) Jolie langue!

CHIRIȚA (deschizând pasportul): Ascultați, boieri d-voastră... (Citește.) “D-neei baroana Chirița Bârzoi, care merge peste graniță în staturile Evropei...”

TOȚI: Baroană!

BÂRZOI: Baroană!... tu... baroană?...

CHIRIȚA: De ce nu?... dacă-i moda.

GUGULIȚĂ: Neneacă... da eu nu-s baron?

CHIRIȚA: Ba și tu ești, Guliță... ești baronaș.

GUGULIȚĂ: Vra să zică și băbaca îi baronoi?

BÂRZOI: Ba... mă ferească Dumnezeu!

CHIRIȚA: Da ian mai spune-ne ceva de la Ieși, monsiu Șarlă?... Ce mai fac ieșenii?

ȘARL: Toți ieșenii s-au făcut bulangeri... chitari.

TOȚI: Pitari?

ȘARL: Parbleu!... Plămădesc glodul iarna, ca să-l înghită vara.

CHIRIȚA: Bine zici... îmi aduc aminte când am fost acolo cu Aristița și Calipsița... era să mă înec!

ȘARL (în parte): Ah bah! un tonneau... ça flotte toujours.

CHIRIȚA: Da despre teatru ce știi?

ȘARL: Est opera italian... am văzut Robert le diable!

CHIRIȚA: Nu mă nebuni... și cum o fost?

ȘARL: Formos... tare formos.

CHIRIȚA: Ei... parastuiește și nouă piesa aceea... c-am auzit că-i cu o mulțime de drăcii.

ȘARL: Dacă poroncesc madame cocona... bucuros.

(Toți se așează pe canapea și pe jilțuri. Șarl, în mijlocul lor, cântă cântecelul: “Titi à la représ, de Robert le diable”.)

TOȚI (sculându-se): Mare minune! Nemții ceia îs cu dracu, zău!

SCENA XVII

Cei dinainte, ION și, pe urmă, LEONAȘ (în toaletă femeiască)

ION: Cucoane... cucoane... a venit o madamă de la Ieși... și cere să intre aici.

BÂRZOI: Cine-i?

ION: Cică-i actoriță.

TOȚI: O actoriță?

LEONAȘ (intrând repede): Plecăciune, boieri... Mă rog de iertare că dau busna-n casă, nitam, nisam... dar, având treabă cu părintele ispravnic, am luat îndrăzneală... Care-i părintele?...

BÂRZOI: Supusă sluga d-tale, madamo.

LEONAȘ: D-ta să fii sănătos.

BÂRZOI: Sărut mâinile.

CHIRIȚA (în parte): Mare minune! cum seamănă cu Leonaș!

LEONAȘ: Pune-ți în gând, părinte ispravnice, că am un frate, care, de câteva zile s-a făcut nevăzut de la Iași... și pe cât am aflat de ici, de cole... am prepus că-i ascuns aici în târg... și că-i amorezat de o duducă care-i zic Luluța.

LULUȚA (în parte): De mine?

CHIRIȚA: Luluța?... și cum îl cheamă pe fratele d-tale, cheramo?

LEONAȘ: Leonaș... de nu ți-a fi cu bănat, cucoană.

CHIRIȚA: Nici cât pe-o măsă... să ierți... Și d-ta zici că ești actoriță?

LEONAȘ (făcând compliment femeiesc): La Teatru Național... să ierți.

CHIRIȚA: Să fii d-ta sănătoasă... dar cât pentru fratele d-tale... cine-a fi acela... nu avem cinste...

LEONAȘ: Bunătatea d-tale... dar, mă rog... pe duduca Luluța nu știți unde-aș putea-o găsi?

CHIRIȚA: Nu departe... Dacă vrei s-o vezi? iat-o... O logodim astăzi cu Guliță, fiul meu...

LEONAȘ: Să-ți trăiască.

CHIRIȚA (cu dispreț): Plecăciune.

LEONAȘ (care în toată vremea asta a întors spatele Luluței): A!... dumneei îi duduca Luluța? Tare-i frumușică! Dă-mi voie, dragă, să te sărut și să te fericesc de odorul ce-ai să capeți. (Sărută pe Luluța și-i zice încet.) Eu sunt, Luluțo, eu, Leonaș... oprește logodna.

LULUȚA (țipând): A!...

TOȚI: Ce-i?

LULUȚA (făcându-se nebună): Vai de mine! se învârtește casa cu mine. Toate le văd pe dos... Iaca mătușica se dă de-a tumba... ha, ha, ha, ha...

CHIRIȚA: Kirie eleison!... că iar i-a venit nebunia... și tocmai în ceasul aista!... Luluțo...

LULUȚA: Fugiți... fugiți... dați-mi pace... că-mi vine-a mușca... Unde-i Guliță să-l zgâriu?... unde-i să-l mușc?

GUGULIȚĂ (ascunzându-se după tată-său): Nu mă lăsa, băbacă, că mă mănâncă.

LULUȚA: Ha, ha, ha, ha... Am să mă mărit cu iubitul meu, pe care-l iubesc din copilărie... Iată-mă-s la nuntă... orhestrul începe valțul, valțul!... Unde-i mirele să joc cu el?

Valsul

LULUȚA (vălsuind singură)

Tra, la, la, la, la,
Tra, la, la, la, la,
Astăzi chiar mă mărit,
Mă mărit, mă mărit!
Tra, la, la, la, la,
Tra, la, la, la, la,
Chiar astăzi mă mărit
Cu al meu iubit.

(Se oprește din joc, plângând.)

Ah, ah, ah, ah, ah, ah,!
Dragul meu nu mă vra...

CORUL

Sărmana, vai de ea! (bis)

LULUȚA (râzând)

Ha, ha, ha, ha, ha, ha!
Ba mă vrea, ba mă vrea.

CORUL

Sărmana! vai de ea!
Vai de ea!

(Împreună.)

LULUȚA (jucând)

Tra, la, la, la, la,
Tra, la, la, la, la,
Astăzi chiar mă mărit,
Mă mărit, mă mărit...
Tra, la, la, la, la,
Tra, la, la, la, la,
Chiar astăzi mă mărit
Cu al meu iubit.

CORUL

Sărmana fată!
Priviți-o, iată,
Iată c-a-nebunit,
Nebunit, nebunit!
Sărmana fată,
Mai bine-ndată,
Îndată-ar fi murit,
Ar fi murit!

(Luluța se aruncă în brațele lui Leonaș.)

LULUȚA: A!... iaca logodnicul meu... iată-l, iată-l!

CHIRIȚA: Cine?... Madama?... logodnic!... (Către musafiri.) S-o pierdut de istov!

LULUȚA (țipând): Aista-i, aista-i... vreau să mă măritați cu dânsul... că de nu... nebunesc...

CHIRIȚA: Să te măritǎm cu madama?... altă belea acu!...

ȘARL: No... faceți caprisu Luluței... non trebuie contrarier un malade.

CHIRIȚA: Bine zici, monsiu Șarlă... Ei... fie, Luluță dragă... dacă ți-i drag dumnealui?... ie-ți-l... Noi ți-l dăm. (Către Leonaș.) Mă iartă, madamă, că te supăr...

LEONAȘ: Da unde, cucoană!... dimpotrivă...

LULUȚA: Dacă mi-l dați... logodiți-mă acu îndată cu el.

CHIRIȚA: Fie ș-acu, numai nu te tulbura... (Către Leonaș.) Madamă... facem abuz de bunătatea d-tale... dar apoi vezi în ce stare-i biata copilă... Fii bună, te rog, și primește a te logodi cu dânsa... ne-i îndatori peste măsură.

LEONAȘ: Cu mare bucurie... Cea mai mare dorință a mea este ca să vă îndatoresc... poftim inelul meu.

CHIRIȚA: Foarte mulțămesc... Luluțo, iaca inelul d-sale... dă-i acum pe-al tău... și să vă fie logodna într-un ceas bun... amin!

(Leonaș și Luluța schimbă inelele.)

LULUȚA (veselă): M-am logodit... m-am logodit! De-acum ziceți să cânte muzica... să-nceapă balul... la bal... la bal...

CHIRIȚA: Bal înaintea mesei?

ȘARL (încet Chiriței): Ne la contrariez donc pas... puisqu'elle est folle. (Tare.) En avant la contredanse.

CHIRIȚA (căutând cu dragoste la Șarl): Fie, monsiu Șarlă... Vous serez mon cavaler?

ȘARL (în parte): Crac.

CHIRIȚA: Hai, boieri... să vă văd...

(Orhestrul cântă contredansul. Chirița joacă cu Șarl, în față cu Guliță, care joacă cu Luluța. Leonaș slujește de damă lui Bârzoi și joc amândoi vis-à-vis cu doi musafiri. Musafirii mai în fund.)

TOȚI (jucând)

Ah, ce plăcere de-a juca
Și de griji a scutura.

CHIRIȚA

Ah! monsiu Șarlă... te rog, îmi spune
Dacă joc frumos cancan?

ȘARL

Ah! que des graces! Joci de minune
(în parte) Elle danse comme un ours blanc.

TOȚI

Ah! ce plăcere de-a juca
Și de griji a se scutura.

CHIRIȚA: Destul, c-am obosit!

LEONAȘ (strângând pe Luluța în brațe): Ah! dragă Luluță... de-acum ești a mea și nimic nu ne mai poate despărți...

CHIRIȚA (către musafiri): Vezi, dacă-i actriță... cât de bine-și gioacă rolul.

LEONAȘ: De-acum festa-i jucată; pot să m-arăt fără grijă.

CHIRIȚA: Festa?... ce vra să zică asta?

LEONAȘ (scoțându-și capela): Mă cunoști, Chirițoaie, cine sunt eu?

CHIRIȚA, BÂRZOI, GULIȚĂ: Leonaș!

LEONAȘ: Eu!... v-am jucat-o bună?

CHIRIȚA (căzând pe un scaun): Ah! ne-o jucat-o, Pepelea!

BÂRZOI: Ian stăi, moțpane... dacă-i pe feste?... apoi să ți-o joc eu mai sărată și mai chipărată... doar am puterea-n mână... doar îs ispravnic!...

LEONAȘ: Ba te șterge pe guriță, boierule... Iaca demisionul d-tale.

(Îi dă un pachet.)

BÂRZOI: Demisionul?

LEONAȘ: Așa... mai dinioare am primit un plic de la directorul Departamentului, care mi-i prieten, și înăuntru am găsit demisionul d-tale.

BÂRZOI: Da să n-am parte de Chirița dac-am gândit vrodată să-mi dau demision. (Citește:) “Demisionul ce ai dat din postul de ispravnic se primește... și se poruncește d-tale ca să încredințezi trebile ținutului d-sale d-lui Leonaș, noul diregător.” - Am sfeclit-o! (Cade pe un scaun de altă parte.) Da bine... pentru ce?... care-i pricina?

LEONAȘ (încet): Curcanul cel bătrân ți-a jucat festa... Ce să faci?... s-a trecut vremea curcanilor!... Iar cât pentru logodna mea cu Luluța, de nu-i încuviința-o acu îndată...

spun lui Piciu bricicarul să deie jalbă că i-ai luat o carboavă chiar de haram.

BÂRZOI: Încuviințez... încuviințez, numai taci.

CHIRIȚA (pe gânduri): Să-mi treacă pintre degete bunătate de zestre?... nu se poate... (tare) nu se poate!

LEONAȘ (încet, Chiriței): Ba se poate, căci almintire... l-oi ruga pe prietenul meu, pe ofițerul cel de azi-dimineață, să arate portretul d-tale lui Bârzoi... Se poate acum?...

CHIRIȚA (plecând capul): Se poate!

LEONAȘ: Care vra să zică... toate s-o pus la cale... Acum, boieri d-voastră, fiindcă un ispravnic trebuie să fie un om așezat... vă poftesc la nunta mea cu duduca Luluța. Dumneei cucoana Chirița și cuconul Grigori, preaiubitul ei soț, s-au primit a ne fi nuni mari... așa este?

BÂRZOI, CHIRIȚA (zâmbind mânzește): Cum nu?... cu mare bucurie.

LEONAȘ: Cât pentru monsiu Guliță, dacă tot voiește duel?

GUGULIȚĂ: Bai!

ȘARL: Comment! tu refuses, malheureux!

GUGULIȚĂ (cu nerăbdare): Qu'est ce que vous voulez?... Omorision?

ȘARL: Fricosion... va! (În parte.) Quel petit crétin!

ION (intrând): Cucoană... să deie bucate?

CHIRIȚA: Strigă să deie.

ION (la ușa din fund, strigă chiuind): Mă Postolachi... mă!... dă bucate la masă... mă!

CHIRIȚA: Carnacsî, că ne-ai asurzit! Boieri d-voastră... poftim... dle Leonaș, ce-a fost s-a trecut... nădăjduiesc că nu ne-i refuza de-a ședea cu logodnica d-tale la masă.

LEONAȘ: Dimpotrivă, cucoană dragă, (încet) și drept dovadă că sunt prietenul d-tale, poftim portretul.

CHIRIȚA (încet, luând portretul): Să-ți spun drept... mare comedian ai mai fost!

LEONAȘ: Apoi... nu știi că lumea-i un teatru plin de comedieni?

CHIRIȚA: Bine zici... blagoslovită să-ți fie vorba!... tocmai asta era s-o spun și eu d-lor-sale... (Arată publicul și înaintează spre el.)

Credeți-mi mie; cei mulți în lume,
Fie din Londra sau din Focșeni,
Fie cu stare, cu rang, cu nume,
Joc ades roluri de comedieni.
Cela ce strigă că țara piere
Pân' ce apucă vreun ciolan
Și, cât îl roade, stă în tăcere...
Cine nu-l știe că-i comedian?

GULIȚĂ

Cel care vecinic se tot fălește...
Că-i de neam nobil cât un sultan...
Și-n fapta-i neamul și-l necinstește...
Îi prost sărmanul! prost comedian!...

ȘARL

Celui qui tourne cum bate vântul,
Fiind azi jidov, mâini moldovan...
Est un... non trouve au juste cuvântul;
Une girouette... un comedian.

LULUȚA

Cela ce caut-o zestre mare,
Deși el poate nu face-un ban,
Și zice fetei că-i dragă tare...
Are iubire de comedian.

LEONAȘ

Cel care jacaș fiind de moarte
A luat pielea de pe sărman...
De-l vezi deodată blând, smerit foarte...
Să fugi de dânsul că-i comedian.

CHIRIȚA

Astfel e lumea... o comedie!
Iar noi, artiștii care-o jucăm,
N-avem dorință alta mai vie
Decât aplauzi să meritățm.

TOȚI

Astfel e lumea... o comedie!
Etc., etc., etc.

(La sfârșitul cupletelor ușile din fund se deschid și toți se pornesc spre masa care se vede dincolo de ușă.)

(Cortina cade.)

Cucoana Chirița în voiaj

de Vasile Alecsandri

Cântecel comic
(cântat de dnul Millo, la Teatrul din București.)

(Teatrul reprezintă un salon.)

CHIRIȚA (în costum ridicol de voiaj, intră zburdalnic. Ea poartă malacof exagerat, tocă de catifea neagră cu flori, pene și cordele stacoșii etc.)

(Ea cântă pe aria "Royal tambour":)

Iată-mă-s! am sosit
Dintr-o călătorie
În care-am pătimit
O sută de șotii ș-o mie.
Dar, zău, nu mă căiesc,
Nu-mi pasă de nimică;
Eu sunt zdragon și mă numesc
Chirița cea voinică.
Ce voiagiu minunat!
Ce frumos m-am primblat!
În urmă-mi am lăsat
Un nume lăudat.

Plecăciune, boieri. (Se închină.) De mult nu ne-am văzut. Sănătoși!... Dar cucoanele? și copiii? bine? Mă bucur. Aud? și mie precum vedeți îmi merge de minune... sărut ochișorii. (Se întoarce în loc de-și arată talia.) Am fost la Paris de mi-am așezat plodu la școală ca să învețe politica, pentru că-n ziua de astăzi, la noi, un om ce nu știe politica

nu plătește nici chiar cât jilțul cel stricat care s-a vândut cu doba la București pentru plată de impozit... el e un mobil de prisos... Și cu prilejul acesta m-am folosit și eu ca să văd lumea cea mare, că mă-ți crede?... Mă mucezisem la țară, la Bârzoieni... De la o vreme îmi venise stenahorie și ipohondrie; așadar... nu-ți uita vorba... într-o dimineață, pe la toacă, după ce m-am cotorosit de Aristița și de Calipsița, mi-am luat catrafusele și am spălat putina!... Soțul meu, paharnicu Bârzoi, cam cârnea din nas, dar l-am sărutat între sprâncene, după obicei, și l-am lăsat cu buza umflată... Uff!.. M-am dus la Galați cu trăsura mea cea galbenă și, cum am ajuns, nici una, nici două... țup! în vapor, Guliță țup! după mine, Ioana țiganca țup! după Guliță și, vorba ceea, cu cățel cu... am plecat!!! Doamne! boieri d-voastră, minunat lucru-i vaporul!... Sa vezi și să nu crezi... Auzi d-ta? Merge focu pe apă ca în vremea halimalei. D-apoi salonuri, d-apoi zaifeturi, d-apoi căpitanul!... bată-l norocu, că mare nostimior mai era, pușchiu! (În taină.) Să vă spun una? Soțul meu nu-i pe aice? Mi-a făcut curte, berbantu, tot drumul și, zău, între noi să rămâie... dacă nu mi-ar fi fost de ighemonicon, mai că... mai că...

UN GLAS DE LA GALERIE: Aferim, cucoană Chiriță!

CHIRIȚA (adresându-se către capelmaistru): D-apoi cum socoți, domnule? Chirița nu se dă cu una, cu două. (Către public.) În sfârșit... nu-ți uita vorba... am ajuns la Beligrad... Când la Beligrad întreb pe căpitanu: Monsiu căpitan, je vu pri, aice-i Viena? — El îmi răspunde zâmbind: Ba nu, madam, aice-i Beligradul. — Mersi, monșer... nu poți crede ce bine-mi pare că m-am învrednicit sa vad Beligradu cu ochii, că tare mult am auzit pe bărbatu meu pomenind de el. După Beligrad am sosit la Rușava... Când acolo, vameșii de la hotar încep a controbăi prin lăzile mele ca în vremea

volintirilor, și dau peste o cutie cu țâri zvântați ce-i luasem la drum.

— Fui taifel! Ce-i asta? strigă... căprariu.

— Ce să fie, domnule? Ia, țâri... Eu postesc miercurea și vinerea și metahirisesc sărături de când pătimesc de rast.

— Vas rast? Asta-i pudoare mare la d-ta; trebuie plătești vama. Și îndată s-au adunat vro trei șoacățe ca să hotărască dacă se cuvenea să-mi ieie vamă ca pentru pești, ori ca pentru mirodenii. În sfârșit am dat ce le-au plăcut și mi-am cătat de drum.

De-acolo am urmat
Prin țara cea nemțească
Și-n Pesta am mâncat
Paprică ungurească.
Apoi în drum de fer
Suindu-mă în grabă,
Am voiageat c-un cavaler,
Un baron prea de treabă...
Ce voiagiu minunat!
Ce frumos m-am primblat!
În urmă-mi am lăsat
Un nume lăudat.

Fost-ați cu drumu de fer, boieri d-voastră? Ei! apoi ce mai ziceți? Să juri că neamțu-i cu dracu... Sfinte Panteleimoane!... te duci ca vântu și ca gându, ca în povești; cât ai plecat ai și ajuns, ba încă baronu care călătorea cu mine m-a încredințat auf Ehre, că în Englitera drumu de fer merge așa de iute că sosește până a nu pleca. Bată-l vântu de baron! Mare ghiduș era și nostim! (În taină.) și el s-a cercat să mă curtenească o bucată de drum, dar geaba... n-a catartosit să mă scoată din minte... Cum?... Nu credeți?... Alei! Dar să n-am parte de Bârzoi dacă vă ascund ceva... Ba încă să vedeți: trecând odată pe sub o

hrubă lungă care-i zic tunel, și găsindu-ne prin întuneric, șoacăța de baron și-a întins botu ca să mă sărute... Vai! mânca-l-ar moliile!... Când i-am tras un pumn, a făcut hâc! și a căzut de-a rostogolu în celalalt colț al vagonului.

GLASUL DE LA GALERIE: Aferim, Bârzoaie!

CHIRIȚA (către capelmaistru): Așa să știi, domnule. (Către public.) Baronu, rușinat se vede de acest tropos, s-a coborât la cea întâi stație și a dispărut... împreună cu săcușorul meu de voiagiu... hait! mi-l șterse potlogaru drept suvenir... bunătate de săcușor cusut de copile, cu un turc călare de-o parte și cu un andenken din dos... Cum vă pare așa bazaconie? te mai încrezi în baroni de drumu mare?.. Dar asta nu-i nimica, pe lângă ce mi s-a întâmplat în urmă. Plodu cel de Guliță se cobora Ia toate stațiile... Copil nu-i, mă rog?... îl trimiteam cu Ioana țiganca pentru ca să nu se prăpădească; când aproape de Viena aștept să se întoarcă în vagon... nu vine. Conductoru închide oblonul, clopotu de la stație sună de trei ori, mășina șuieră, trenu se pune în mișcare, și Guliță nu-i!... Sfinte Panteleimoane! era să turbez... Scot capu pe fereastră și încep a striga: “Guliță? Ioană! cioară! dimone!” Tufă... “Monsiu conductor, stai, oprește, ține caii!” Aș! nime n-auzea. Dau să deschid oblonu, nu pot; dau să sar pe fereastră, nu încap. Atunci parcă mi s-au luat vederile și deodată am căzut lată pe perine, am leșinat!... Când ne-am trezit, eram sosiți la Viena. Alerg la poliție, răcnesc, îmi smulg păru, mă bocesc până ce dnul polițmaistru mă încredințează că va face toate chipurile ca să-mi găsască odorul, și că mi l-a aduce chiar cu telegrafu. Ei!... închipuiți-vă, boieri, că fără a mai da leturghie la sfântu Mina, Guliță și Ioana sosesc buni teferi îndeseră la otel. Ah! Dumnezeule, când i-am văzut, era să nebunesc de bucurie și în prima furie am tras trei palme țigancei, precum și lui jupânu Guliță i-am făcut o morișcă în

chică, ca să le pun minte... Halal de țările care au drumuri de fer!... ele, după cum zicea baronu, au aripi de zboară iute pe calea progresivului, dar cât pentru celelalte, cum e țara noastră, de pildă, sunt ciunte și oloage, sărmanele!

GLASUL DE LA GALERIE: Aferim, Chiriță!

CHIRIȚA (către capelmaistru): Ba nu, zău, adică nu-i așa?

În Viena m-am primblat
La Hițing și pe Grabe
C-un tânăr delicat
Ce-i zic Herr Graf von Kleine-Schwabe.
Ș-apoi înspre Paris
Am plecat cu grăbire.
Căci Parisu-i un paradis
Plin de ademenire.
Ce voiagiu minunat!
Ce frumos m-am primblat!
În urmă-mi am lăsat
Un nume lăudat.

În sfârșit am sosit la Paris, în patria lui Monsiu Șarlă!.., Știți, Monsiu Șarlă, care a fost dascalul lui Guliță... În Paris! minunea minunilor! târgu Vavilonului din zilele noastre! Am ajuns noaptea și am tras la un otel din ulița: Geofroi Marie, adică: Mi-i frig, Marghioală... A doua zi l-am înfundat pe Guliță într-un pension și am rămas liberă, de capul meu. Ha... a... alal de cine-i tânăr și are bani mulți! Acolo-i pământul făgăduinței cel din scriptură; numai un lucru e cam supărător: toate se vând cu porția, și porțiile-s mici de tot, ca de pomană. De pildă, ceri un biftec? Îți aduc o fărâmă de friptură mare cât un irmilic, ba încă și aceea crudă... cică-i englizască... Ceri raci? îți aduc vro doi

răcușori în șepte luni, chirciți, oftigoși ca vai de ei!... Cât despre bucate de cele sănătoase ca la noi, precum: musaca, capama, ciulama, baclava, cheschet... nici nu se pomenește... însă nu face nimică... Parisul nu are seaman pe fața pământului, și pot zice că nici chiar Bucureștiul nu-l întrece... adică să fim drepți... nu-l întrece. Ce nu găsești în el? galerii de muzeuri vrei? ai; munamenturi vrei? ai; teatruri vrei? ai; pasagiuri române ca la București vrei? ai. Che ta lipa. Eu nu le-am vizitat nici pe unele, nici pe altele, pentru că am avut de umblat pe la magazii de marșande de modă. Am fost la madam Desal și la madam Fovel, de mi-am comandat tualete pe datorie... Le-oi plăti și eu când or plăti și celelalte cucoane care le-o rămas datoare... (În taină.) Și știți una? Sunt cam multe... așa de multe, încât croitoresele au hotărât să nu mai facă credit compatrioatelor. Cam rușine, dar ce-mi pasă? Eu tualetele le-am pus la mână și am și fantacsit cu dânsele la baluri, la Mabil... Ah! frățiorilor, ce juvaer de grădină-i Mabilu! ce adunare elegantă întâlnești în ea!... Nu era seară să nu mă duc acolo la petrecere... ba încă am jucat și cancanu.

GLASUL DE LA GALERIE: Aș! Aferim, Chiriță.

CHIRIȚA: Mersi... Acolo am făcut cunoștință cu o mulțime de contese și de prințese: contesa Frizet, princesa Rigolboș, marhezul Bridid, marșalu Șicar, duca Șicocandar, ba încă am întâlnit și o claie de boieri și cucoane de la noi, precum, de pildă: Aud? să nu le numesc? fie!... Dar din toți cine era mai cu haz, era dnul Agachi Flutur, un berbant în doi peri, care a fost și volintir la Ipsilant. Cu dânsu făceam supe la cafeneaua englizască, pe bulivar. Ce râsete, ce chicote! Flutur mi-a compus și un cântec... Să vi-l spun? bucuros, dar să rămâie între noi, vă rog, ca să nu afle dumnealui. Iată-l... ascultați:

(Chirița cântă următoarele cuplete și joacă un pas de cancan la sfârșitul fiecărui cuplet.)

(Arie de Offenbach)

Vivat, mândră Chirițoaie!
Vivat spanchea de Bârzoaie!
Oaie, oaie, oaie, oaie, oaie, oaie, oaie.
În amoruri să trăiască
Lumea-ntreagă să pârlească,
Ească, ească, ească, ească, ească, ească, ească.
Tra, la, la, la, la, la, la, la.
Sai, Chiriț,o,-n joc.
Tra, la, la, la, la, la, la, la,
Sai mereu cu foc.
Chiriț,oaia-i sprâncenată
Și ca un balon umflată,
Lată, lată, lată, lată, lată, lată, lată.
Elegantă și frumoasă,
Armazoancă amoroasă,
Roasă, roasă, roasă, roasă, roasă, roasă, roasă.
Tra, la, la, la etc.
Chiriț,oaia-i din natură
Gingașă peste măsură,
Sură, sură, sura, sura, sură, sură, sură.
Ea cu ochiul te atrage
Și pe șfară-apoi te trage,
Rage, rage, rage, rage, rage, rage, rage.
Tra, la, la, la etc.
Chiriț,oaia cea ușoară
Are-o inimă fecioară,
Cioara, cioară, cioară, cioară, cioară, cioară.
Ea te leagă și te-ncurcă
De nici dracul te descurcă,
Curcă, curcă, curcă, curcă, curcă, curcă, curcă.
Tra, la, la, la etc.

GLASUL DE LA GALERIE (entuziasmat): Aferim! Aferim! Aferim! Chirițoaia mea!

CHIRIȚA (speriată): Vai de mine!... că-i dumnealui! (Fuge.)

(Cortina cade.)

Cucoana Chirița în balon

de Vasile Alecsandri

Farsă de carnaval

PERSONAJELE

CUCOANA CHIRIȚA
GRIGORI BÂRZOI, soțul ei
ELLIEN MOGHIOR, aeronaut ungur
NAE NĂUCESCU
DESPA, soția lui
COSTICĂ HAZLIUL
LICĂ PANGLICĂ
UN COMISAR
UN VÂNZĂTOR DE ALUNE PRĂJITE
PUBLIC

(Scenele se petrec din dosul Mitropoliei, pe piața destinată pentru ascendarea baloanelor, 1874.)

Notă. La deschiderea cortinei, câțiva soldați, în mijlocul scenei, țin frânghiile ce sunt legate de năvodul balonului. Ellien Moghior e în naselă, ocupat a-și face pregătirile de plecare. Balonul, purtând cu litere mari numele de Ciubăr-Vodă, este înălțat astfel ca să fie văzut de publicul din sală. Nasela e ornată cu steaguri tricoloare. Lume multă în fund. În dreapta, o estradă. Pe laița din față, Năucescu și Despa. Hazliu și Panglică se primblă pe sub estrade lornietând damele. Vânzătorul se poartă pintre public, strigând din timp în timp:

Alune prăjite! șeapte de-o para!

SCENA I

PUBLICUL, MOGHIOR, NĂUCESCU, DESPA, HAZLIU, PANGLICĂ,VÂNZATORUL, [CHIRIȚA]

COR

Ce minune! ce drăcie!
Parcă-i din poveste, zău!
A ajuns omul să fie
Mai ușor decât un zmeu.
Nu-i destul că el pe lume
Bate câmpii deseori,
Acum el vroiește-anume
Ca să zboare chiar prin nori!

NĂUCESCU (într-o mirare necurmată): Aoleo! maică!... Ce-a fost să mai fie!

DESPA: Taci, frate, nu te mai mira așa cu gura căscată, că te-or crede bucureștenii scăpat din tufe.

NĂUCESCU: Ce tufe? Ce tufe, Despo?... Dar n-ai citit ziarul de astăzi?

DESPA: Care? că-s multe de toate ca semința de ardei.

NĂUCESCU: Ziarul cel cu...

VÂNZĂTORUL (strigă): Alune prăjite! șeapte de o para.

NĂUCESCU: Cel cu alune... asta... cel cu anonțuri prăjite...

DESPA: Și ce mai spune el în limba lui?

NĂUCESCU: Spune că astăzi Ciubar-Vodă a să se urce în naltul cerului.

DESPA: Care Ciubar-Vodă, cel din basme?

NĂUCESCU: Ba... nu... Balonul ăsta... Așa-i e numele, dar pentru ce și cum? Nu e treaba noastră.

DESPA: Apoi de... s-a urca el dacă i-a fost scris.

NĂUCESCU: Tronc!

MOGHIOR (la soldați): Apucați de frânghii și țineți zdreavăn.

NĂUCESCU: Aoleo! maică!... se mișcă balonul.

HAZLIU (oprindu-se): Ce te-a apucat, boierule? Te dor ficații de țipi așa?

NĂUCESCU (închinându-se): Plecăciune... D-ta ești doftor de ficați?

HAZLIU: Ba... sunt doftor de năuci.

NĂUCESCU: Să mă fericesc cu numele d-tale?

HAZLIU: Tachi Hazliul, lincenciat în mofturie și domiciliat la Rașca.

NĂUCESCU: Hazliu nume... să-l porți sănătos... și d-lui? (Arată pe Panglică.)

PANGLICĂ: Lică Panglică, candidat de paraponisire, domiciliat în Cuibul-cu-Barza.

NĂUCESCU: Tocmai acolo, sus?... Bine ți-a fi mergând... când suflă viforul.

PANGLICĂ (păunindu-se): Precum vezi... numai într-un picior.

NĂUCESCU: Panglică!... După nume te-aș fi crezut din Lipscani.

PANGLICĂ: Și nu te-ai fi înșelat... sunt din Brăila.

NĂUCESCU: Nu mă nebuni... și eu de la Gorgiu...

HAZLIU: Sunteți vecini... Numele d-tale?

NĂUCESCU: Nae Năucescu, proprietar... cu nevastă... Dumneaei (arată pe Despa), Despa Calcănstrăchini, fiica răposatului Pitar Moș, zis Cioclu.

HAZLIU: Și ați venit în București ca să vedeți balonul?

NĂUCESCU: Să văd?... adică să vezi: am venit la Curtea de apel pentru un proces cu statul... și am să-l câștig.

HAZLIU: Nici vorbă nu-i... Statul n-are noroc la procesuri.

NĂUCESCU: Ce-i pasă? Are de unde plăti.

HAZLIU: Negreșit... e bute de bani.

PANGLICĂ: Nu mai încap în el... îi crapă pielea.

NĂUCESCU: Asta o să zicem cu toții și... ca patrioți... cătăm să-l mai ușurăm.

HAZLIU: Ce bun suflet de om! Mă rog, sunt mulți ca d-ta prin provincie?

NĂUCESCU (mândru): Mulți!... și tot oameni... nu glumă!...

VÂNZĂTORUL (strigă): Șeapte de-o para!

NĂUCESCU: Domnule Hazliu, să te întreb un lucru, dar, mă rog, să mă pliroforisești ritos... Ce să fie balonul ăsta?

HAZLIU: Ți-oi spune bucuros... dar în taină... E o beșică de chit.

NĂUCESCU: De chit!... așa de mare!... Auzi, Despo? Cică Ciubăr-Vodă e o beșică de chit!

DESPA: O fi, dacă așa i-a fost scris.

NĂUCESCU: Tronc!... Și cu ce-i umflată, Hazliule?

HAZLIU: Iar între noi să rămâie...

(Arie)

Acest balon e umflat,
Ca să aibă ușurință,
Cu profesii de credință
De patriot răsuflat;
Cu fumuri de nerozie
Parveniților de azi;
Vorbe mari, șarlatanie
La un loc cu nițel gaz,
Și de-aceea, ușurel,
Sus, sus, sus se urcă el.

COR

Și de-aceea, ușurel,
Sus, sus, sus se urcă el.

NĂUCESCU: O fi! Materia nu lipsește... dar cine-l poartă pe sus?... Cine-i aeronaftul?

HAZLIU: Un ungur... Magnatul Ellien Moghior, cel din naselă.

NĂUCESCU: Care?... Cel din paneri... colo?

HAZLIU: Tocmai.

NĂUCESCU: Și nu-i e teamă că s-a lovi de bolta cerului și și-a face un cucui?

HAZLIU: Nu! el cearcă să facă joncțiune între cer și pământ... Deprindere... ce să zici?

NĂUCESCU: A prins gust la joncțiuni, moghiarul... Vrea multe și ieftine...

VÂNZĂTORUL (strigă): Șeapte de-o para!

HAZLIU: Ha, ha, a, ha! Parc-o face înadins mitocanul.

PANGLICĂ: Iaca, nene...Unguru-i gata de plecare... Hai să ne apropiem.

HAZLIU: Bine zici, Lică... Vii cu noi, cucoane Nae?

NĂUCESCU: Ba, ferească Pronia!... N-ar avea decât să mă umfle șontul fără veste... și, hait! m-am dus la dracul praznic... Nu-i așa, Afrodito?

DESPA: O fi, dacă ți-a fi fost scris.

NĂUCESCU: Tronc! (În parte.) Tot din Scriptură grăiește Cioacla.

(Se produce o mișcare pe scenă. Publicul din fund se apropie de naselă și dă semne de nerăbdare.)

HAZLIU: Ei! Domnule Moghior, ai de gând să pleci astăzi sau te-ai pus pe clocit ouă?

MOGHIOR: No, plec, domnule, plec... sunt gata numaidecât... (Tare, către public.) Domnilor, doamnelor, înaltă noblețe și onorabil public... Marele balon, Ciubar-Vodă, aice pornit, are să aibă onoare a face ascensiune... Glorie României... Viitorul patriei române...

HAZLIU: Ian lasă România-n pace, domnule... și pleacă fără să ne mai faci cuvânt...

MOGHIOR: Ei! dar... cu vânt sau fără vânt... Cine vroiește să facă ascensiune cu mine?

NĂUCESCU: Eu nu vreau, domnule, nici Despa... așa s-o știi...

MOGHIOR: Nime nu are curagiul?... Nime?... O dată, de două ori, de...

CHIRIȚA (dintr-o tribună): Stai că eu vin.

TOȚI: Cine? Cine?

CHIRIȚA (venind în scenă): Eu, cucoana Chirița! baroneasa! din Paris și din Viena!

SCENA II

Cei dinainte, CHIRIȚA (purtând un coc exagerat)

COR

Chirița, Chirița, Bârzoaie,
Se urcă, se urcă-n balon!

CHIRIȚA

De ce nu? Chirița-i leoaie,
Hailaifă, model de bonton.

COR

Vivat! bravo mii de ori,
Chirița se duce-n nori!
Ea, din mândră baronească.
Vrea s-ajungă balonească!

CHIRIȚA: D-apoi cum? și de ce nu?... Doară una-i Chirița pe lume, deși multe au ambiție ca să-i samene... Câte am pățit eu! prin câte am trecut de când ne cunoaștem și, slavă Domnului! iată-mă-s tot grasă și frumoasă... (Se păunește.) Dar mi-ți zice, poate, că balonu-i altă gâscă... mi-ți pomeni de trăsnete, de fulgere, de pericole etcetera și cele multe... Habar n-am!... Dacă nu mi-au venit de hac nici balonul meu cel galben, știți, cel troienit în Păcurari... apoi de balonul ista o să mă spariu?... Tocmai Ciubăr-Vodă o să-mi facă șotia?... Nu vă îngrijiți, sufleților... Eu sunt o persoană ca vestitul Baiardi, sans peur et sans reprocher. Am umblat pe apă și pe uscat, ș-acum vreau să umblu și prin văzduh ca o ciocârlie gingașă, ciripitoare...

PANGLICĂ (ascuns între public): Cam grea ciocârlie!

CHIRIȚA: Aud? Cine-a spus că-i grea?... Te înșeli, domnule. M-am cântărit la spoziția de la Viena și am tras cât o peană... de... lișiță... Ș-apoi dacă ai fi un om umblat și citit, dacă mi-ai fi călătorit ca mine pe unde și-a înțărcat dracul copiii, dacă mi-ai fi văzut Parisul și Viena, dacă ai face parte din lumea cea mare, din hailaiful Bucureștilor, ai ști că sexul nostru, fie cât de gras, e tot gracios și ușurel. Așa spunea Alkibiad, palicarul din vremea grecilor vechi, după cum ne-a încredințat mosiu Șarlă, profesorul lui Guliță... dar fiindcă d-ta nu ești nici Alkibiad, nici palicar, plecăciune! (În parte.) Auzi, tontu! Parcă m-am îngrășat la casa lui.

NĂUCESCU: Aoleo, sfinte, că strechiată-i!

CHIRIȚA (furioasă): Cine-i străchiată, năucule?

NĂUCESCU: Nu d-ta, cocoană... Despa... Despa. (Despa se supără.) Taci, soro, că-i în stare să ne sară-n cap. (Tare) Cocoană Chiriță, ce-a zice soțul d-tale când a afla?...

CHIRIȚA: Zică ce-a vrea; am otărât să mai văd și alte lumi, nu tot asta de la noi, și m-oi ascensiunearisi chiar de-a fi să-ți cad pe cap din naltul cerului.

NĂUCESCU: Ferească Pronia! (În parte.) Să-mi cadă coșcogea bute pe scăfârlie... m-am topit!

CHIRIȚA (exaltat): Dar! o să mă înalț pe unde nu s-au înălțat nici zmeii, ca să meargă vestea Chiriței peste nouă mări și nouă țări; o să mă sui în lună și în stele, ca să văd de-oi găsi și pe acolo bazaconiile ce le-am văzut pe pământ.

(Arie din “Chirița la Paris”)

CHIRIȚA

Am văzut amoruri multe
Ș-amorași cu pene smulte,
Smulte, smulte, smulte, smulte etc.
Și caractere-njosite,

Nu de mult la noi ivite,
Vite, vite, vite, vite, vite, vite, vite.
N-are cine cumpăra.

VÂNZĂTORUL

Șeapte de-o para!

CHIRIȚA

Ei, parol, n-ar zice ba.

VÂNZĂTORUL

Șeapte de-o para!

COR

N-are cine cumpăra
Șeapte de-o para.
Ei, parol, n-ar zice ba,
Șeapte de-o para.

CHIRIȚA

Deci, Chirița exaltată
Vrea în ceruri să răzbată,
Bată, bată, bată, bată, bată, bată, bată,
Chiar de-a fi din a lor poală
(coborând ochii)
Ca să cadă rostogoală,
Goală, goală, goală, goala, goală, goală, goală.
Sper că toți m-or admira.

VÂNZĂTORUL

Șeapte de-o para!

CHIRIȚA

Ș-or striga voios: Ura!

VÂNZĂTORUL

Șeapte de-o para!

COR

Dar! cu toți te-om admira,
Șeapte de-o para,
Și cu toții om striga:
Șeapte de-o para!

(Moghior se coboară din naselă și se apropie de Chirița.)

MOGHIOR: Cucoană Chirița... când v-a fi cu plăcere, balonul e gata.

CHIRIȚA (întorcându-se și zărind pe Moghior): Piei, drace!... D-ta ești balonistul?

MOGHIOR: Eu... mă recunoașteți?

CHIRIȚA: Da cum, tătarii, să nu te recunosc?...

(Scena următoare e aparte.)

MOGHIOR (cu sentiment): Ah!

CHIRIȚA: D-ta m-ai scăpat de belea la Viena, plătindu-mi datoriile, și ai venit cu mine la București, pentru ca să capeți concesiuni și joncțiuni... Ba încă am și giucat ceardașul împreună în sala lui Bosel. Da bine, grăfușorule, cum de-ai ajuns balonist din joncționist?... măcar că bine bătând: Tot ca una, fata mea.

MOGHIOR (în taină): Amorul!... El m-a metamorfozat.

CHIRIȚA: El te-a metaformozat? Bată-l norocul, amoraș! Îi cunosc și eu drăciile și renghiurile etcetera și cele multe! Dar ce are a face cu balonul?

MOGHIOR: Ascultă-mă: Neputând să am parte de d-ta pe pământ, mi-am pus în gând să te răpesc în văzduh, ca să fii a mea!

CHIRIȚA: Eu? pe mine... în văzduh?... ba să-ți cați de treabă, că-ți găsești pârțagul cu Chirița.

MOGHIOR: Pârțag, nepârțag... nu-mi pasă! Vreau să facem joncțiune de inimi împreună.

CHIRIȚA (în parte): Mititelul! (Tare.) Dar nu se poate una ca asta, măgnățelule. Eu sunt măritată cu Bârzoi; am fete mari cu copii și un flăcău de băiat la Senat. (În parte.) Cenușer... (Tare.) Ș-apoi, nu știi? Sunt o persoană vertuoasă... vertuoasă, de nu-mi încap în piele... sunt jurată să păzesc credință...

MOGHIOR: A! nu face nimic... Când îi fi sus în aer, te-oi dezlega eu de toate jurămintele.

CHIRIȚA: Ba să nu te-mpingă păcatul, că, pre legea mea, te azvârl din naselă ca pe-o minge.

MOGHIOR (răsucindu-și mustața): Om vedea... Cucoană Chirița, publicul așteaptă... Poftim.

(Dă brațul Chiriței și face jurul scenei, închinându-se la public, apoi se apropie de naselă.)

CHIRIȚA: Hai! (În parte.) Ar avea haz să pat vro șotie tocmai în nori... dar las' pe mine!

COR

Chirița, Chirița, Bârzoaie,
Se urcă, se urcă-n balon!

CHIRIȚA

Adio! Chirița-i leoaie,
Hailaifă, model de bonton.

COR

Vivat! bravo mii de ori!
Chirița se duce-n nori!

Ea, din mândră baronească,
Vrea s-ajungă balonească.

SCENA III

Cei dinainte, BÂRZOI, UN COMISAR

BÂRZOI (intră în sala teatrului pe la finele corului, se apropie de orchestră și strigă deodată): Nu lăsați... N-o lăsați să se suie în năsăle cu ungurul... Chiriț̦o!

TOȚI: Ce este, ce este?

BÂRZOI: Chiriț̦o... fugi de lângă naselă.

CHIRIȚA: Vai de mine! bărbatu-meu?

BÂRZOI: Eu, dar!... și nu-ți dau voie să bați lela prin văzduh cu balonistul.

CHIRIȚA: Da bine, frățioare, gândește că onorabilul public și înalta noblețe...

BÂRZOI: Nu știu eu de astea... Chiriță, să mă vezi mort dacă-i face asfințiune cu balonul.

CHIRIȚA: Măcar să te și îngrop, sufletele, nu mă iartă filotimia să te ascult.

BÂRZOI: Așa ți-e povestea, jupâneaso?... Apoi vin eu să te-nhați... Nu te iartă filotimia? lan să-ți arăt eu filotimie.'' (Vrea să sară pe scenă, peste orchestră.)

CHIRIȚA: Opriți-l, legați-l, duceți-l la Mărcuța, c-a turbat.

COMISARUL (lui Bârzoi): Stai, domnule, unde te duci?

BÂRZOI: Ce-ți pasă dumitale?

COMISARUL: Domnule, sunt comisar.

BÂRZOI: Nici nu vreau să te știu.

COMISARUL: Domnule, nu face scandal, c-oi fi silit să te arestez.

BÂRZOI: Scandal! Eu fac scandal? Iaca cine face scandal. Arestuiește-i pe dânșii.

COMISARUL: Ei! nu mai lungi vorba și șezi liniștit.

BÂRZOI: Cum? să tac molcu când îmi fură de la ochi pe Chirițușca mea? Mări, fugi încolo! (Dă brânci comisarului.)

COMISARUL: Așa?... dar ieși afară. (Îl apucă de guler.)

BÂRZOI: Ba n-oi ieși.

COMISARUL: Nu-i ieși? dacă doar știu să te duc și pe sus. (Îl apucă-n brațe și-l scoate afară din sală.)

BÂRZOI (zbătându-se): Protestarisesc în numele hristoitiei! Domnule, ești vândut ungurului.

CHIRIȚA: L-au umflat? Aferim. D-le Moghior, hai degrabă în balon.

MOGHIOR (luând-o de mână): No, hai! (Cu foc.) De-acum ești a mea.

CHIRIȚA: Pune-ți pofta-n cui!

(Se suie amândoi în naselă.)

CHIRIȚA: Strâmtă naselă! dar, încalte, solidă-i?

MOGHIOR: Cât podul de la Pesta... N-ai nici o grijă. (La soldații care sunt împrejurul naselei.) Acum, domnilor, luați seama bine să dați drumul frânghiilor când oi striga: Ellien Moghior!... Ați înțeles? Cucoană Chiriță, ține-te bine... plecăm... (Scoate pălăria și o învârteste-n aer strigând.) Ellien Moghior!

CHIRIȚA (la soldați): Lachez tout!

PUBLICUL: Ura!

(Soldații lasă frânghiile și se retrag în fund. Balonul se urcă puțin, apoi se oprește.)

NĂUCESCU: Aoleo! maică... se duce, iaca... privește, Despo... se duce, ba... se oprește... s-a oprit!

HAZLIU: Nasela e cam grea... Chirița are prea mulți nuri!

VÂNZĂTORUL: Șeapte de-o para!

MOGHIOR (în văzduh): Ah! Chiriță... de-acum n-ai încotro face... Trebuie să mă iubești.

CHIRIȚA: Ian nu te obrăznici.

MOGHIOR: Ah! dă-mi un cioc, Chiriță.

CHIRIȚA: Iaca moțpanu... (Se apără.) Da, du-te-ncolo, nerușinatule, că te văd oamenii! Vai de mine!... mi-am găsit beleaua!... Mai bine aruncă lest ca să ne putem sui, căci s-a oprit balonul.

MOGHIOR: Bine zici!... să nu ne vadă nime de pe pământ.

(Ridică un săcușor de nisip.)

NĂUCESCU (venind în scenă și cătând în sus): Ian privește, maică!... se drăgostesc prin văzduh ca cărăbușii.

MOGHIOR (de sus): Feriți! (Deșartă sacul.)

NĂUCESCU: Aoleo! m-a chiorât! (Se întoarce la locul lui frecându- și ochii. Publicul râde. Nasela se ridică încet. Un nour se coboară puțin din frize pentru efectul perspectivei.)

MOGHIOR: Ne suim, Chiriță! ne suim!... Dă-mi un cioc unguresc.

CHIRIȚA: Ce să-i dau? un cioc?... du-te cioarelor.

MOGHIOR: Adică un sărutat. (Vrea să o sărute.)

CHIRIȚA: Ian ascultă... astâmpără-te că te dau jos din trăsură.

MOGHIOR (cu foc): Numai un cioc, ș-apoi să mor.

CHIRIȚA (luptându-se): Vai!... Umfla-te-ar rusaliile!

(Nasela dispare după nour.)

CHIRIȚA (după nor): Săriți! agiutor!... Pompierii!

(Publicul se uită în sus.)

HAZLIUL: Ce s-aude?... Chirița cere ajutor, oare ce i se-ntâmplă?

PANGLICĂ: Privește... Parcă se luptă cu ungurul... Iaca, l-a apucat de gât... l-a plecat pe marginea naselei!... Aoleo!... feriți!... Cade ungurul!... Cade!...

TOȚI: Cade!... feriți!...

(Deodată cade în mijlocul publicului un manechin ce seamănă cu Moghior.)

PUBLICUL (înconjurând manechinul): A!... sărmanul!... a murit! s-a turtit ca o plăcintă!... Un doctor!... un doctor!... să-l ducă la spital!... degrabă! (Soldatul ridică manechinul și iese.)

NĂUCESCU: Bre! ce grozăvenie!... mi s-a încrețit pielea!... Ai văzut, Despo, cum a căzut de rău?

DESPA: Apoi de... așa i-a fost scris!... se vede...

COR

Ce fapt grozav și trist!
Ce fapt neașteptat!
Sărmanul balonist!
De-a tumba a picat!

HAZLIUL: Dar oare unde-i balonul?... Îl vezi, Lică?

PANGLICĂ: Ba nu... a dispărut... s-a dus în naltul cerului, cu Chiriță, cu tot.

HAZLIUL: Sărmana!... e pierdută!... Cum o să se coboare?...

TOȚI: Sărmana!...

HAZLIUL: Stați... iaca balonul!... colo, sus, ca o rândunică.

PANGLICĂ: Pare că se coboară...

HAZLIUL: Ba cade... cade cu o repejune spăimântătoare...

PANGLICĂ: Bine zici!... Primejdie... De s-a lovi de pământ, nu sa alege nici țandără de biata Chirița.

NĂUCESCU: Aoleo! De nu mi-ar cădea pe scăfârlie! (Își deschide cortelul.)

HAZLIUL: Iaca și Chirița... O vezi în naselă?

PANGLICĂ: O văz... face semne de desperare... se dezbracă... își aruncă mantila...

HAZLIUL: Și cortelul.

PANGLICĂ: Și cocul. (Toate aceste obiecte cad pe scenă una după alta.)

HAZLIUL: Și tunica!... și... ba nu... balonul a început a se coborî mai încet... Chirița l-a ușurat azvârlind cocul... Știi una, Lică? Hai să improvizăm o orațiune cucoanei Chirițe... Mergi de pregătește cele trebuincioase.

PANGLICĂ: Bună idee... mă duc... (Iese.)

(O frânghie lungă începe a spânzura de sus.)

TOȚI: Balonul! Balonul!... s-a apropiat!

CHIRIȚA (strigă de după nor): Prindeți capătul frânghiei... prindeți frânghia...

(Publicul apucă de frânghie, trage, și nasela se ivește, coborându-se.)

PUBLICUL: Ura! să trăiască cucoana Chirița!

CHIRIȚA: Încet, încet... Să nu mă izbiți de pământ... Așa... domol... frumos... bine... bravo!

(Nasela ajunge pe scenă.)

COR

Bine-ai venit înapoi!
Bine-ai sosit între noi,

Chirițușca lui Bârzoi,
Eroină-ntre eroi!

CHIRIȚA (fără coc, în corset, cu brațele și umerele goale): Bine v-am găsit, oameni pământeni! (Sare din naselă.) Uff! slavă Tatălui și Fiului că m-am văzut iar pe uscat!

HAZLIUL: Cât ne pare de bine la toți, cucoană! că, zău! te-am crezut pierdută pentru totdeauna.

CHIRIȚA: Aș! nu piere Chirița cu una, cu două.

HAZLIUL: Dar, vă rog, spune-ne ce vi s-a întâmplat! V-ați pierdut hainele pe drum și vă întoarceți... într-o toaletă cam...

CHIRIȚA: Cam... neglige?... Adevărat, monsiu Mușunache, că-s cam... desfrunzită, dar apoi ce era să fac pentru ca să-mi scap viața?... M-am despoiat... însă, apropo, nu mi-ați găsit bulendrele?... Le-ați cules?... Mersi... Acum ascultați tragedia mea:

(Arie din "Domino noir": "Ah! quelle nuit!")

CHIRIȚA

I

Cum am plecat,
Moghiorul, bat,
De mine s-a legat,
Cerând cu mare foc
Să-i dau un cioc.
Eu îl refuz,
Și-l rog cinstit să nu facă abuz,
Iar el, numaidecât,
Îmi sare-n gât!
Zadarnic cat să-l potolesc,
Onoarea să-mi diafendefsesc;

Moghiorul meu turbat
M-apucă la pupat!
Atunci mânia m-a umflat,
Și din naselă l-am zburat.
Ca pe-un flaimuc
Ce s-a tot dus de-a tumba, hușțiuliuc...
Privindu-l, am rămas,
Zău, fără glas
Ș-am zis în gândul meu:
“Ah! te rog, sfinte Dumnezeu,
Apără-l de mai rău!”

Dar, apropo… unde-i moghiorul?... Cred că s-a fi metaformozat în paprică… și s-a fi săturat de amor.

COMISARUL: Ba nu, cocoană... a înviat și s-a dus cu banii adunați la casă.

CHIRIȚA: Cum?... N-a rămas lat?... tare de oțel, ungurul!... a fi căzut pe slănină... dar să nu-mi uit vorba:

II

Deodată-n sus,
Balonul dus
De duhul necurat
În aer a zburat,
S-a înălțat!
Mi se părea
Că-n ochii mei lumea pierea
Și amețeam, lulea...
Altă belea!
Ce să mă fac? și cum să scap?
M-acaț în grabă de supap
Și trag mereu cât pot
Să iasă gazul tot.
Însă deodat-am început

A coborî precum n-am vrut,
Întocmai chiar
Și mai dihai decât bietul moghiar.
Atunce am rămas
Iar fără glas
S-am zis în gândul meu:
“Ah! te rog, sfinte Dumnezeu,
Scapă-ne de mai rău!”

Și nici una, nici două, pentru ca să se ușure balonul, zvârl mantila de pe umeri, zvârl de pe cap părul meu de bașca, cocul cel de patru oca și trei litre, zvârl cortelul, zvârl tunica... Puțin a lipsit să-mi azvârl și turniura, dar noroc că balonul și-a moderat repegiunea.

HAZLIUL (aducând obiectele): Ce inspirație minunată ați avut! latăobiectele d-voastră.

CHIRIȚA: Mersi, Mușunache... să-mi pun tunica... așa... mersi... cu toate că nu mi-e rușine să mă vadă soarele cum sunt!...

III

Și cum cădeam,
Pe gios vedeam
Acest oraș frumos,
Luxos, politicos,
Și... noroios.
Iar pe aici
Oamenii mari, oamenii mici
Mi se păreau pitici,
Pitici, pitici.
Câți dintr-acei fuduli măreți
Aveau aspectul de bureți!
Câți zmei, lei-paralei,
De sus, păreau pigmei!

Atunci, gândind că gioacă rol
Pân’ ce se dau frumos de gol,
De-a rostogol,
Și iar dispar, pierzându-se-n nămol,
Un râs neașteptat
M-a apucat
Ș-am zis în gândul meu:
“Ah! te rog, sfinte Dumnezeu,
Apără-ne de mai rău!”

TOȚI: Bravo!... cucoană Chiriță... să trăiască cucoana Chirița!

CHIRIȚA: Sărut ochișorii... (Își așează cocul.)

(Se aude zgomot în culise.)

SCENA IV

Cei dinainte, BÂRZOI, COMISARUL

COMISARUL: Prindeți-l... prindeți-l... nu-l lăsați să intre.

BÂRZOI: În lături, guleraților!... (Intră.) Aice? Aice-i?... Unde-i Chirița?

CHIRIȚA: Vai de mine!... Bârzoi!... bărbatu-meu... am sfeclit-o.

BÂRZOI: A!... iată-te, jupâneaso!.... Așteaptă să-ți dau eu balonuri și nasele... (Se repede.)

CHIRIȚA: La sănătoasa, Chiriță!... că-i slut la Prut...

(Fuge primprejurul balonului, apoi sare peste lavița pe care ședea Năucescu, îl răstoarnă jos și dispare în culise.)

NĂUCESCU: Aoleo! maică!... m-a ucis!

COMISARUL (prinzând pe Bârzoi): Stai, nebunule... Unde te socoți? la Mărcuța?

BÂRZOI: Ce vrei tu cu mine?... Zapciule... N-am eu dreptul să-mi păzesc nevasta?... Chirița e a mea... Nu-i averea statului... M-am cununat cu dânsa înainte de resmiriță... Fugi încolo!

COMISARUL (zice soldaților): Umflați-l pe sus... și la poliție!

(Soldații ridică pe Bârzoi care se luptă.)

BÂRZOI: Anaftema să fiți... cu tot neamul vostru! (Iese furios.)

(Îndată se aude între culise fanfara din marșul operei Profetul și începe a defila pe scenă un cortegiu format de

principalele roluri create de Millo. În frunte merge Panglică, purtând un stindard cu inscripția: Vivat Chirița, apoi Baba Hârca, Barbu Lăutarul, Plăcintarul, Moisi, Paracliserul... etc., având fiecare câte un steag cu numele sau pe dânsul. Chirița, culcată într-un baldachin împodobit, este adusă în triumf, pe sunetul marșului. Cortegiul face jurul scenei pe dinaintea estradelor din care sunt aruncate bucheturi Chiriței, apoi se oprește în mijlocul scenei.)

PUBLICUL: Ce s-aude? ce s-aude? (Vrea sa iasă.)

HAZLIUL (oprindu-i): Stați pe loc. Vine cucoana Chirița în triumf!!

PUBLICUL: Uraa!

(După fanfară, corul cânta versurile următoare, pe partea întâi a marșului:)

COR

Glorie și onori,
Mândră Chiriță,
Bravo zmeiță,
Care-a zburat prin nori
Ca o porumbiță!
Hai să strigăm în cor:
Mândră Chiriță!
Acum și în viitor,
Glorie și onor!

(Cortegiul oprindu-se în mijlocul scenei, Chirița se coboară din baldachin, salută și cântă pe partea muzicii marșului ce vine în urma corului.)

CHIRIȚA (cu sentiment)

Români! sufletu-mi este uimit!
Și de m-aș asculta,
Pe toți v-aș săruta.

Cu foc, cu foc nepotolit
Buluc la sânul meu
V-aș strânge, zău!

(Apoi ea se suie iar în baldachin și cortegiul pleacă, cântând.)

COR

Glorie și onori,
Mândră Chiriță! etc... etc...

(Cortina cade în strigătul de "ura" al publicului de pe scenă.)